

Bosna i Hercegovina
Ministarstvo finansija i trezora

Forum za koordinaciju razvojnih partnera

Uvod	4
Pregled ODA pomoći u 2024	6
I Zbirni pregled alociranih i isplaćenih ODA sredstava	6
II Pregled alociranih i isplaćenih grant sredstava i zajmova po razvojnim partnerima	9
III Pregled alociranih i isplaćenih ODA sredstava po sektorima	11
Pregled aktivnosti razvojnih partnera po sektorima	14
Demokratija i upravljanje	16
Vladavina prava i osnovna prava.....	22
Okolina i klimatske politike	28
Transport.....	34
Energija.....	38
Konkurentnost i inovacije.....	42
Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike.....	48
Poljoprivreda i ruralni razvoj.....	54
Regionalna i teritorijalna saradnja	58
Međusobno povezani sektori.....	62
Profili razvojnih partnera	64
Hrvatska.....	66
Republika Češka.....	70
Francuska	74
Njemačka.....	76
Mađarska.....	82
Italija / Italijanska agencija za razvojnu saradnju (AICS)	84
Japan.....	88
Ambasada Kraljevine Holandije.....	90
Ministarstvo spoljnih poslova Kraljevine Norveške	92
Slovenija	96
Švedska	100
Švajcarska	104
Vlada Ujedinjenog Kraljevstva.....	108
Sjedinjene Američke Države.....	110
Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)	112
Evropska unija (EU)	116
Evropska investiciona banka (EIB).....	122
Ujedinjene nacije (UN)	126
Svjetska banka	132
Međunarodna finansijska korporacija u Bosni i Hercegovini (IFC).....	134

Ministarstvo finansija i trezora BiH/Sektor za finansijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći, u saradnji sa razvojnim partnerima, članovima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF), pripremio je izvještaj Pregled aktivnosti razvojnih partnera 2024. godina (DMR 2024).

Izvještaj pruža sveobuhvatan pregled projekata i programa koje su sredstvima Službene pomoći za razvoj (ODA) podržali članovi DCF-a, informacije o aktivnostima provedenim u prioritetnim sektorima u Bosni i Hercegovini tokom 2024. godine, kao i planiranim razvojnim aktivnostima razvojnih partnera u narednom periodu.

Izvještaj Pregled aktivnosti razvojnih partnera za 2024. godinu zasniva se na podacima iz Baze podataka o aktivnostima razvojnih partnera (DMD baze podataka) Ministarstva finansija i trezora BiH, u koju su razvojni partneri unijeli svoje nove projekte, te ažurirali podatke o projektima u toku.

Klasifikacija prioritetnih sektora zasniva se na sektorskoj metodologiji izvještavanja koja je definisana u IPA II regulativi za period 2014 – 2020, u skladu sa težnjom Bosne i Hercegovine za članstvom u Evropskoj uniji, kao i činjenici da većina razvojnih partnera podržava realizaciju prioriteta vezanih za proces EU integracija. Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine je u izvještaju Pregled aktivnosti razvojnih partnera za 2024. godinu zadržalo IPA II klasifikaciju.

S tim u vezi, u Izvještaju je prikazan i analiziran pregled Službene pomoć za razvoj (ODA), usmjerene u sljedeće prioritetne sektore u Bosni i Hercegovini:

Demokratija i upravljanje

Vladavina prava i osnovna prava

Okolina i klimatske politike

Transport

Energija

Konkurentnost i inovacije

Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike

Poljoprivreda i ruralni razvoj

Regionalna i teritorijalna saradnja

Međusobno povezani sektori

Proces evropskih integracija uključuje sveobuhvatno prilagođavanje politika, institucionalnih okvira i pravnog sistema s ciljem dostizanja evropskih standarda u svim oblastima. Pri tome, proces pravne harmonizacije i prihvatanja evropskih standarda podrazumijeva opsežne unutrašnje reforme, opštu konsolidaciju sistema, snažniji ekonomski razvoj u oblastima koje utiču na dinamiku odnosa Bosne i Hercegovine i Evropske unije. Članovi DCF-a imaju značajnu ulogu u tom procesu, kroz pružanje finansijske podrške reformskim aktivnostima i programima.

Efikasno i djelotvorno korištenje ODA sredstava, kao i uspostavljanje međusobnog partnerskog odnosa, od krucijalne su važnosti za uspjeh reformi u Bosni i Hercegovini. U skladu s tim, Ministarstvo finansija i trezora BiH je u 2024. godini nastavilo sa provođenjem aktivnosti na daljnjem unapređenju efikasnosti korištenja međunarodne pomoći u Bosni i Hercegovini.

Izvještaj Pregled aktivnosti razvojnih partnera za 2024. godinu, nakon usvajanja od strane Savjeta ministara Bosne i Hercegovine, biće dostupan na stranici Ministarstva finansija i trezora BiH www.mft.gov.ba i Foruma za koordinaciju razvojnih partnera www.donormapping.ba.

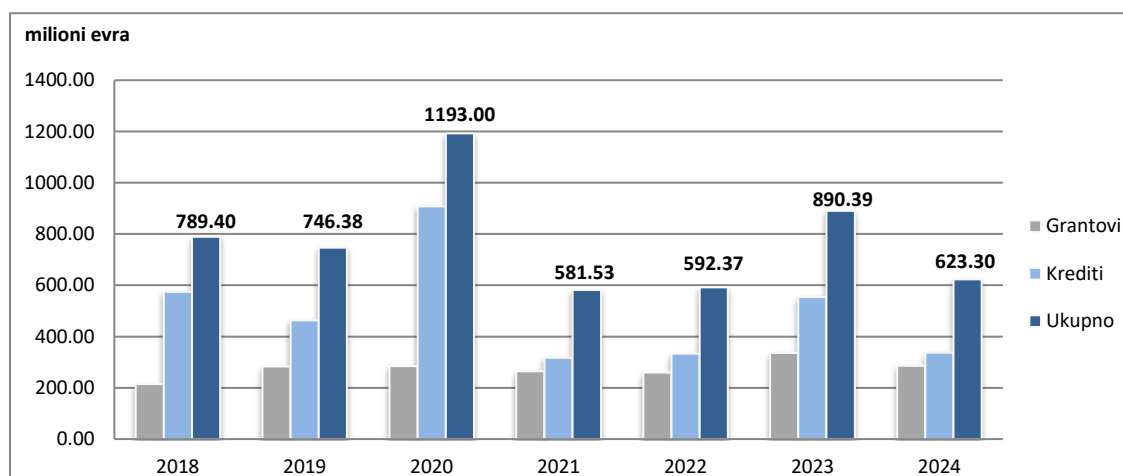
Ministarstvo finansija i trezora BiH se zahvaljuje razvojnim partnerima, članovima DCF-a, za aktivno učešće u pripremi Pregleda aktivnosti razvojnih partnera za 2024. godinu.

I Zbirni pregled alociranih i isplaćenih ODA sredstava

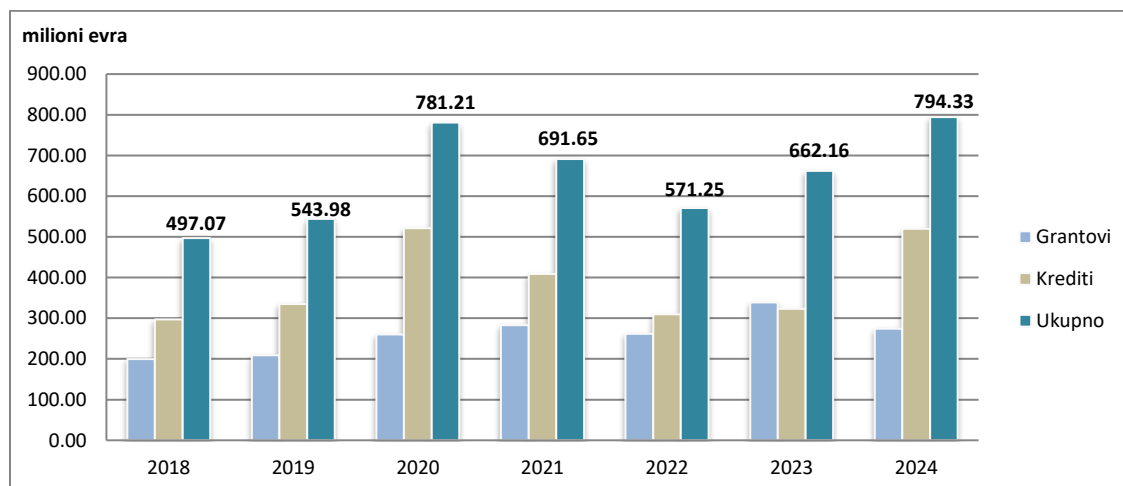
Ukupno alocirana Službena pomoć za razvoj (ODA) za Bosnu i Hercegovinu u 2024. godini iznosila je €623,30 miliona, od čega €285,99 miliona (45,9%) čine grant sredstva, a €337,31 miliona (54,1%) kreditna sredstva (grafikon 1). Trend rasta ukupno alociranih ODA sredstava, zabilježen u prethodnom periodu, nije nastavljen u 2024. godini, već je evidentirano značajno smanjenje ukupne alokacije u poređenju sa prethodnom godinom. U poređenju sa 2023. godinom, ukupna alokacija ODA sredstava je u 2024. godini smanjena za €267,1 miliona (30,0%), pri čemu je pad kreditnih sredstava učestvovao u ukupnom smanjenju sa €217,1 miliona (81,3%), dok je pad grant sredstava učestvovao sa €50,0 miliona (18,7%).

Grafikon 1. Ukupno alocirana ODA u BiH za period 2018-2024

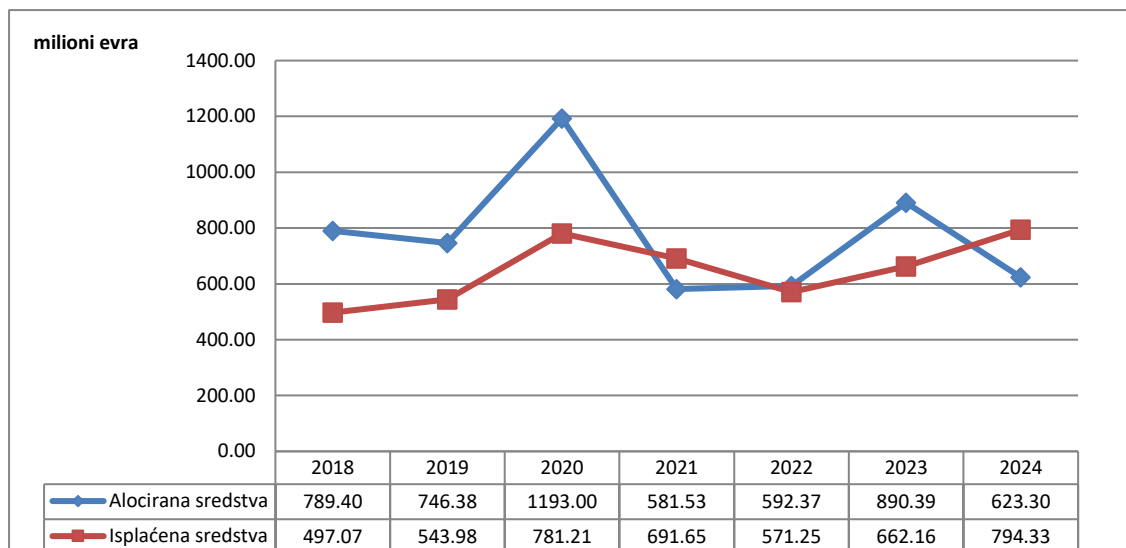
Ukupno isplaćena ODA sredstva u u 2024. godini iznosila su €794,33 miliona, od čega se €274,42 miliona (34,5%) odnosi na grant sredstva, dok su kreditna sredstva iznosila €519,91 miliona (65,5%) od ukupno isplaćenih sredstava (grafikon 2). U poređenju sa prethodnom godinom, u 2024. godini je nastavljen rast ukupno isplaćenih ODA sredstava. U odnosu na 2023. godinu, ukupno isplaćena ODA sredstva u 2024. godini su povećana za €132,17 miliona (20,0%). Pri tome se €196,9 miliona odnosi na rast isplaćenih kreditnih sredstava, dok je istovremeno zabilježen pad isplaćenih grant sredstava u iznosu od €64,72 miliona, što ukazuje na promjenu strukture isplata u korist kreditnih sredstava.

Grafikon 2. Ukupno isplaćena ODA u BiH za period 2018-2024

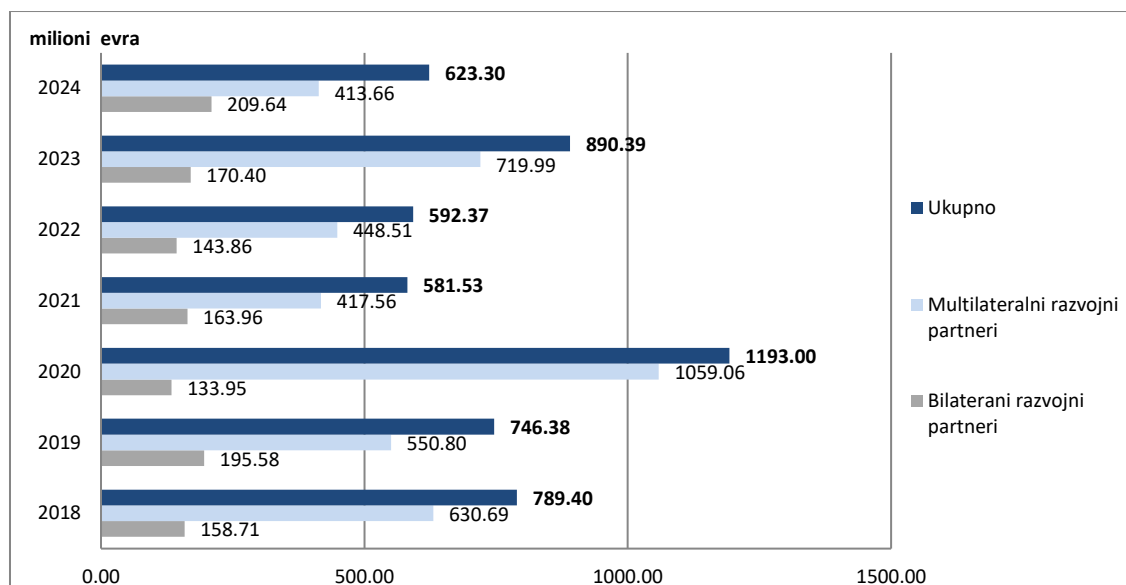
Uporedni pregled ukupno alociranih i isplaćenih ODA sredstava u BiH za period 2018 - 2024. prikazan je u grafikonu 3.

Grafikon 3. Ukupno alocirana i isplaćena ODA u BiH za period 2018-2024

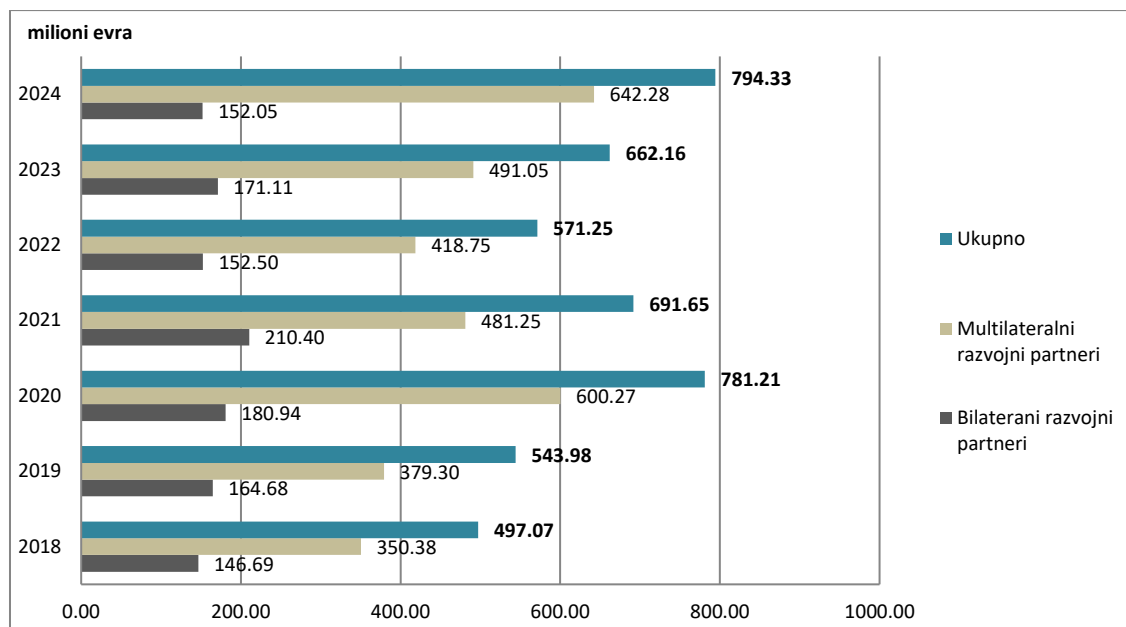
U grafikonu 4. prikazan je odnos učešća bilateralnih i multilateralnih razvojnih partnera u ukupno alociranim ODA sredstvima za period 2018–2024. godine. U 2024. godini, od ukupno alociranih €623.30 miliona ODA sredstava, € 209.64 miliona (33.6%) su alocirali bilateralni razvojni partneri, dok je € 413.66 miliona (66.4%) alocirano od strane multilateralnih partnera.

Grafikon 4. Učešće bilateralnih i multilateralnih razvojnih partnera u ukupno alociranoj ODA-i po godinama

U grafikonu 5. prikazan je odnos učešća bilateralnih i multilateralnih razvojnih partnera u ukupno isplaćenim ODA sredstvima za period 2018–2024. godine. U 2024. godini, od ukupno isplaćenih € 794.33 miliona ODA sredstava, € 152.05 miliona (19.1%) su isplatili bilateralni razvojni partneri, dok je € 642.28 miliona (80.9%) isplaćeno od strane multilateralnih partnera.

Grafikon 5. Učešće bilateralnih i multilateralnih razvojnih partnera u ukupno isplaćenoj ODA-i po godinama

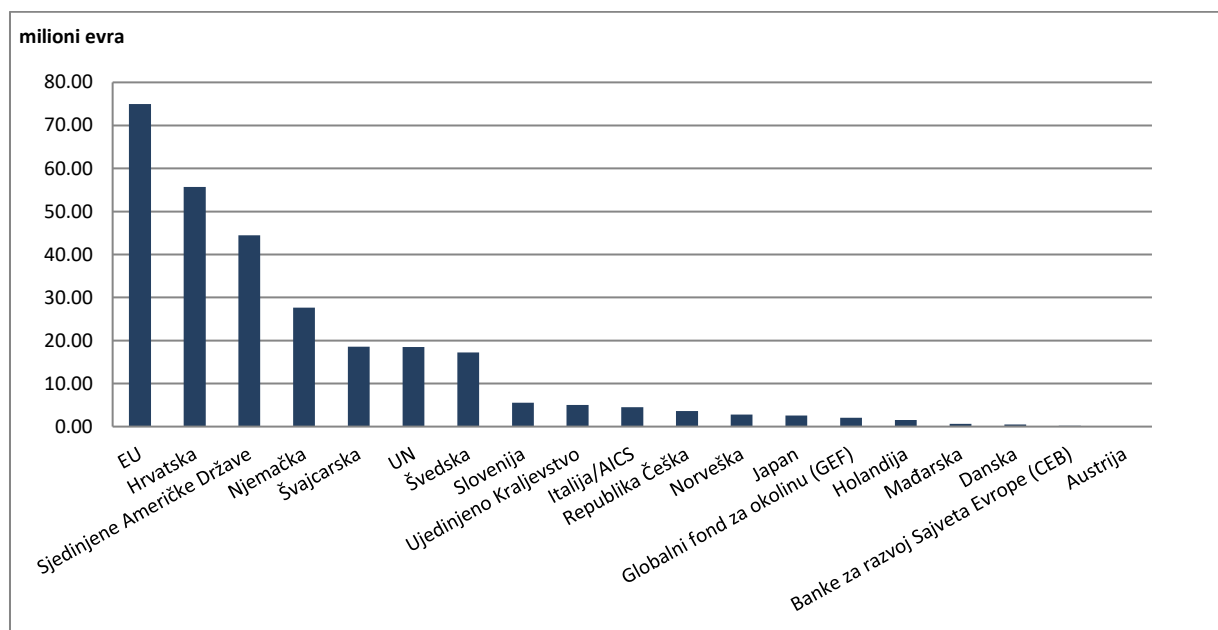

II Pregled alociranih i isplaćenih grant sredstava i zajmova po razvojnim partnerima

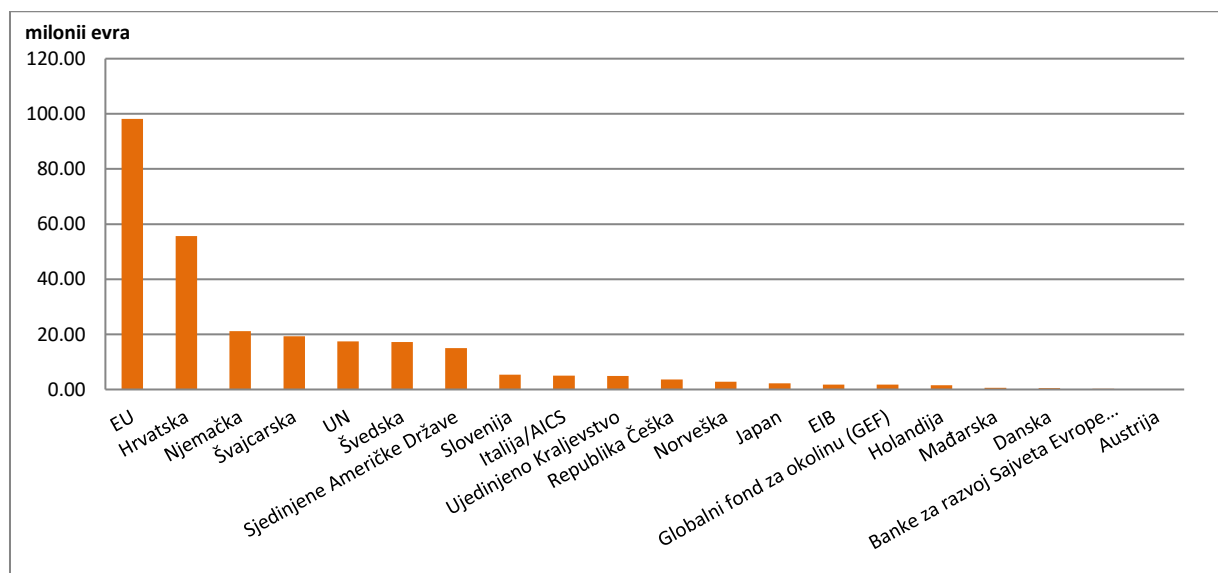
U 2024. godini ukupno je alocirano € 285.99 miliona a isplaćeno € 274.42 miliona grant sredstava.

U grafikonima 6. i 7. prikazana su alocirana i isplaćena grant sredstva razvojnih partnera u skladu sa visinom ulaganja. Razvojni partneri koji su u 2024. godini alocirali odnosno isplatili najveći iznos sredstava su EU, Hrvatska, Sjedinjene Američke Države, Njemačka, Švajcarska, UN i Švedska.

Grafikon 6. Alocirana grant sredstva po razvojnim partnerima u 2024. godini

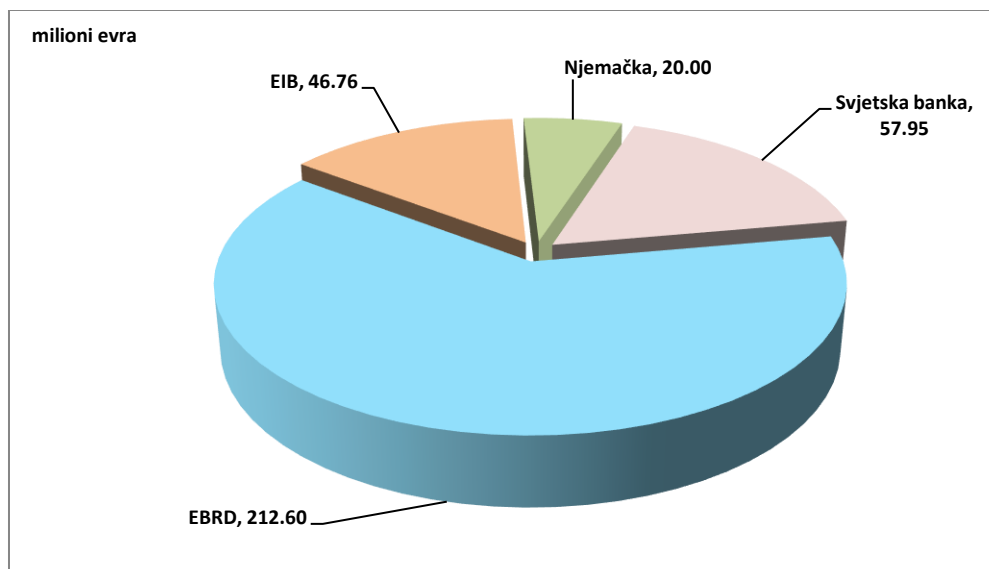
Grafikon 7. Isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2024. godini

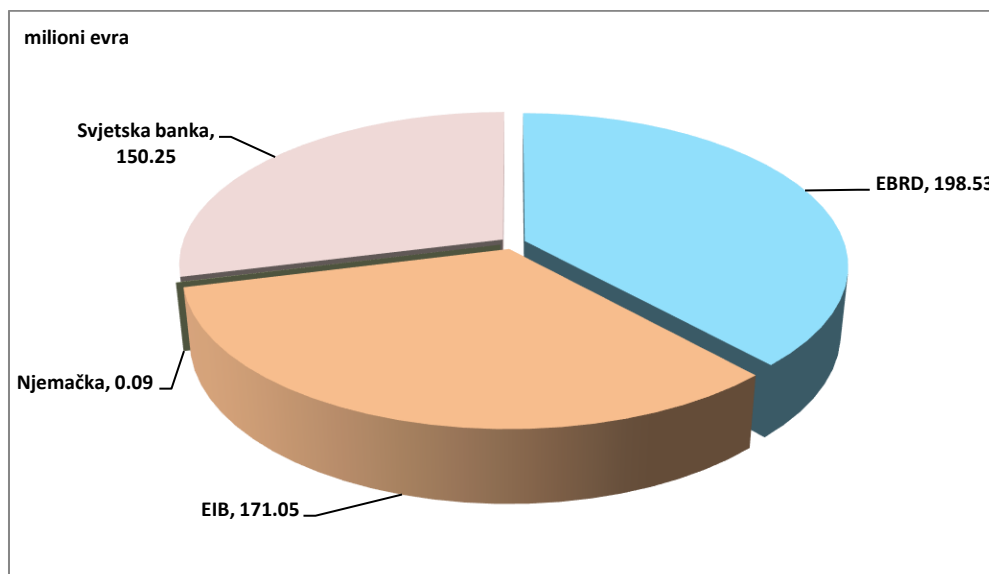
U 2024. godini ukupno je alocirano € 337.31 miliona a isplaćeno € 519.91 miliona kreditnih sredstava.

U grafikonima 8. i 9. prikazani su alocirani i isplaćeni krediti u 2024. godini. Kreditori u 2024. godini su Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD), Svjetska banka (WB), Evropska investiciona banka (EIB) i Njemačka.

Grafikon 8. Alocirana sredstva po kreditorima u 2024. godini

Grafikon 9. Isplaćena sredstva po kreditorima u 2024. godini

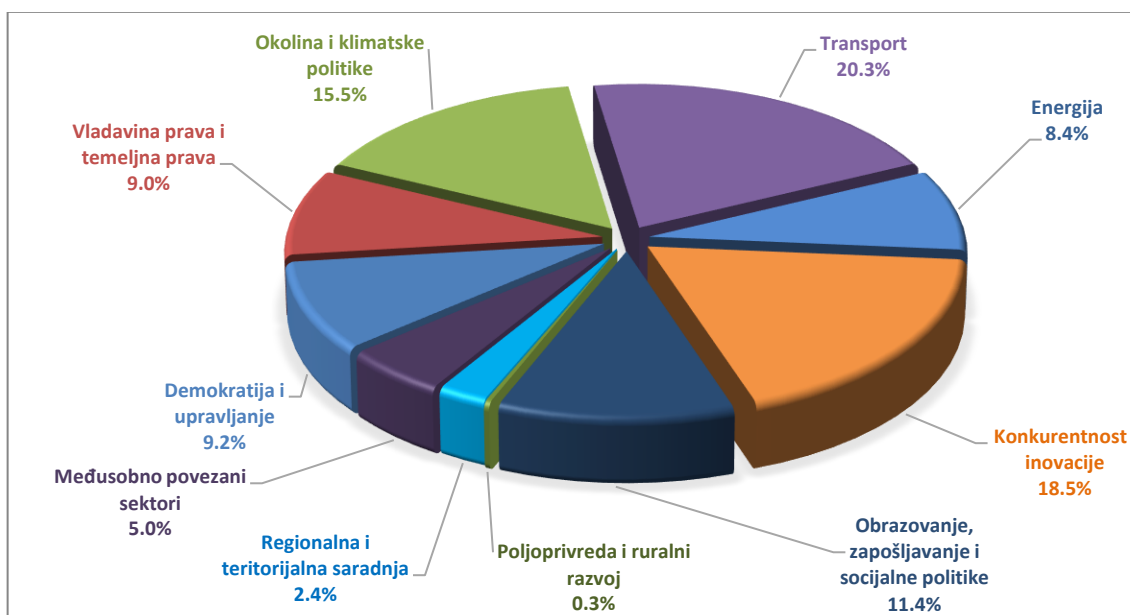

III Pregled alociranih i isplaćenih ODA sredstava po sektorima

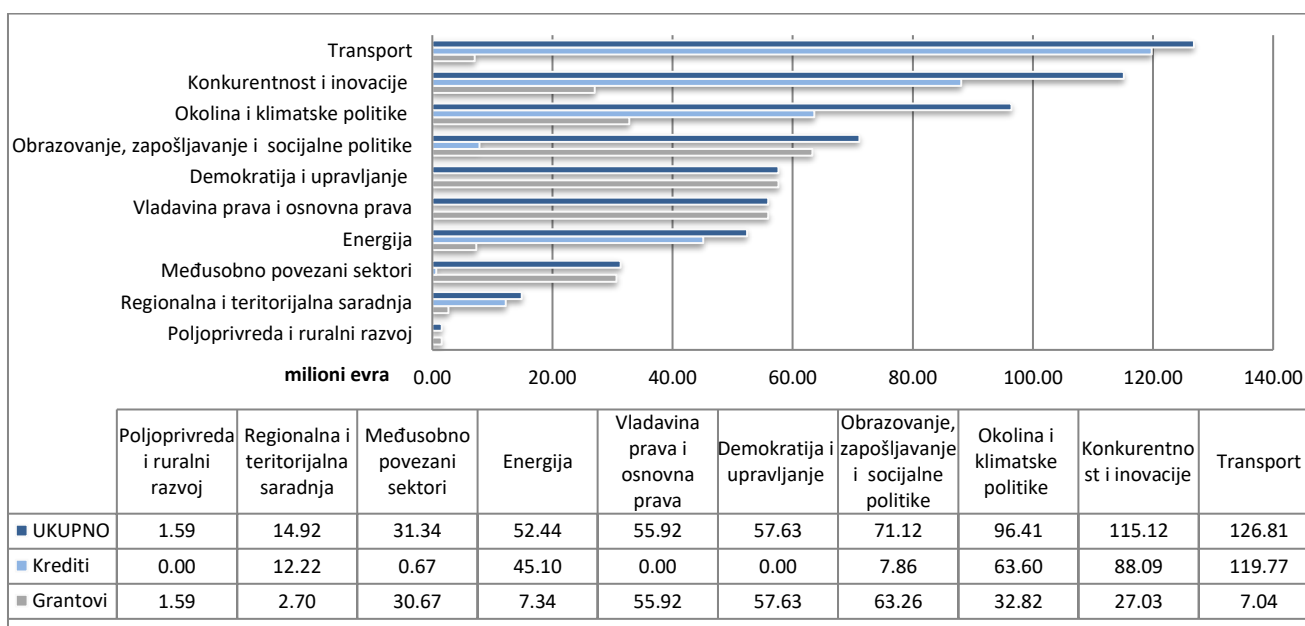
U 2024. godini ukupno alocirana ODA u Bosni i Hercegovini u IPA II sektore iznosi €623,30 miliona, od čega je €285,99 miliona (45,9%) grant sredstava i €337,31 miliona (54,1%) kreditnih sredstava (grafikoni 10. i 11.).

Od ukupno alociranih sredstava, 65.7% je alocirano u četiri sektora i to: Transport 20.3%, Konkurentnost i inovacije 18.5%, Okolina i klimatske politike 15.5%, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike 11.4%. Dok je u sve ostale sektore alocirano preostalih 34.3%.

Grafikon 10. Ukupno alocirana ODA po sektorima u 2024. godini

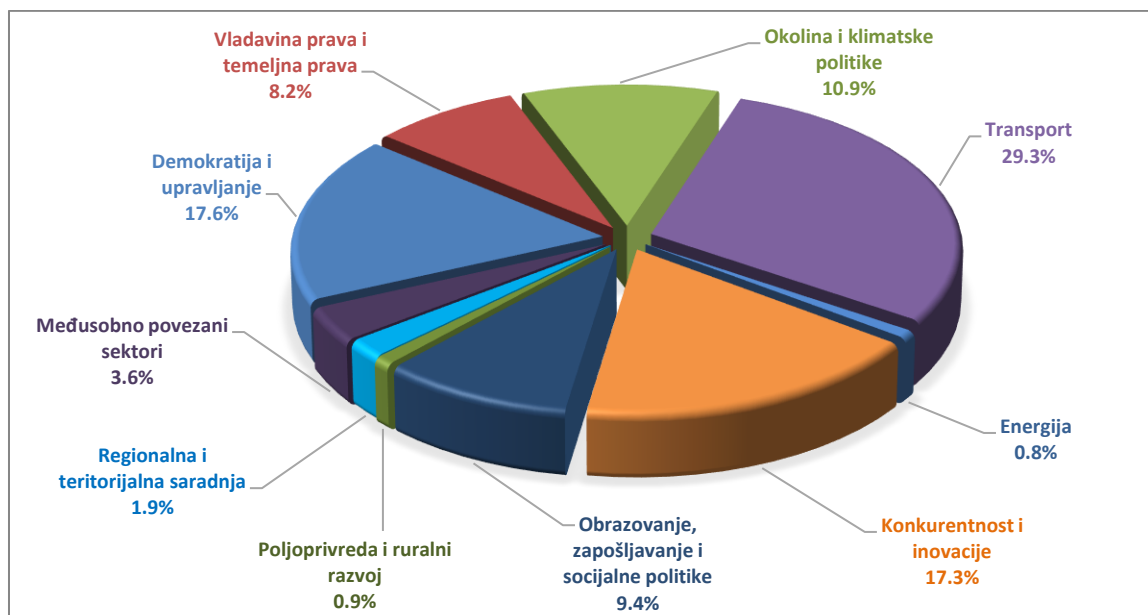
Grafikon 11. Učešće grantova i kredita u ukupno alociranoj ODA-i po sektorima u 2024. godini

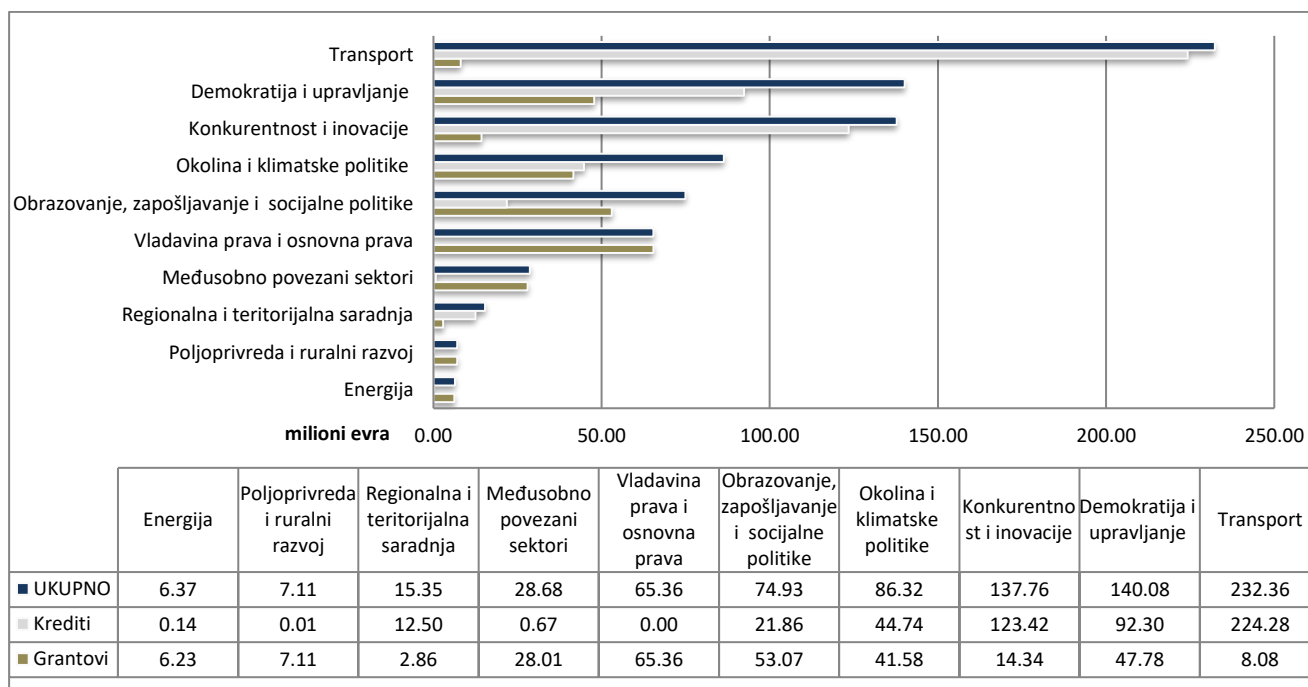
U 2024. godini ukupno isplaćena ODA u Bosni i Hercegovini u IPA II sektore iznose € 794.33 miliona, od čega je € 274.42 miliona grant sredstava, a € 519.91 miliona kredita (grafikoni 12. i 13.).

Od ukupno isplaćenih sredstava, 75,1 % je isplaćeno u četiri sektora: Transport 29.3%, Demokratija i upravljanje 17.6%, Konkurentnost i inovacije 17.3% i Okolina i klimatske politike 10.9%, dok je u sve ostale sektore isplaćeno 24.9%.

Grafikon 12. Ukupno isplaćena ODA po sektorima u 2024. godini

Grafikon 13. Učešće grantova i kredita u ukupno isplaćenju ODA-i po sektorima u 2024. godini

- 1. Demokracija i upravljanje**
- 2. Vladavina prava i osnovna prava**
- 3. Okolina i klimatske politike**
- 4. Transport**
- 5. Energija**
- 6. Konkurentnost i inovacije**
- 7. Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike**
- 8. Poljoprivreda i ruralni razvoj**
- 9. Regionalna i teritorijalna saradnja**
- 10. Međusobno povezani sektori**

Članovi DCF aktivni u sektoru u 2024. godini	Svjetska banka, Sjedinjene Američke Države, EU, Švajcarska, Švedska, Njemačka, Holandija, Ujedinjeno Kraljevstvo, Hrvatska, UN, Republika Češka, Slovenija, Norveška i Italija/AICS
Ostale ključne međunarodne organizacije	Međunarodni monetarni fond; Organizacija za bezbjednost i saradnju u Evropi; Kancelarija visokog predstavnika; Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj; Savjet Evrope; <i>British Council</i> u BiH; Norveški institut za međunarodne poslove; Evropska fondacija za obuku; Evropski fond za jugoistočnu Evropu; Kancelarija za statistiku Evropske unije, Centar za razvoj finansija, Populacioni fond UN, Fond UN za djecu, Regionalna škola za javnu upravu, Regionalni savjet za saradnju, Investicioni okvir za Zapadni Balkan, <i>Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit</i> (GIZ).
Ključni partneri u institucijama vlasti BiH	Savjet ministara BiH; Vlada Federacije BiH; Vlada Republike Srpske; Vlada Brčko Distrikta BiH; Vlade kantona; Ministarstvo finansija i trezora BiH, Ministarstvo finansija RS i Federalno ministarstvo finansija/financija; Direkcija za finansije BD BiH; Ministarstvo inostranih poslova BiH; Ministarstvo spoljnje trgovine i ekonomskih odnosa BiH; Ministarstvo civilnih poslova BiH; Ministarstvo pravde BiH; Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH; Ministarstvo odbrane BiH; Ministarstvo bezbjednosti BiH; Kancelarija koordinatora za reformu javne uprave BiH, sa koordinatorima entiteta i BD BiH; Ministarstvo za evropske integracije i međunarodnu saradnju RS; Ministarstvo uprave i lokalne samouprave RS; Parlamentarna skupšina BiH; Parlament FBiH i Narodna skupština RS; Agencije za državnu službu BiH i entiteta; Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje; Kancelarija za reviziju institucija BiH; Kancelarija za reviziju institucija FBiH; Glavna služba za reviziju javnog sektora RS; Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta BiH; Direkcija za evropske integracije BiH; Direkcija za ekonomsko planiranje BiH; Uprava za indirektno oporezivanje BiH; Porezne uprave FBiH, Poreska uprava RS; Centralna banka BiH; Agencija za javne nabavke BiH; Kancelarija za razmatranje žalbi BiH; Centralna harmonizacijska jedinica MFT BiH, Centralne jedinice za harmonizaciju u ministarstvima finansija na nivou entiteta; Ministarstvo rada i boračko-invalidske zaštite RS; Federalno ministarstvo rada i socijalne politike; Agencija za statistiku BiH i entitetske agencije za statistiku; Visoki sudski i tužilački savjet BiH; Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS; Finansijsko-informatička agencija FBiH, Centar za uklanjanje mina BiH; Agencija za ravnopravnost polova BiH, Gender centri FBiH i RS; Savez opština i gradova RS i FBiH i lokalne samouprave.
Ukupno alocirana / isplaćena sredstva DCF članova u sektor u 2024. godini	<p>Ukupno alocirano € 57.63 mil u formi grantova.</p> <p>Ukupno isplaćeno € 140.08 mil, od čega € 47.78 mil u formi granta i 92.30 mil u formi kredita.</p> <p>Od ukupne ODA-e u 2024. godini, za sektor je alocirano 9%, a isplaćeno 18%.</p>
Koordinacija sa i između razvojnih partnera	<p>Demokratske institucije: Funkcionalna razmjena informacija između interesnih aktera zasnovana na neformalnoj <i>ad-hoc</i> koordinaciji, uz sastanke koje su organizovali sami razvojni partneri između sebe.</p> <p>Decentralizacija vlasti na nižim nivoima: Funkcionalna razmjena informacija između interesnih aktera zasnovana na neformalnoj <i>ad-hoc</i> koordinaciji, uz sastanke koje su organizovali sami razvojni partneri između sebe.</p>

Reforma javne uprave (PAR): Redovni sastanci aktera PAR Fonda koje organizuje Kancelarija koordinatora za reformu javne uprave (PARCO). Zajednički upravni odbor Fonda za RJU služi kao mjesečni forum za koordinaciju. U međuvremenu, redovno se održava manje formalna koordinacija s drugim razvojnim partnerima.

Upravljanje javnim finansijama: Razmjena informacija između interesnih aktera zasnovana na neformalnoj *ad-hoc* koordinaciji i bilateralni sastanci vezani za projekte.

Oporezivanje: Neformalna *ad-hoc* koordinacija na redovnoj osnovi.

Carine: Neformalna *ad-hoc* koordinacija na redovnoj osnovi.

Ekonomsko upravljanje: Neformalna *ad-hoc* koordinacija.

Statistika: Neformalna *ad-hoc* koordinacija na redovnoj osnovi.

Civilno društvo: Lokalna savjetodavna grupa, koju podržava i upravlja projekat finansiran od strane EU TACSO.

Razvojni partneri aktivni u Sektoru i institucije BiH učestvuju na redovnim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo finansija i trezora BiH / Sektor za finansijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.

Pregled aktivnosti u 2024. godini

Sektor demokratije i upravljanja predstavljen u ovom Izvještaju zasniva se na metodologiji sektorskog izvještavanja definisanoj u IPA II regulativi za period 2014 – 2020. godina. Ministarstvo finansija i trezora BiH je u izvještaju Pregled aktivnosti razvojnih partnera za 2024. godinu zadržalo IPA II klasifikaciju.

Sektor demokratije i upravljanja sastoji se od jedanaest podsektora:

- Demokratske institucije
- Decentralizacija i vlasti na nižim nivoima
- Reforma javne uprave (PAR)
- Upravljanje javnim finansijama
- Oporezivanje
- Carine
- Ekonomsko upravljanje
- Statistika
- Civilno društvo
- EU programi i agencije.

Ulaganja DCF članova u 2024. godini

Članovi DCF aktivni u sektoru Demokratija i upravljanje u 2024. godini su Svjetska banka, Sjedinjene Američke Države, EU, Švajcarska, Švedska, Njemačka, Holandija, Ujedinjeno Kraljevstvo, Hrvatska, UN, Republika Češka, Slovenija, Norveška i Italija/AICS.

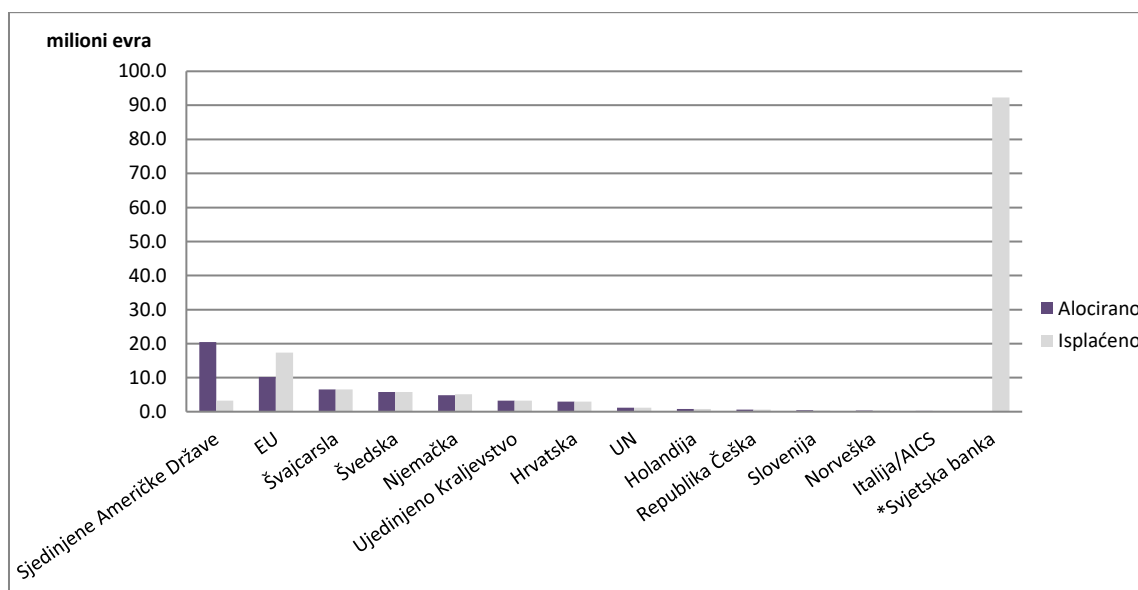
Ukupno alocirana sredstva DCF članova za sektor Demokratija i upravljanje u 2024. godini su iznosila € 57.63 mil u formi grantova.

Ukupno isplaćena sredstva za Sektor u 2024. godini su € 140.08 mil, od čega € 47.78 mil u formi granta i € 92.30 mil u formi kredita.

U Grafikonu 1.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant ODA sredstva u skladu s visinom ulaganja svakog pojedinačnog razvojnog partnera.

Razvojni partneri koji su u 2024. godini alocirali odnosno isplatili najveći iznos sredstava su Svjetska banka, Sjedinjene Američke Države, EU, Švajcarska, Švedska i Njemačka.

Grafikon 1.1. Alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2024. godini

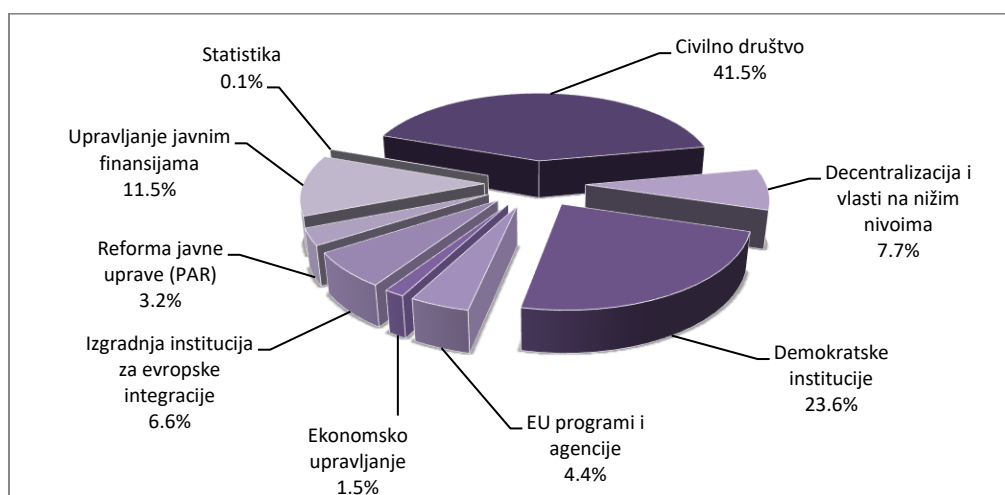

*Napomena: Svjetska banka kredit

U Grafikonu 1.2. prikazana je struktura ukupno alociranih ODA sredstva u 2024. godini po podsektorima. Sektor Demokratija i upravljanje se sastoji od 11 podsektora.

Od ukupno alociranih sredstava u 2024. godini, 76.5% je alocirano u podsektore: Civilno društvo (41.5%), Demokratske institucije (23.6%) i Upravljanje javnim finansijama (11.5%), dok je u sve ostale podsektore alocirano 23.5% sredstava. Podsektori koji nisu imali finansiranja, nisu prikazani u grafikonu.

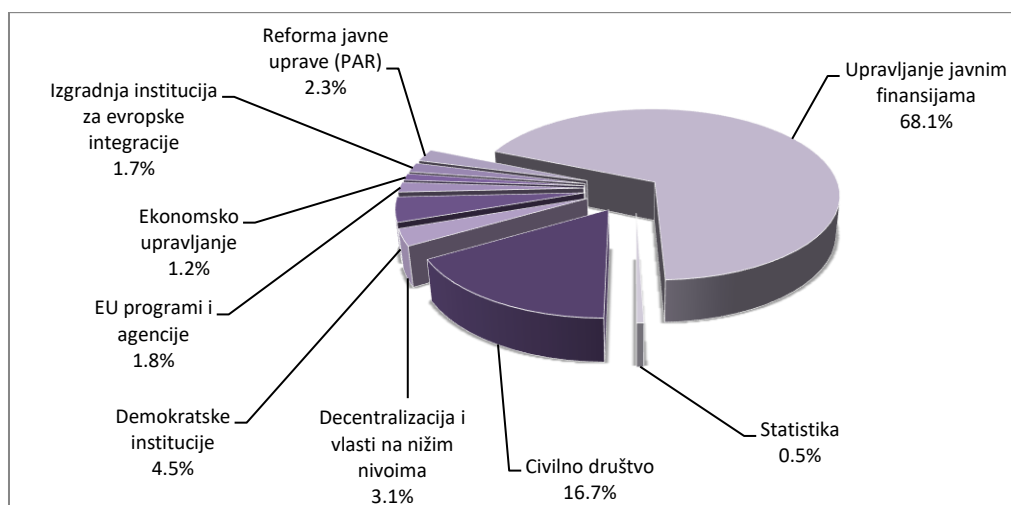
Grafikon 1.2. Ukupno alocirana ODA po podsektorima u 2024. godini

Grafikon 1.3. prikazuje strukturu ukupno isplaćenih ODA sredstva u 2024. godini po podsektorima.

Od ukupno isplaćenih sredstava u Sektor u 2024. godini, 84.8% je isplaćeno u dva podsektora i to: Upravljanje javnim finansijama (68.1%) i Civilno društvo (16.7%), dok je u sve ostale podsektore isplaćeno 15.2% sredstava. Podsektori koji nisu imali finansiranja, nisu prikazani u grafikonu.

Grafikon 1.3. Ukupno isplaćena ODA po podsektorima u 2024. godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2024. godini

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milioni evra)
Prevođenje Okvira ciljeva održivog razvoja (SDG) u Bosni i Hercegovini u održivi i inkluzivni rast	Švedska, UN	92.30
Aktivnost USAID/BIH u oblasti e-uprave	Sjedinjene Američke Države	11.66
Administrativno upravljanje Odjeljenjem za transfer znanja pri Sektoru za regionalnu saradnju i podršku pri Generalnoj direkciji za jugoistočnu Evropu Ministarstva vanjskih i evropskih poslova Republike Hrvatske	Hrvatska	11.65
Izgradnja povjerenja u medije u jugoistočnoj Evropi. Podrška novinarstvu kao javnom dobru	UN	11.24
CEI podrška DATA ROL-u (Zaštita podataka i vladavina prava) u Bosni i Hercegovini	Italija/AICS	10.60
Zajednički naponi na izgradnji kapaciteta: Nadzor granica uz poštovanje ljudskih prava	Hrvatska	10.11
Nastavak učešća u programu Partnerstva za razvojnu saradnju Vlade Sjedinjenih Američkih Država u Bosni i Hercegovini sa projektom Kancelarije visokog predstavnika (OHR) pod nazivom "Program stipendiranja mladih pripravnika"	Hrvatska	10.01
Program prekogranične saradnje između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine	Hrvatska	10.00
Kondiciona priprema za ronjenje u Ronilačkom centru Mali Lošinj, Hrvatska	Hrvatska	9.11
OSNAŽIVANJE-OKRUŽIVANJE: Otkrivanje potencijala žena lidera za cirkularnu ekonomiju u jugoistočnoj Evropi kroz međunarodnu saradnju	Hrvatska	9.00

Svi projekti dostupni su u bazi podataka Forum za koordinaciju razvojnih partnera, putem sljedećeg linka:

<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

<p>Članovi DCF-a aktivni u sektoru u 2024. godini</p>	<p>EU, Hrvatska, Danska, Njemačka, Norveška, Slovenija, Švajcarska, Republika Češka, Holandija, UN, Švedska, Sjedinjene Američke Države, Ujedinjeno Kraljevstvo i Italija/AICS</p>
<p>Ostale ključne međunarodne organizacije</p>	<p>Organizacija za bezbjednost i saradnju u Evropi; Savjet Evrope; Ženevski centar za demokratsku kontrolu oružanih snaga; INTERPOL; EUROPOL; Snage evropske unije; Međunarodni program pomoći u kriminalističkoj obuci (ICITAP) i Kancelarija za razvoj tužilaštva, pomoć i obuku u inostranstvu (OPDAT) Ministarstva pravosuđa SAD; Evropska policijska akademija; Asocijacija evropskih policijskih akademija; Katolička pomoć; Kancelarija visokog predstavnika; Evropska agencija za upravljanje operativnom saradnjom na vanjskim granicama; Međunarodno povjerenstvo Crvenog krsta; <i>Save the Children</i> Norveška; Regionalni savjet za saradnju, OPEC fond za međunarodni razvoj/OFID; Centar za kontrolu malog i lakog oružja za JI Evropu (SEESAC); Caritas Švajcarska, <i>Care International</i>; <i>Hilfswerk Austria International</i>, Međunarodna organizacija za migracije (IOM), Odsjek UN za droge i kriminal (UNODC), Međunarodna komisija za nestale osobe (ICMP), Turska Agencija za međunarodnu saradnju i razvoj (TIKA).</p>
<p>Ključni partneri u institucijama vlasti BiH</p>	<p>Savjet ministara BiH; Vlada Federacije BiH; Vlada Republike Srpske; Vlada Brčko Distrikta BiH; Parlamentarna skupština BiH; Ministarstvo pravde BiH; Ministarstvo civilnih poslova BiH; Federalno ministarstvo pravde; Ministarstvo pravde RS; Kantonalna ministarstva pravde; Pravosudna komisija BD BiH; Ministarstvo bezbjednosti BiH; Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH; Tužilaštvo BiH; Visoki sudski i tužilački savjet BiH; Sud BiH; kantonalni sudovi; Sud BD BiH; Centri za obuku sudija i tužilaca u FBiH i RS; Državna agencija za istrage i zaštitu BiH; Granična policija BiH; Ministarstvo spoljnje trgovine i ekonomskih odnosa BiH; Institucija ombudsmena /ombudsmana za ljudska prava BiH; Notarska komora FBiH i RS; Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH; Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH; Agencija za policijsku podršku BiH; Policijske akademije u FBiH i RS; Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova; Ministarstvo unutrašnjih poslova RS; kantonalna ministarstva unutrašnjih poslova; kantonalna ministarstva obrazovanja; Agencija za zaštitu ličnih podataka u BiH; Agencija za forenzička ispitivanja i vještačenja BiH; Agencije za civilnu zaštitu entiteta i BD BiH; Federalno ministarstvo zdravstva; Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS; Odjel za zdravstvo BD BiH; Agencija za ravnopravnost polova BiH; Gender centri FBiH i RS; Savjet nacionalnih manjina u BiH.</p>
<p>Ukupno alocirana / isplaćena sredstva DCF članova u sektor u 2024. godini</p>	<p>Ukupno alocirano € 55.92 mil granta. Ukupno isplaćeno € 65.36 mil granta. Od ukupne ODA-e u 2024. godini, za Sektor je alocirano 9%, a isplaćeno 8%.</p>
<p>Koordinacija sa i između razvojnih partnera</p>	<p>Reforma pravosuđa: Godišnji forum informisanja razvojnih partnera u organizaciji Ministarstva pravde BiH i Strukturisani dijalog o pravosuđu između BiH - EU. Koordinacija razvojnih partnera održava se svakih 6 mjeseci od strane Delegacije Evropske unije (EUD) kao dio strukturisanog dijaloga, kao i sastanaka pododbora u sektoru pravde sa učestvovanjem Visokog sudskog i tužilačkog savjeta i Ministarstva pravde BiH.</p>

EUD redovno organizuje sastanke za koordinaciju međunarodnog pravosudnog sektora.

Redovni bilateralni koordinacioni sastanci međunarodnih i lokalnih partnera.

Reforma zatvorskog sistema: *ad hoc* koordinacija i bilateralni sastanci vezani za projekte.

Ratni zločini: Redovni bilateralni koordinacioni sastanci sa međunarodnim i lokalnim partnerima, uključujući EUD, Švajcarsku, SAD, Ministarstvo pravde, tužilaštva. *Ad hoc* koordinacija, vezana za projekte.

Borba protiv organizovanog kriminala: Neformalna *ad hoc* koordinacija, vezana za projekte, te uglavnom bilateralni / multilateralni sastanci između razvojnih partnera.

Borba protiv korupcije: Redovni koordinacioni sastanci o politici, kojima ko-predsedavaju Agencija za sprječavanje korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije i EUD.

UN održava redovite bilateralne koordinacione sastanke sa međunarodnim i lokalnim partnerima.

Reforma policije: Neformalna *ad hoc* koordinacija, vezana za projekte.

Migracije i azil: Formalnu koordinaciju razvojnih partnera vodi Koordinaciono tijelo za pitanja migracija u BiH.

Upravljanje granicom i bezbjednost: Neformalna *ad hoc* koordinacija, vezana za projekte.

Romi: Odbor za Rome pri Savjetu ministara BiH je formalno koordinaciono tijelo.

Izbjeglance i interno raseljena lica: Neformalna *ad hoc* koordinacija, vezana za projekte.

LGBTI: Neformalna *ad hoc* koordinacija, vezana za projekte.

Nacionalne manjine: Neformalna *ad hoc* koordinacija, vezana za projekte.

Međuetnički odnosi: Neformalna *ad hoc* koordinacija, vezana za projekte.

Sloboda izražavanja i sloboda medija: Neformalna *ad hoc* koordinacija, vezana za projekte.

Imovinska prava: Neformalna *ad hoc* koordinacija, vezana za projekte.

Zaštita podataka: Neformalna *ad hoc* koordinacija.

Razvojni partneri aktivni u Sektoru i institucije BiH sa svih nivoa vlasti učestvuju na redovnim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo finansija i trezora BiH / Sektor za finansijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.

Pregled aktivnosti u 2024. godini

Sektor vladavine prava i osnovnih prava predstavljen u ovom Izvještaju zasniva se na metodologiji sektorskog izvještavanja definisanoj u IPA II regulativi, za period 2014 – 2020. godina. Ministarstvo finansija i trezora BiH je u izvještaju Pregled aktivnosti razvojnih partnera za 2024. godinu zadržalo IPA II klasifikaciju.

Sektor vladavine prava i osnovnih prava sastoji se od šesnaest podsektora:

- Reforma pravosuđa
- Reforma zatvorskog sistema
- Ratni zločini
- Borba protiv organizovanog kriminala
- Borba protiv korupcije
- Reforma policije
- Migracije i azil
- Upravljanje granicom i bezbjednost
- Romi
- Izbjeglance i interno raseljene osobe
- LGBTI
- Nacionalne manjine
- Međuetnički odnosi
- Sloboda izražavanja i sloboda medija
- Imovinska prava i
- Zaštita podataka.

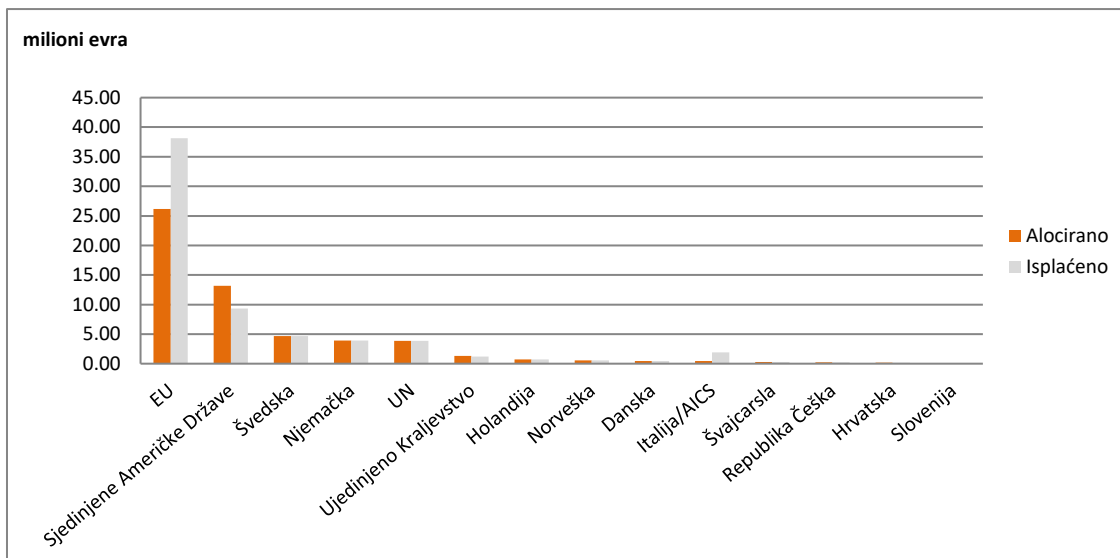
Ulaganja DCF članova u 2024. godini

Članovi DCF aktivni u sektoru Vladavina prava i osnovna prava u 2024. godini su EU, Hrvatska, Danska, Njemačka, Norveška, Slovenija, Švajcarska, Republika Češka, Holandija, UN, Švedska, Sjedinjene Američke Države, Ujedinjeno Kraljevstvo i Italija/AICS.

Ukupno alocirana sredstva koja su DCF članovi u 2024. godini usmjerile u Sektor iznose € 55.92 mil, a ukupno isplaćena sredstva iznose € 65.36 mil, sve u formi granta.

U grafikonu 2.1 prikazana su alocirana i isplaćena ODA sredstva u skladu sa visinom ulaganja svakog pojedinačnog razvojnog partnera. Razvojni partneri koji su u 2024. godini alocirali odnosno isplatili najveći iznos sredstava su EU i Sjedinjene Američke Države, za kojima slijede Švedska, Njemačka i UN.

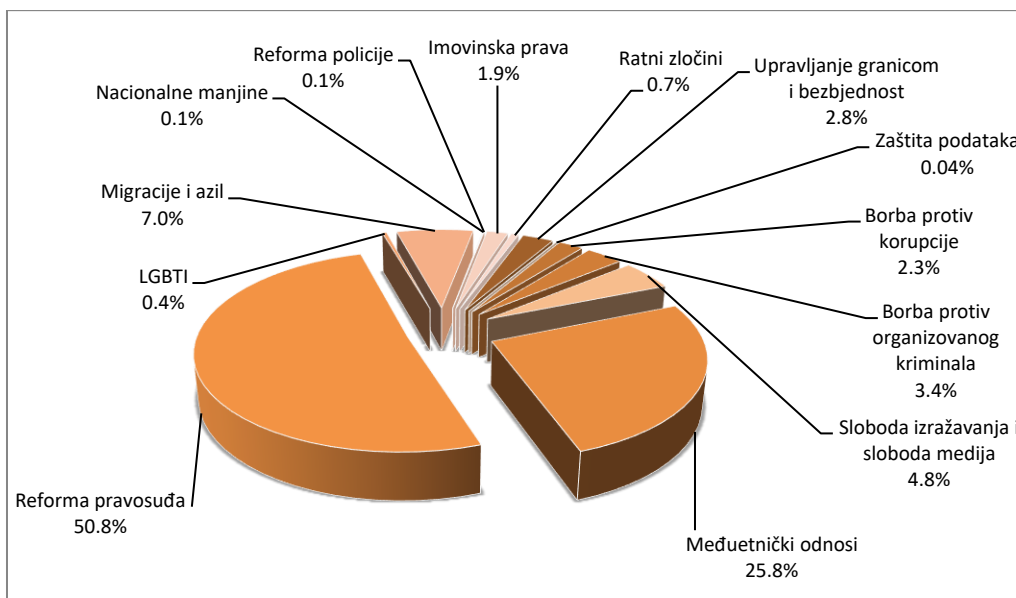
Grafikon 2.1. Alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2024. godini

Sektor Vladavina prava i osnovna prava sastoji se od 16 podsektora. U grafikonu 2.2. prikazana je struktura ukupno alociranih ODA sredstava po podsektorima.

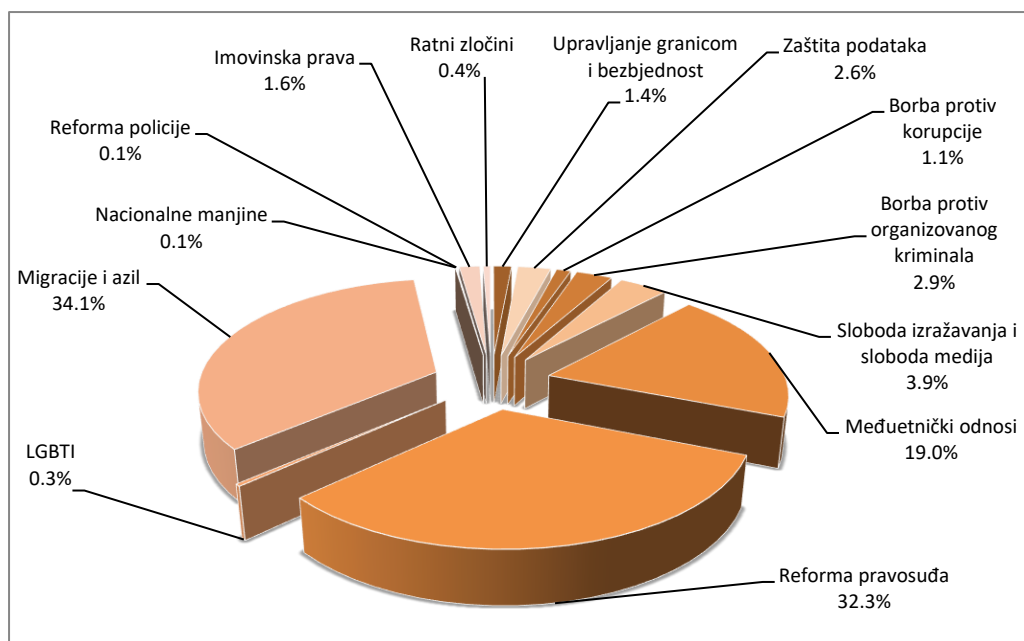
Od ukupno alociranih sredstava u 2024. godini, 76.6% je alocirano u dva podsektora i to: Reforma pravosuđa (50.8%) i Međuetnički odnosi (25.8%). U ostale podsektore alocirano je preostalih 23.4% sredstava. Podsektori koji nisu imali finansiranja, nisu prikazani u grafikonu.

Grafikon 2.2. Ukupno alocirana ODA po podsektorima u 2024. godini

Grafikon 2.3. prikazuje strukturu ukupno isplaćenih ODA sredstava u Sektoru u 2024. godini po podsektorima. Od ukupno isplaćenih sredstava u 2024. godini, 85.4% je isplaćeno u tri podsektora i to Migracije i azil (34.1%), Reforma pravosuđa (32.3%) i Međuetnički odnosi (19,0%). U ostale podsektore isplaćeno je preostalih 14.6% sredstava. Podsektori koji nisu imali finansiranja, nisu prikazani u grafikonu.

Grafikon 2.3. Ukupno isplaćena ODA po podsektorima u 2024. godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2024. godini

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milioni evra)
Državni/INL razvojni program za provođenje zakona	Sjedinjene Američke Države	50.00
Posebna mjera za jačanje kapaciteta odgovora za upravljanje migracionim tokovima u Bosni i Hercegovini	EU	39.50
Državni/INL Program razvoja vladavine prava	Sjedinjene Američke Države	35.00
(NADR CWD) Program Ministarstva inostranih poslova za deminiranje i uništavanje lakog oružja	Sjedinjene Američke Države	30.00
Jačanje kapaciteta za provođenje zakona u Bosni i Hercegovini u borbi protiv organiziranog kriminala	EU	10.50
(PDS) Fond za međuetničko pomirenje i omladinske inicijative	Sjedinjene Američke Države	10.00
EUPA4BIH - Policijska pomoć Evropske unije Bosni i Hercegovini	EU	10.00
(USAID) Suzbijanje korupcije kroz sudstvo (CCTJ) Aktivnost u Bosni i Hercegovini	Sjedinjene Američke Države	7.11
Podrška EU reformama sudstva u BiH	EU	5.71
Podrška sudstvu u BiH	Švajcarska	5.30

Svi projekti dostupni su u bazi podataka Foruma za koordinaciju razvojnih partnera i putem sljedećeg linka:

<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Članovi DCF-a aktivni u sektoru u 2024. godini	EIB, EBRD, Hrvatska, Svjetska banka, UN, EU, Švedska, Norveška, Italija/AICS, Švajcarska, Japan/JICA, Republika Češka, Njemačka, Slovenija i Mađarska
Ostale ključne međunarodne organizacije	Globalni fond za okolinu (GEF); Investicioni okvir za Zapadni Balkan; Agencija za upravljanje u izvanrednim situacijama Kraljevine Danske; Organizacija za evropsku bezbjednost i saradnju; Fond za klimatske promjene, Agencija SAD za međunarodni razvoj, Razvojni program UN, Program UN za okolinu, Švedska agencija za međunarodni razvoj i saradnju.
Ključni partneri u institucijama vlasti BiH	Savjet ministara BiH; Vlada Federacije BiH; Vlada Republike Srpske; Vlada Brčko Distrikta BiH; Ministarstvo spoljnje trgovine i ekonomskih odnosa BiH; Ministarstvo bezbjednosti BiH; Ministarstvo finansija i trezora BiH; Državna regulatorna agencija za radijacionu i nuklearnu sigurnost; Centar za uklanjanje mina u BiH; Federalno ministarstvo okoliša i turizma; Federalno ministarstvo prostornog uređenja; Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva; Agencija za vodno područje rijeke Save u FBiH; Agencija za vodno područje Jadranskog mora u FBiH; Federalna uprava za civilnu zaštitu; Fond za zaštitu okoliša FBiH; Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju RS; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS; Ministarstvo unutrašnjih poslova RS; Ministarstvo za naučno-tehnološki razvoj, visoko obrazovanje i infomaciono društvo RS; Republička uprava za civilnu zaštitu RS; Javna ustanova Vode Srpske; Fond za zaštitu životne sredine i energetske efikasnost RS; Odjel za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu BD BiH; Odjel za prostorno planiranje i imovinsko-pravne poslove BD BiH; Odjel za javnu bezbjednost BD BiH; kantonalne vlade i lokalne samouprave sa javnim i komunalnim firmama.
Ukupno alocirana / isplaćena sredstva DCF članova u sektor u 2024. godini	Ukupno alocirano € 96.41 mil, od čega € 32.82 mil granta i € 63.60 mil kredita. Ukupno isplaćeno € 86.32 mil, od čega € 41.58 mil granta i € 44.74 mil kredita. Od ukupne ODA-e u 2024. godini, za sektor je alocirano 15%, a isplaćeno 11%.

Koordinacija sa i između razvojnih partnera	<p>Klimatske politike: razmjena informacija između interesnih aktera zasnovana na neformalnoj <i>ad-hoc</i> koordinaciji i bilateralni sastanci vezani za projekte.</p> <p>Vodosnabdijevanje i otpadne vode: MSTEО BiH, u određenoj mjeri, predvodi koordinaciju razvojnih partnera. Razvojni partneri međusobno koordinišu na <i>ad hoc</i> osnovi.</p> <p>Upravljanje vodnim resursima: MSTEО BiH, u određenoj mjeri, predvodi koordinaciju razvojnih partnera. U okviru nove platforme - Saveza za vode razvojni partneri SB, EBRD, EUD, Švedska, Republika Češka, Švajcarska i UNDP međusobno koordinišu aktivnosti.</p> <p>Upravljanje otpadom: MSTEО BiH, u određenoj mjeri, predvodi koordinaciju razvojnih partnera. Razvojni partneri međusobno koordinišu na <i>ad hoc</i> osnovi.</p> <p>Zaštita prirode: MSTEО BiH, u određenoj mjeri, predvodi koordinaciju razvojnih partnera. Razvojni partneri međusobno koordiniraju na <i>ad hoc</i> osnovi.</p> <p>Kvaliteta zraka i buka: Neformalna <i>ad hoc</i> koordinacija.</p> <p>Industrijsko zagađenje i kemikalije: Neformalna <i>ad hoc</i> koordinacija, uglavnom vezana za projekte.</p> <p>Okolinski horizontalni standardi: Neformalna <i>ad hoc</i> koordinacija, uglavnom vezana za projekte.</p> <p>Civilna zaštita: Ad hoc koordinacija, učesnici EU Ministarstvo bezbjednosti, UN i druge međunarodne organizacije i drugi glavni međunarodni razvojni partneri u podsektoru.</p> <p>Razvojni partneri aktivni u sektoru i institucije BiH sa svih nivoa vlasti učestvuju na redovnim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo finansija i trezora BiH / Sektor za finansijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.</p>
--	--

Pregled aktivnosti u 2024. godini

Sektor okoline i klimatskih politika predstavljen u ovom Izvještaju zasniva se na metodologiji sektorskog izvještavanja definisanoj u IPA II Pregulativi, za period 2014 – 2020. godina. Ministarstvo finansija i trezora BiH je u izvještaju Pregled aktivnosti razvojnih partnera za 2024. godinu zadržalo IPA II klasifikaciju.

Sektor okoline i klimatskih politika sastoji se od devet podsektora:

- Klimatske politike
- Vodosnabdijevanje i otpadne vode
- Upravljanje vodnim resursima
- Upravljanje otpadom
- Zaštita prirode
- Kvalitet vazduha i buka
- Industrijsko zagađenje i hemikalije
- Okolinski horizontalni standardi i
- Civilna zaštita.

Ulaganja DCF članova u 2024. godini

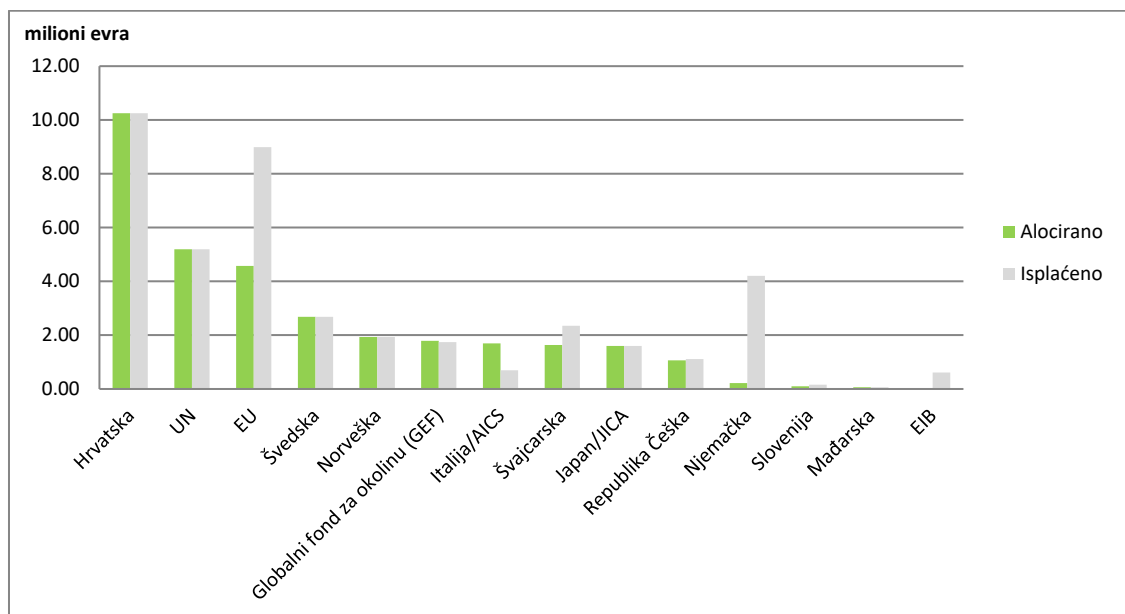
Članovi DCF aktivni u sektoru Okolina i klimatske politike u 2024. godini su EIB, EBRD, Hrvatska, Svjetska banka, UN, EU, Švedska, Norveška, Italija/AICS, Švajcarska, Japan/JICA, Republika Češka, Njemačka, Slovenija i Mađarska.

Ukupno alocirana sredstva članova DCF za Sektor u 2024. godini iznose € 96.41 mil, od čega € 32.82 mil granta i € 63.60 mil kredita.

Ukupno isplaćena sredstva za Sektor u 2024. godini iznose € 86.32 mil, od čega € 41.58 mil granta i € 44.74 mil kredita.

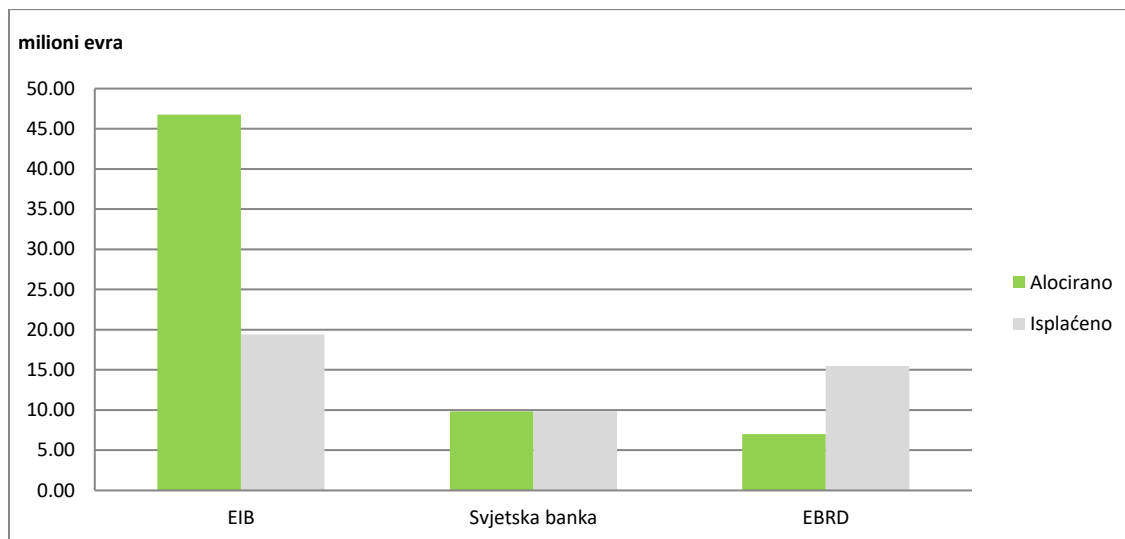
U grafikonu 3.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant sredstva od strane razvojnih partnera u skladu s visinom ulaganja. Razvojni partneri koji su u 2024. godini alocirali odnosno isplatili najveći iznos sredstava su Evropska investiciona banka (EIB), Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD), Hrvatska, Svjetska banka i Evropska unija.

Grafikon 3.1. Alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2024. godini

U grafikonu 3.2. prikazana su alokacija i isplata kredita u 2024. godini. EIB je alocirala € 46.76 mil i isplatila € 19.40 mil, Svjetska banka je alocirala i isplatila € 9.84 mil, a EBRD je alocirala € 7.00 mil i isplatila € 15.50 mil sredstava u Sektor.

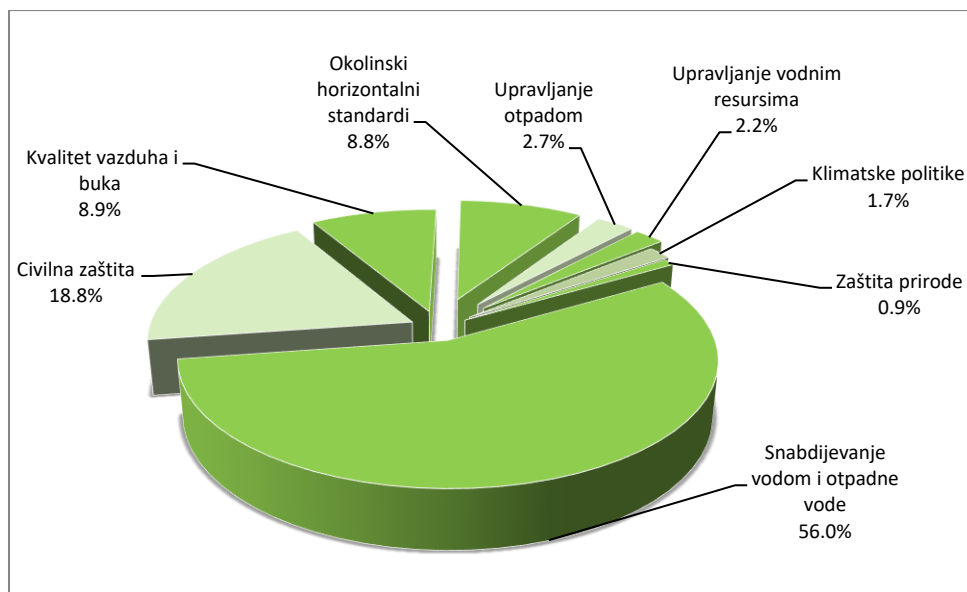
Grafikon 3.2. Alocirani i isplaćeni krediti po kreditorima u 2024. godini

U grafikonu 3.3. prikazana je struktura ukupno alociranih ODA sredstava po podsektorima.

Od ukupno alociranih sredstava u Sektoru u 2024. godini, 74.8% je alocirano u dva podsektora i to: Snabdijevanje vodom i otpadne vode (56.0%) i Civilna zaštita (18.8%). U ostale podsektore alocirano je preostalih 25.2% sredstava. Podsektori koji nisu imali finansiranja, nisu prikazani u grafikonu.

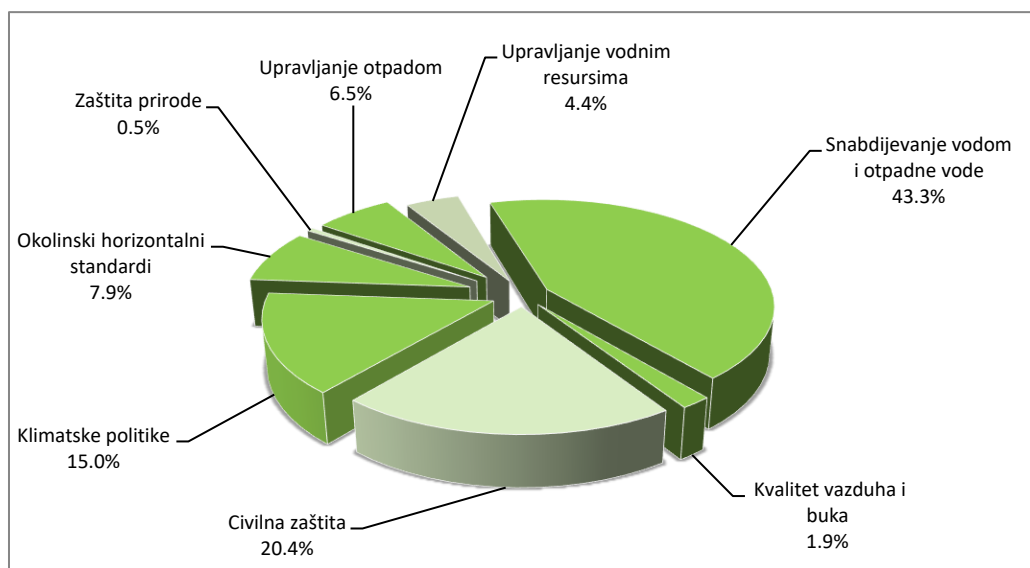
Grafikon 3.3. Ukupno alocirana ODA po podsektorima u 2024. godini

Grafikon 3.4. prikazuje strukturu ukupno isplaćenih ODA sredstava u 2024. godini po podsektorima.

Od ukupno isplaćenih sredstava u Sektoru u 2024. godini, 78.7% je isplaćeno u tri podsektora i to: Snabdijevanje vodom i otpadne vode (43.3%), Civilna zaštita (20.4%) i Klimatske politike (15.0%). U ostale podsektore alocirano je preostalih 21.3% sredstava. Podsektori koji nisu imali finansiranja, nisu prikazani u grafikonu.

Grafikon 3.4. Ukupno isplaćena ODA po podsektorima u 2024. godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2024. godini

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milioni evra)
VODOVOD I SANITACIJA FEDERACIJE BIH	EIB	60.00
VODOVOD I SANITACIJA RS II	EIB	60.00
Projekat modernizacije vodosnabdijevanja i sanitacije	Svjetska banka	51.50
Projekat poboljšanja kvaliteta zraka	Svjetska banka	46.10
MJERE ZAŠTITE OD POPLAVA RS	EIB	41.01
Dodatno finansiranje Programa integrisanog razvoja koridora rijeka Save i Drine (FBiH i Distrikt Brčko)	Svjetska banka	35.89
GrCF - Vodovod Sarajeva	EBRD	20.00
PRIKUPLJANJE I PREČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA ZENICA	Njemačka, Švajcarska	18.29
Kataliziranje zelene tranzicije u Bosni i Hercegovini Portfolio	Švedska	15.63
Prikupljanje i prečišćavanje otpadnih voda u Gradišci	Njemačka	14.07

Svi projekti dostupni su u bazi podataka Foruma za koordinaciju razvojnih partnera, putem sljedećeg linka: <http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Članovi DCF-a aktivni u sektoru u 2024. godini	EIB, EBRD, Svjetska banka, Hrvatska, EU i Italija/AICS
Ostale ključne međunarodne organizacije	Investicioni okvir za Zapadni Balkan; Transportna opservatorija Jugoistočne Evrope; Regionalni savjet za saradnju; Međunarodna organizacija civilnog vazduhoplovstva; Međunarodna željeznička unija, Japanski sistem za međunarodnu saradnju (JICS) i EU Agencija za željeznice (ERA)
Ključni partneri u institucijama vlasti BiH	Savjet ministara BiH; Vlada Federacije BiH; Vlada Republike Srpske; Vlada Brčko Distrikta BiH; Ministarstvo komunikacija i transporta BiH; Direkcija za civilno vazduhoplovstvo BiH; Agencija za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi BiH; Željeznička javna korporacija BiH; Federalno ministarstvo prometa i komunikacija; JP Direkcija za ceste FBiH; JP Autoceste FBiH; Ministarstvo saobraćaja i veza RS; JP Autoputevi RS; Vlada BD BiH; JP Željeznice FBiH i JP Željeznice RS.
Ukupno alocirana / isplaćena sredstva DCF članova u sektor u 2024. godini	Ukupno alocirano € 126.81 mil, od čega € 7.04 mil u grantovima i € 119.77 mil u kreditima. Ukupno isplaćeno € 232.36 mil, od čega € 8.08 mil u grantovima i € 224.28 mil u kreditima. Od ukupne ODA-e u 2024. godini, za Sektor je alocirano 20% a isplaćeno 29%.
Koordinacija sa i između razvojnih partnera	<p>Delegacija EU koordiniše sve aktivne razvojne partnere u ovom sektoru. Trenutno ne postoji mehanizam za koordinaciju donatorskog transportnog sektora koji vode relevantne institucije BiH. U kontekstu agende povezivanja, Nacionalni investicioni odbor (NIC) je osnovan u 2015. godini, koji takođe predviđa učestvovanje relevantnih međunarodnih finansijskih institucija i bilateralnih razvojnih partnera.</p> <p>Razvojni partneri aktivni u Sektoru i institucije BiH sa svih nivoa vlasti učestvuju na redovnim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo finansija i trezora BiH /Sektor za finansijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.</p>

Pregled aktivnosti u 2024. godini

Sektor transporta predstavljen u ovom Izvještaju zasniva se na metodologiji sektorskog izvještavanja definisanoj u IPA II regulativi, za period 2014 – 2020. godina. Ministarstvo finansija i trezora BiH je u izvještaju Pregled aktivnosti razvojnih partnera za 2024. godinu zadržalo IPA II klasifikaciju.

Sektor transporta sastoji se od devet podsektora:

- Transportna povezanost
- Transportna efikasnost
- Vazdušni transport
- Transport unutrašnjih plovnih puteva
- Pomorski transport
- Željeznički transport
- Cestovni transport
- Multimodalni transport i
- Urbana mobilnost.

Ulaganja DCF članova u 2024. godini

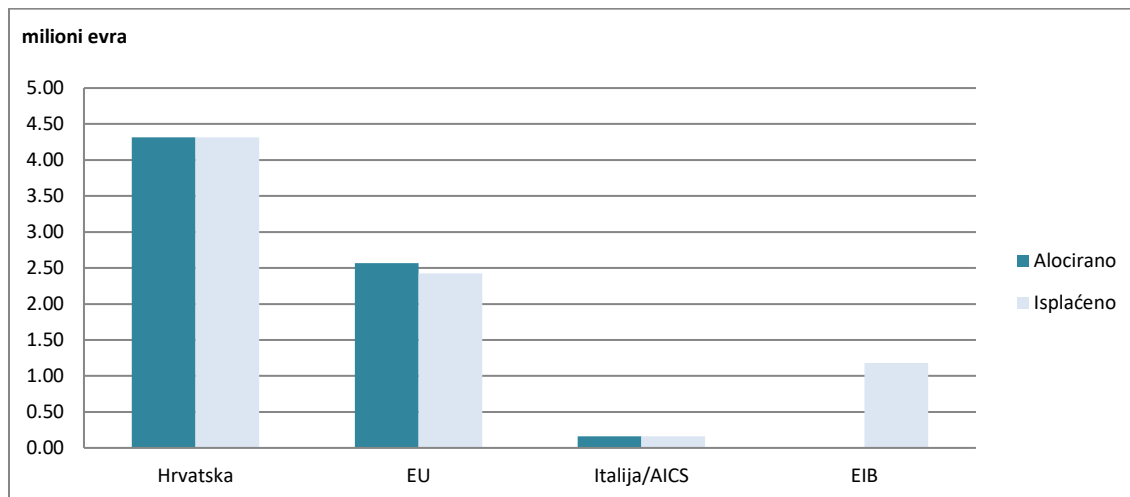
Članovi DCF aktivni u sektoru Transporta 2024. godini su EIB, EBRD, Svjetska banka, Hrvatska, EU i Italija/AICS.

Ukupno alocirana sredstva DCF članova za Sektor u 2024. godini iznose € 126.81 mil, od čega € 7.04 mil u grantovima i € 119.77 mil u kreditima.

Ukupno isplaćena sredstva DCF članova za Sektor u 2024. godini iznose € 232.36 mil, od čega € 8.08 mil u grantovima i € 224.28 mil u kreditima.

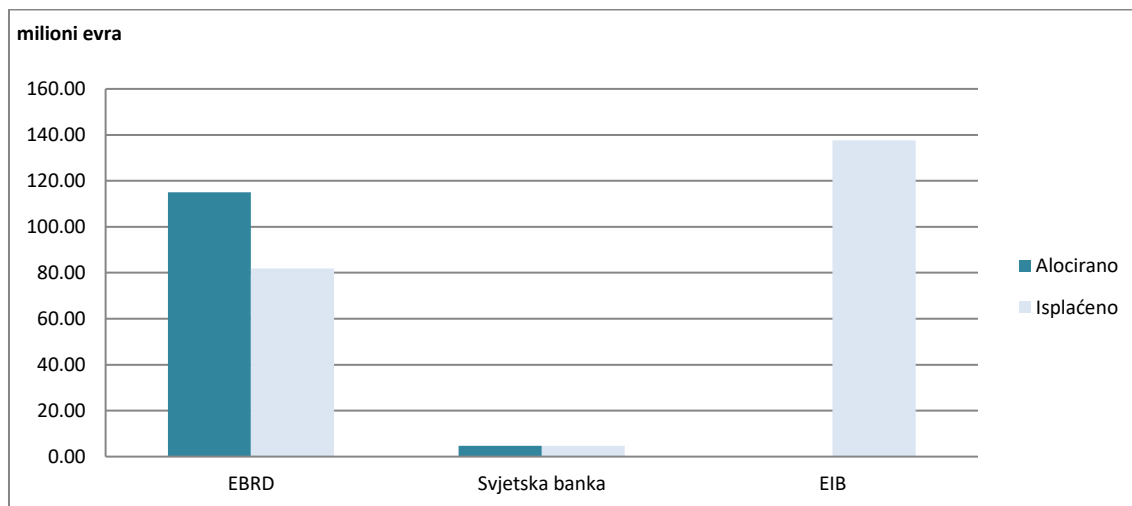
U grafikonu 4.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant sredstva od strane razvojnih partnera u skladu visini ulaganja. Od ukupno alociranih i isplaćenih grant sredstava u sektoru Transporta 53.4% sredstava je isplatila Hrvatska (€ 4.3 mil), dok je 30.0% sredstava isplatila EU (€ 2.42 mil), 14.6% EIB (€ 1.2 mil) i 2,3% Italija/AICS (€ 0,16 mil).

Grafikon 4.1. Ukupno alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2024. godini

U grafikonu 4.2. prikazana su alocirani i isplaćeni krediti od strane razvojnih partnera u skladu sa visinom ulaganja. Od ukupno alociranih i isplaćenih kreditnih sredstava u sektoru Transporta, 61.4% sredstava je isplatila EIB (€ 137.65 mil), dok je 36.5% sredstava isplatila EBRD (€ 81.86 mil) i 2.1% Svjetska banka (€ 4.77 mil).

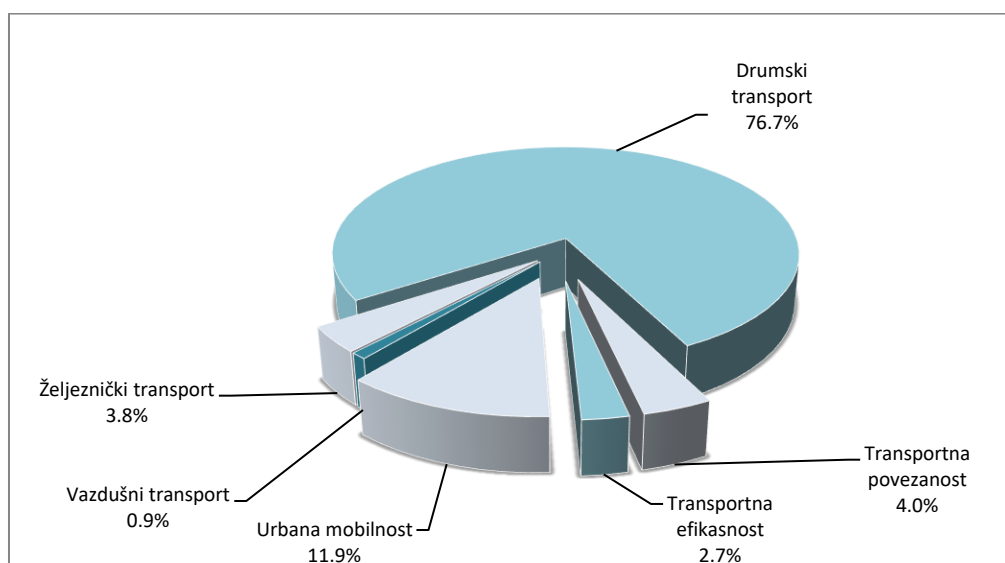
Grafikon 4.2. Alocirani i isplaćeni krediti po kreditorima u 2024. godini

Sektor Transporta se sastoji od 9 podsektora. U grafikonu 4.3. prikazana je struktura ukupno alociranih sredstava po podsektorima.

Od ukupno alociranih sredstava u 2024. godini, 88.6% je alocirano u dva podsektora i to: Drumski transport (76.7%) i Urbanu mobilnost (11.9%). U ostale podsektore alocirano je preostalih 11.4% sredstava. Podsektori koji nisu imali finansiranja, nisu prikazani u grafikonu.

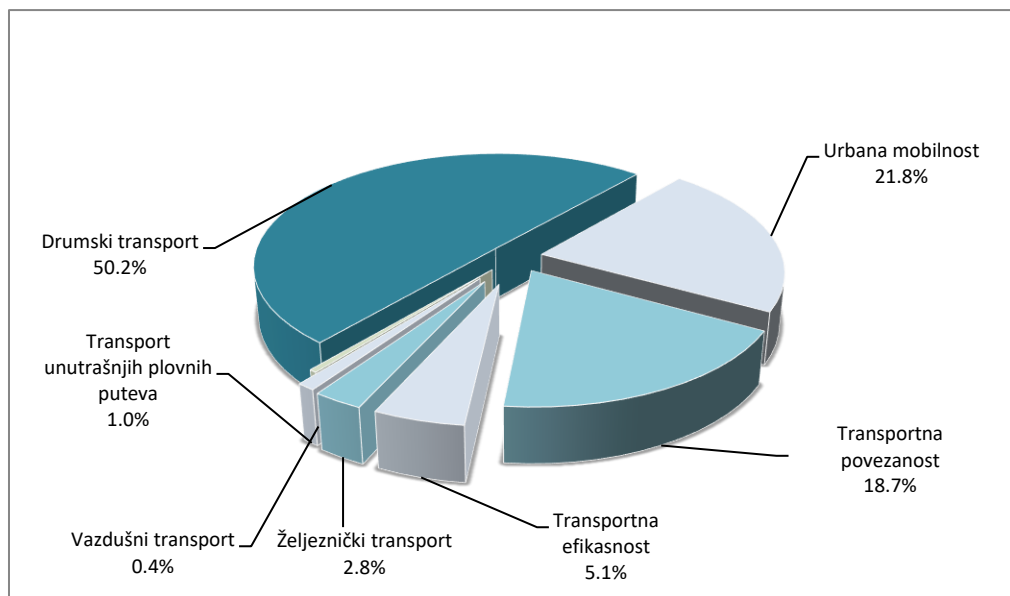
Grafikon 4.3. Ukupno alocirano po podsektorima u 2024. godini

Grafikon 4.4. prikazuje strukturu ukupno isplaćenih sredstava u 2024. godini po podsektorima.

Od ukupno isplaćenih sredstava u Sektoru u 2024. godini, 90.6% je isplaćeno u tri podsektora i to: Drumski transport (50.2%), Urbanu mobilnost (21.8%) i Transportnu povezanost (18.7%) dok je u ostale podsektore isplaćeno ostalih 9.4% sredstava. Podsektori koji nisu imali finansiranja, nisu prikazani u grafikonu.

Grafikon 4.4. Ukupno isplaćeno po podsektorima u 2024. godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2024. godini

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milioni evra)
PROJEKAT GRADSKOG SAOBRAĆAJA SARAJEVO	EIB	370.00
KORIDOR VC MEDAKOVO-POPRIKUŠE	EIB	340.00
KORIDOR VC CENTAR	EIB	294.00
Koridor Vc - obilaznica Doboja	EBRD	210.00
KORIDOR VC POČITELJ - BIJAČA	EIB	100.00
Poplave - popravak i nadogradnja puteva u FBiH	EBRD	65.00
Koridor Vc u FBiH - dio 3	EBRD	60.00
Projekat restrukturisanja Željeznica Republike Srpske	Svjetska banka	51.30
Sarajevske gradske ceste	EBRD	40.00
GrCF Tramvajska linija Ilidža-Hrasnica (f.Sarajevo E-Tram Ext)	EBRD	25.00

Svi projekti dostupni su u bazi podataka Foruma za koordinaciju razvojnih partnera, putem sljedećeg linka:

<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Članovi DCF-a aktivni u sektoru u 2024. godini	EBRD, Njemačka, EU, Sjedinjene Američke Države, Republika Češka, UN i Hrvatska
Ostale ključne međunarodne organizacije	Energetska zajednica; Energetska zajednica jugoistočne Evrope; Svjetski energetska savjet; Međunarodna agencija za atomsku energiju; Investicioni okvir za Zapadni Balkan; Regionalni savjet za saradnju.
Ključni partneri u institucijama vlasti BiH	Savjet ministara BiH; Vlada Federacije BiH; Vlada Republike Srpske; Vlada Brčko Distrikta BiH; Parlamentarna skupština BiH; Parlament FBiH; Narodna skupština Republike Srpske; Ministarstvo spoljne trgovine i ekonomskih odnosa BiH; Ministarstvo finansija i trezora BiH; Državna regulatorna agencija za radijacionu i nuklearnu bezbjednost; Državna regulatorna komisija za električnu energiju; Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije; Federalno ministarstvo prostornog uređenja; Federalno ministarstvo finansija; Federalno ministarstvo okoliša i turizma; Regulatorna komisija za energiju u FBiH; Operator za obnovljive izvore energije i efikasnu kogeneraciju FBiH; Fond za zaštitu okoliša FBiH; Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva RS; Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju RS; Ministarstvo finansija RS; Ministarstvo za evropske integracije i međunarodnu saradnju RS; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS; Regulatorna komisija za energiju RS; Fond za zaštitu životne sredine i energetska efikasnost RS; Privredna komora BiH; Privredna komora FBiH; Privredna komora RS; Komisija za koncesije BiH; Komisija za koncesije FBiH; Komisija za koncesije RS; Savez gradova i opština u RS i FBiH.
Ukupno alocirana / isplaćena sredstva DCF članova u sektor u 2024. godini	Ukupno alocirano € 52.44 mil, od čega € 7.34 mil granta i € 45.10 mil kredita. Ukupno isplaćeno € 6.37mil, od čega € 6.23 mil granta i € 0.14 mil kredita. Od ukupne ODA-e u 2024. godini, za Sektor je alocirano 8%, a isplaćeno 1%.
Koordinacija sa i između razvojnih partnera	<p>Energetska povezanost: Neformalna <i>ad hoc</i> koordinacija, vezana za projekte, te uglavnom bilateralna / multilateralna koordinacija, kao i sastanci koje organizuju sami razvojni partneri između sebe uz prisustvo MSTEO.</p> <p>Energetska efikasnost: Koordinacioni sastanci razvojnih partnera i MSTEO održavaju se dva puta godišnje.</p> <p>Obnovljiva energija: Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija vezana za projekte.</p> <p>Nafta: Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija vezana za projekte.</p> <p>Plin: Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija vezana za projekte.</p> <p>Električna energija: Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija.</p> <p>Nuklearna bezbjednost i zaštita od zračenja: Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija vezana za projekte.</p> <p>Razvojni partneri aktivni u Sektoru i institucije BiH sa svih nivoa vlasti učestvuju na redovnim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo finansija i trezora BiH /Sektor za finansijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.</p>

Pregled aktivnosti u 2024. godini

Sektor energije predstavljen u ovom Izvještaju zasniva se na metodologiji sektorskog izvještavanja definisanoj u IPA II regulativi, za period 2014 – 2020. godina. Ministarstvo finansija i trezora BiH je u izvještaju Pregled aktivnosti razvojnih partnera za 2024. godinu zadržalo IPA II klasifikaciju.

Sektor energije sastoji se od sedam podsektora:

- Energetska povezanost
- Energetska efikasanost
- Obnovljiva energija
- Nafta
- Gas
- Električna energija
- Nuklearna bezbjednost i zaštita od zračenja.

DCF članova u 2024. godini

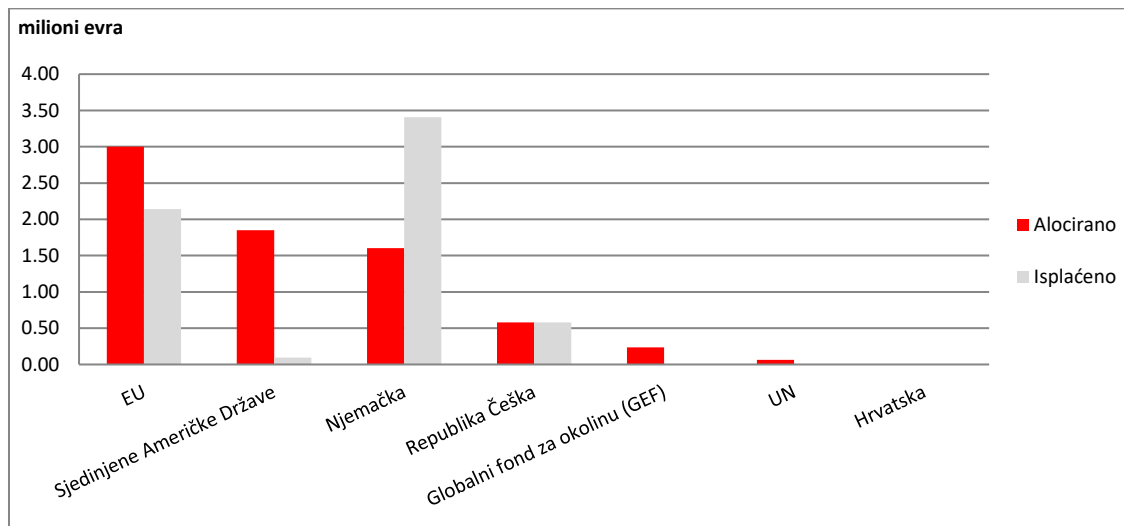
Članovi DCF aktivni u sektoru Energija u 2024. godini su EBRD, Njemačka, EU, Sjedinjene Američke Države, Republika Češka, UN i Hrvatska.

Ukupno alocirana sredstva DCF članova za Sektor u 2024. godini iznosila su € 52.44 mil, od čega € 7.34 mil granta i € 45.10 mil kredita.

Ukupno isplaćena sredstva za Sektor u 2024. godini iznosila su € 6.37 mil, od čega € 6.23 mil granta i € 0.14 mil kredita.

U grafikonu 5.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant sredstva od strane razvojnih partnera u skladu s visinom ulaganja. Razvojni partneri koji su u 2024. godini alocirali odnosno isplatili najveći iznos grant sredstava su Evropska unija, Sjedinjene Američke Države i Njemačka.

Grafikon 5.1. Alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2024. godini

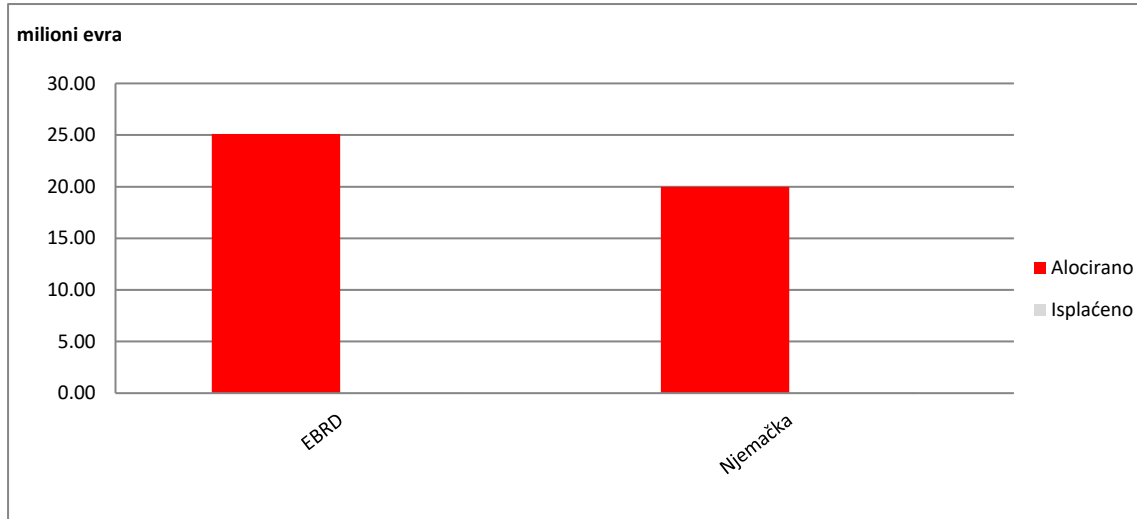

U grafikonu 5.2. prikazana su alokacija i isplata kredita u 2024. godini.

EBRD je u 2024. godini alocirala € 25.10 mil (55.7%), a Njemačka je alocirala € 20.00 mil (44.3%).

Od ukupno isplaćenih € 0.14 mil kreditnih sredstava Njemačka je isplatila € 0.09 mil (64.7%), a EBRD € 0.05 mil (35.3%).

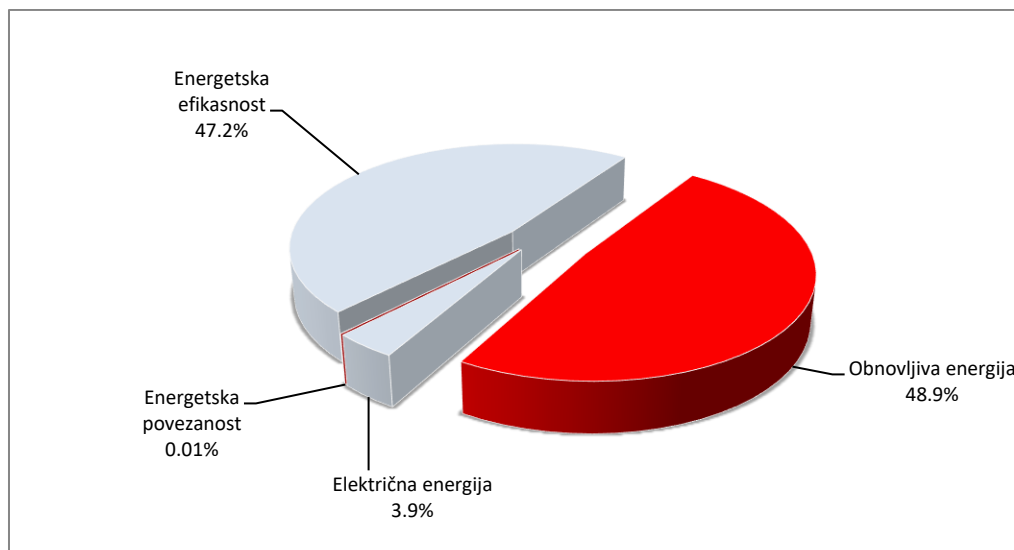
Grafikon 5.2. Alocirani i isplaćeni krediti po kreditorima u 2024. godini

Sektor Energija se sastoji od 7 podsektora. U grafikonu 5.3. prikazana je struktura ukupno alociranih sredstava po podsektorima.

Od ukupno alociranih sredstava u 2024. godini, 96.1% je alocirano u podsektore Obnovljiva energija (48.9%) i Energetska efikasnost (47.2%). Podsektori koji nisu imali finansiranja, nisu prikazani u grafikonu.

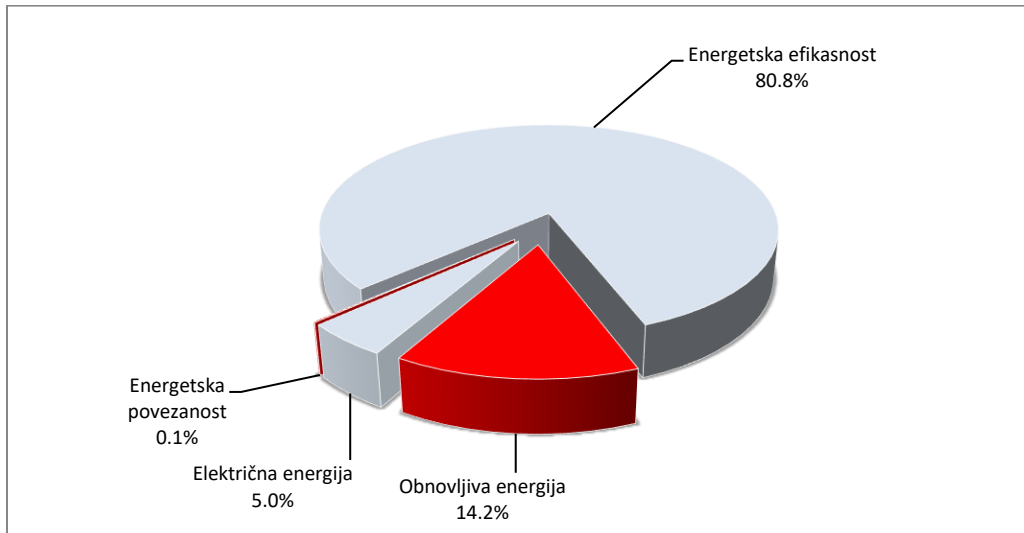
Grafikon 5.3. Ukupno alocirano po podsektorima u 2024. godini

U grafikonu 5.4. prikazana je struktura ukupno isplaćenih sredstava u 2024. godini po podsektorima.

Od ukupno isplaćenih sredstava u Sektor u 2024. godini, za podsektor Energetska efikasnost isplaćeno je 80.8% sredstava. Podsektori koji nisu imali finansiranja, nisu prikazani u grafikonu.

Grafikon 5.4. Ukupno isplaćeno po podsektorima u 2024. godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2024. godini

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milioni evra)
Niskougljenični objekat Bosna i Hercegovina	Njemačka	23.00
Rehabilitacija i modernizacija pumpno-akumulacione hidroelektrane Čapljina	Njemačka	15.00
Rehabilitacija hidroelektrane Trebinje Faza 3	Njemačka	10.01
Energetska efikasnost u javnim zgradama BiH/RS	Njemačka	10.00
GrCF-Energetski efikasna rekonstrukcija bolnice Zenica	EBRD	10.00
Energetska efikasnost u javnim zgradama u BiH/FBiH	Njemačka	9.50
(USAID) Aktivnost energetske politike 2 (EPA 2)	Sjedinjene Američke Države	8.84
EU4Energy Komponenta 1 - Tehnička pomoć u energetskom sektoru Bosne i Hercegovine	EU	4.41
EU4 Kolektivna akcija za energetsku tranziciju	EU	3.00
Kataliziranje finansiranja zaštite životne sredine za niskougljenični urbani razvoj	UN, GEF	2.78

Svi projekti su dostupni u bazi podataka Foruma za koordinaciju razvojnih partnera, putem sljedećeg linka:

<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

<p>Članice DCF-a aktivne u Sektoru u 2024. godini</p>	<p>EBRD, Svjetska banka, EU, Sjedinjene Američke Države, Švajcarska, Njemačka, Švedska, Hrvatska, Japan, Slovenija, Italy/AICS i UN</p>
<p>Ostale ključne međunarodne organizacije</p>	<p>Investicioni okvir za Zapadni Balkan; Razvojna banka Savjeta Evrope; Regionalni savjet za saradnju; Švajcarski program namjenjen promovisanju izvoza; Evropski fond za jugoistočnu Evropu; Evropsko udruženje nacionalnih metroloških instituta; Evropska saradnja u zakonskoj metrologiji WELMEC; Srednjoevropski ugovor o slobodnoj trgovini; Organizacija za evropsku saradnju i razvoj; Regionalni centar za razvoj preduzetničkih kompetencija, Japanska agencija za međunarodnu saradnju, <i>Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ)</i></p>
<p>Ključni partneri među institucijama vlasti</p>	<p>Savjet ministara BiH; Vlada Federacije BiH; Vlada Republike Srpske; Vlada Brčko Distrikta BiH; Ministarstvo spoljnje trgovine i ekonomskih odnosa BiH; Ministarstvo finansija i trezora BiH; Ministarstvo civilnih poslova BiH; Ministarstvo pravde BiH; Ministarstvo komunikacija i transporta BiH; Uprava za indirektno oporezivanje BiH; Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH; Direkcija za ekonomsko planiranje BiH; Direkcija za evropske integracije BiH; Agencija za rad i zapošljavanje BiH; Agencija za nadzor nad tržištem BiH; Agencija za osiguranje depozita BiH; Centralna banka BiH; Konkurencijski savjet BiH; Spoljnotrgovinska komora BiH; Izvozno-kreditna agencija BiH; Savjet za državnu pomoć BiH; Institut za intelektualno vlasništvo BiH; Regulatorna agencija za komunikacije BiH; Institut za metrologiju BiH; Centar za uklanjanje mina u BiH; Federalno ministarstvo finansija; Federalno ministarstvo okoliša i turizma; Federalno ministarstvo razvoja, preduzetništva i obrta; Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva; Federalno ministarstvo pravde; Ministarstvo finansija RS; Ministarstvo trgovine i turizma RS; Ministarstvo pravde RS; Ministarstvo za evropske integracije i međunarodnu saradnju RS; Ministarstvo za naučno-tehnološki razvoj, visoko obrazovanje i infomaciono društvo RS; Ministarstvo industrije, energije i rudarstva RS; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS; Agencija za razvoj malih i srednjih preduzeća RS; Razvojna agencija RS; Asocijacija gradova i opština; Direkcija za finansije BDBiH i Odjel za privredni razvoj, sport i kulturu BD BiH.</p>
<p>Ukupno alocirana / isplaćena sredstva DCF članova u sektor u 2024. godini</p>	<p>Ukupno alocirano € 115.12 mil, od čega € 27.03 mil granta i € 88.09 mil kredita. Ukupno isplaćeno € 137.76 mil, od čega € 14.34 mil granta i € 123.42 mil kredita. Od ukupne ODA-e u 2024. godini, za Sektor je alocirano 18%, a isplaćeno 17%.</p>
<p>Koordinacija rada razvojnih partnera</p>	<p>Trgovina i unutrašnje tržište: MSTEО BiH, u određenoj mjeri, predvodi koordinaciju razvojnih partnera, uz sastanke koje razvojni partneri aktivni u ovom podsektoru organizuju između sebe. Sekretarijat CEFTA organizira koordinaciju razvojnih partnera za slobodnu trgovinu. Razvoj privatnog sektora: MSTEО BiH, u određenoj mjeri, predvodi koordinaciju razvojnih partnera. Redovni neformalni sastanci koje sami razvojni partneri aktivni u ovom podsektoru organizuju između sebe, uglavnom u kontekstu programiranja, provedbe ili pokretanja konkretnih inicijativa. U oblasti mikro, malih i srednjih preduzeća nema formalne koordinacije razvojnih partnera, te se koordinacija zasniva na neformalnoj <i>ad-hoc</i> osnovi.</p>

Lokalni ekonomski razvoj: Koordinacioni sastanci razvojnih partnera koji podržavaju projekte lokalnog ekonomskog razvoja, a koje organizuje UNDP.

Neformalna *ad-hoc* koordinacija vezana za projekte, te uglavnom bilateralni ili multilateralni sastanci.

Istraživanje, inovacije i tehnološki razvoj: Neformalna *ad-hoc* koordinacija

Informacione i komunikacione tehnologije: Neformalna *ad-hoc* koordinacija

Turizam i nasljeđe: MSTEО predvodi koordinaciju razvojnih partnera u okviru Radne grupe za turizam, uz sastanke koje razvojni partneri aktivni u ovom podsektoru organizuju između sebe.

Razvojni partneri aktivni u Sektoru i institucije BiH sa svih nivoa vlasti učestvuju na redovnim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo finansija i trezora BiH /Sektor za finansijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.

Pregled aktivnosti u 2024. godini

Sektor konkurentnost i inovacije predstavljen u ovom Izveštaju zasniva se na metodologiji sektorskog izvještavanja definisanoj u IPA II regulativi, za period 2014 – 2020. godina. Ministarstvo finansija i trezora BiH je u izvještaju Pregled aktivnosti razvojnih partnera za 2024. godinu zadržalo IPA II klasifikaciju.

Sektor konkurentnost i inovacije sastoji se od šest podsektora:

- Trgovina i unutrašnje tržište
- Razvoj privatnog sektora
- Lokalni ekonomski razvoj
- Istraživanje, inovacije i tehnološki razvoj
- Informacione i komunikacione tehnologije (ICT)
- Turizam i nasljeđe.

Ulaganja DCF članova u 2024. godini

Članovi DCF aktivni u sektoru Konkurentnost i inovacije u 2024. godini su Svjetska banka, EU, Sjedinjene Američke Države, Švajcarska, Njemačka, Švedska, Hrvatska, Japan, Slovenija, Italy/AICS i UN.

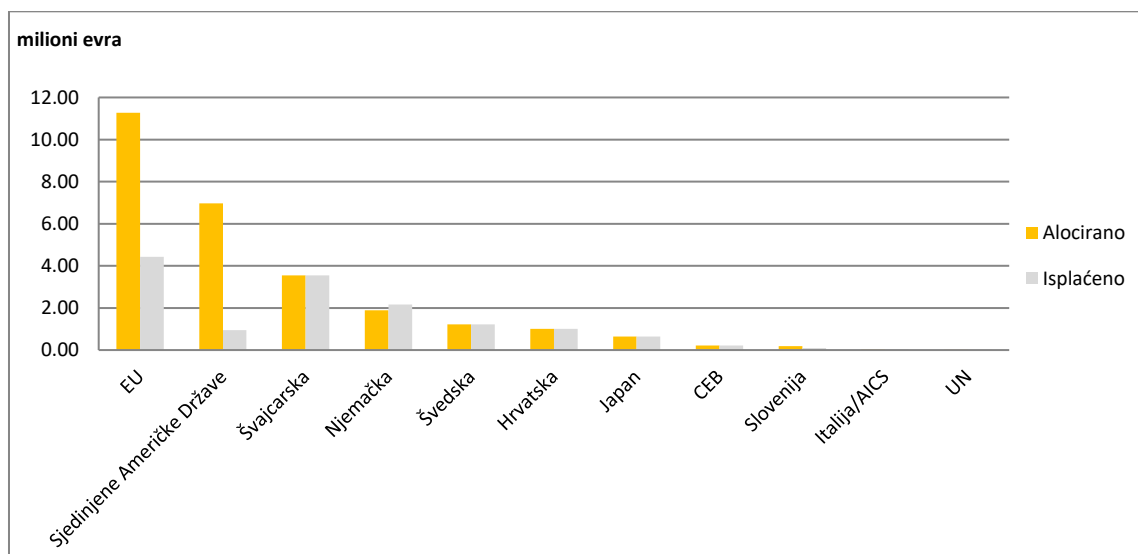
Ukupno alocirana sredstva DCF članovaa za Sektor u 2024. godini iznose € 115.12 mil, od čega € 27.03 mil granta i € 88.09 mil kredita.

Ukupno isplaćena sredstva za Sektor u 2024. godini iznose € 137.76 mil, od čega € 14.34 mil granta i € 123.42 mil kredita.

U grafikonu 6.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant sredstva od strane razvojnih partnera u skladu sa visinom ulaganja, kao i alocirana i isplaćena sredstva zajmova.

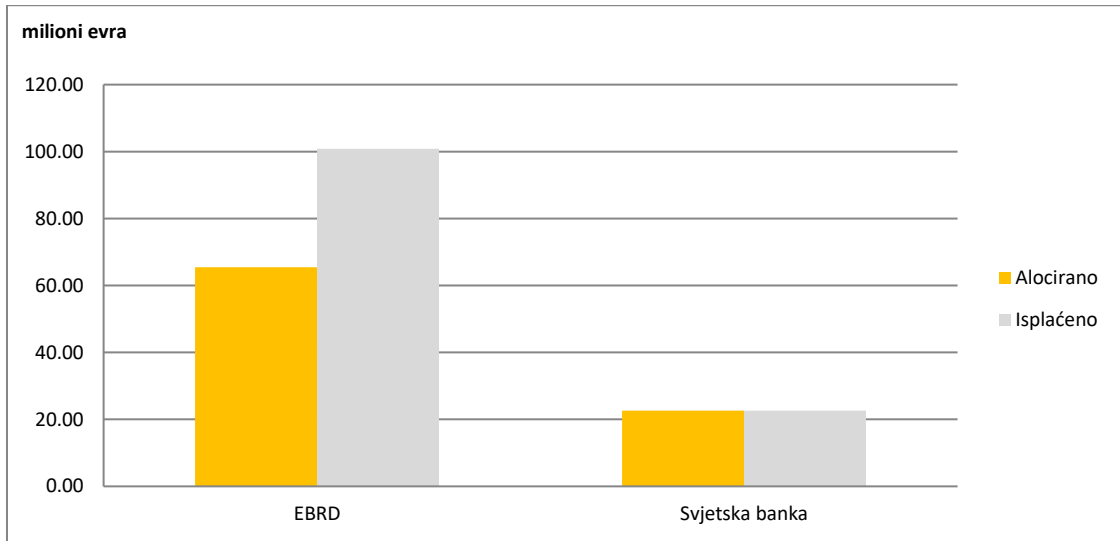
Razvojni partneri koji su u 2024. godini alocirali odnosno isplatili najviše grant sredstava u Sektor su EU i Sjedinjene Američke Države, a zatim slijede Švajcarska, Njemačka, Švedska i Hrvatska.

Grafikon 6.1. Alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2024. godini

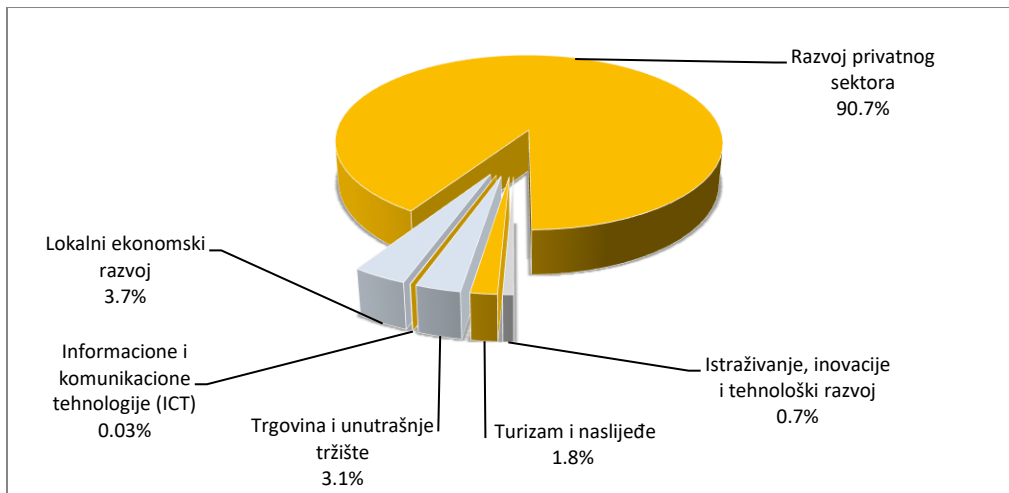
U grafikonu 6.2. prikazana su alokacija i isplata kredita u 2024. godini.

Grafikon 6.2. Alocirani i isplaćeni krediti po kreditorima u 2024. godini

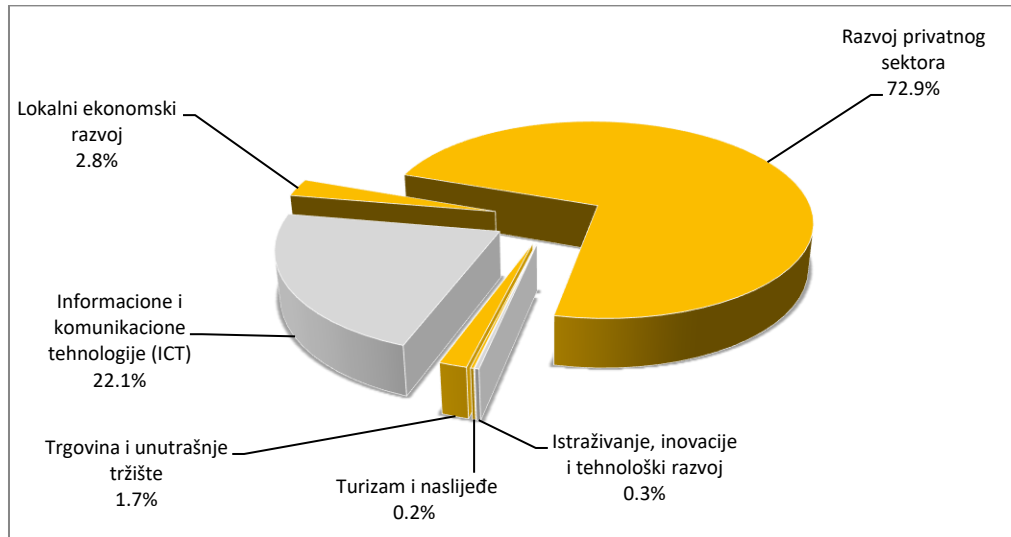
Sektor Konkurentnost i inovacije se sastoji od 6 podsektora. U grafikonu 6.3. prikazana je struktura ukupno alociranih sredstava po podsektorima. Od ukupno alociranih sredstava u 2024. godini 90.7% sredstava je alocirano u podsektor Razvoj privatnog sektora. U ostale podsektore alocirano je preostalih 9.3% sredstava. Podsektori koji nisu imali finansiranja, nisu prikazani u grafikonu.

Grafikon 6.3. Ukupno alocirano po podsektorima u 2024. godini

U grafikonu 6.4. prikazana je struktura ukupno isplaćenih sredstava u 2024. godini po podsektorima. Od ukupno isplaćenih sredstava u 2024. godini, 95.0% je isplaćeno u dva podsektora i to: Razvoj privatnog sektora (72.9%) i Informacione i komunikacione tehnologije (ICT) (22.1%). U ostale podsektore isplaćeno je preostalih 5.0% sredstava. Podsektori koji nisu imali finansiranja, nisu prikazani u grafikonu.

Grafikon 6.4. Ukupno isplaćeno po podsektorima u 2024. godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2024. godini

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milioni evra)
Projekat otpornosti i konkurentnosti poljoprivrede	Svjetska banka	61.30
Projekat oporavka i podrške firmama u BiH	Svjetska banka	53.45
Projekat Luna	EBRD	23.50
USAID-ov projekat razvoja održivog turizma u Bosni i Hercegovini	Sjedinjene Američke Države	19.24
USAID-ova aktivnost Dijaspore Invest 2 (DIA 2) u Bosni i Hercegovini	Sjedinjene Američke Države	14.30
Lokalni ekonomski razvoj (LED) u Bosni i Hercegovini	Švajcarska	13.53
Fond Mid Europa V	EBRD	12.00
(USAID) Administrativna podrška	Sjedinjene Američke Države	10.00
FIF - Pilot projekat Go Digital u BiH - UniCredit Bank d.d	EBRD	10.00
Projekat opštinskog upravljanja životnom sredinom (Faza II)	Švajcarska, Švedska	9.45

Svi projekti dostupni su u bazi podataka Foruma za koordinaciju razvojnih partnera, putem sljedećeg linka:

<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

<p>Članovi DCF aktivni u Sektoru u 2024. godini</p>	<p>Hrvatska, EIB, EU, Njemačka, Svjetska banka, Slovenija, UN, Švajcarska, Švedska, Sjedinjene Američke Države, Republika Češka, Mađarska i Japan</p>
<p>Ostale ključne međunarodne organizacije</p>	<p>Savjet Evrope; Kancelarija visokog predstavnika; Međunarodna organizacija rada; Svjetska zdravstvena organizacija; Investicioni okvir za Zapadni Balkan; Evropska fondacija za obuku; Organizacija za evropsku bezbjednosti i saradnju; Evropski centar za sprečavanje i kontrolu bolesti; <i>British Council</i>; Kultur Kontakt Austrija; Regionalni savjet za saradnju, UNICEF u BiH, Katolička služba za pomoć; <i>Save the Children</i>, GIZ, Međunarodna federacija za planiranje porodice (IPPF).</p>
<p>Ključni partneri u institucijama vlasti BiH</p>	<p>Savjet ministara BiH; Vlada Federacije BiH; Vlada Republike Srpske; Vlada Brčko Distrikta BiH; Ministarstvo civilnih poslova BiH; Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH; Ministarstvo inostranih poslova BiH; Ministarstvo spoljne trgovine i ekonomskih odnosa BiH; Ministarstvo odbrane BiH; Agencija za rad i zapošljavanje BiH; Agencija za razvoj visokog obrazovanja i obezbjeđivanje kvaliteta BiH; Agencija za predškolsko, osnovno i srednjoškolsko obrazovanje BiH; Centar za informisanje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja BiH; Agencija za jednakost polova BiH; Direkcija za evropske integracije BiH; Institucija Ombudsmena za ljudska prava BiH; Centar za uklanjanje mina u BiH; Federalno ministarstvo rada i socijalne politike; Federalno ministarstvo zdravstva; Federalno ministarstvo razvoja, preduzetništva i obrta; Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke; Federalno ministarstvo kulture i sporta; Federalni zavod za zapošljavanje; Gender centar FBiH i RS; Ministarstvo prosvjete i kulture RS; Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS; Ministarstvo porodice, omladine i sporta RS; Ministarstvo rada i boračko-invalidske zaštite RS; Ministarstvo evropskih integracija i međunarodne saradnje RS; Ministarstvo za naučno-tehnološki razvoj, visoko obrazovanje i infomaciono društvo RS; Zavod za zapošljavanje RS; Zavod za zapošljavanje BD BiH; Odsjek za obrazovanje BD BiH; Unija poslodavaca RS i FBiH; kantonalna ministarstva obrazovanja i kantonalna ministarstva zdravstva.</p>
<p>Ukupno alocirana / isplaćena sredstva DCF članova u sektor u 2024. godini</p>	<p>Ukupno alocirano € 71.12 mil, od čega € 63.26 mil granta i € 7.86 mil u formi kredita.</p> <p>Ukupno isplaćeno € 74.93 mil, od čega € 53.07 mil granta i € 21.86 mil u formi kredita.</p> <p>Od ukupne ODA-e u 2024. godini, za Sektor je alocirano 11%, a isplaćeno 9%.</p>
<p>Koordinacija sa i između razvojnih partnera</p>	<p>Obrazovanje: Koordinacija se realizuje putem sastanaka Konferencije ministara obrazovanja u BiH (CoEM).</p> <p>Ministarstvo civilnih poslova BiH organizuje sastanke Koordinacionog foruma MCP BiH i međunarodnih organizacija uključenih u reformu obrazovanja u BiH po potrebi.</p> <p>Stručno obrazovanje i obuka: Neformalna <i>ad hoc</i> koordinacija, vezana za projekte, te uglavnom bilateralni / multilateralni sastanci.</p> <p>Cjeloživotno učenje: neformalna <i>ad hoc</i> koordinacija, vezana za projekte, te uglavnom bilateralni / multilateralni sastanci.</p>

	<p>Tržište rada i zapošljavanje: Delegacija Evropske unije održava redovne koordinacione sastanke s zemljama članicama EU.</p> <p>Jednake mogućnosti i jednakost spolova: UN je organizovao Međunarodnu radnu grupu za ravnopravnost polova.</p> <p>Socijalni dijalog: Neformalna <i>ad hoc</i> koordinacija, vezana za projekte, te uglavnom bilateralni / multilateralni sastanci.</p> <p>Socijalna zaštita: Konferencija za Sektor zdravstva u BiH djeluje kao stalno savjetodavno i koordinaciono tijelo.</p> <p>Delegacija EU održava redovne koordinacione sastanke sa razvojnim partnerima uključenim u podsektor.</p> <p>Socijalna uključenost i borba protiv siromaštva: Delegacija EU održava redovne koordinacione sastanke sa razvojnim partnerima uključenim u podsektor.</p> <p>Obrazovanje, zapošljavanje i socijalna infrastruktura: Neformalna <i>ad hoc</i> koordinacija.</p> <p>Razvojni partneri aktivni u Sektoru i institucije BiH sa svih nivoa vlasti učestvuju na redovnim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo finansija i trezora BiH /Sektor za finansijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.</p>
--	--

Pregled aktivnosti u 2024. godini

Sektor obrazovanja, zapošljavanja i socijalnih politika predstavljen u ovom Izvještaju zasniva se na metodologiji sektorskog izvještavanja definisanoj u IPA II regulativi, za period 2014 – 2020. godina. Ministarstvo finansija i trezora BiH je u izvještaju Pregled aktivnosti razvojnih partnera za 2024. godinu zadržalo IPA II klasifikaciju.

Sektor obrazovanja, zapošljavanja i socijalnih politika sastoji se od devet podsektora:

- Obrazovanje
- Stručno obrazovanje i obuka (VET)
- Cjeloživotno učenje
- Tržište rada i zapošljavanje
- Jednake mogućnosti i jednakost polova
- Socijalni dijalog
- Socijalna zaštita
- Socijalna uključenost i borba protiv siromaštva i
- Obrazovanje, zapošljavanje i socijalna infrastruktura.

Ulaganja DCF članova u 2024. godini

Članovi DCF aktivni u sektoru Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike u 2024. godini su Hrvatska, EIB, EU, Njemačka, Svjetska banka, Slovenija, UN, Švajcarska, Švedska, Sjedinjene Američke Države, Republika Češka, Mađarska i Japan.

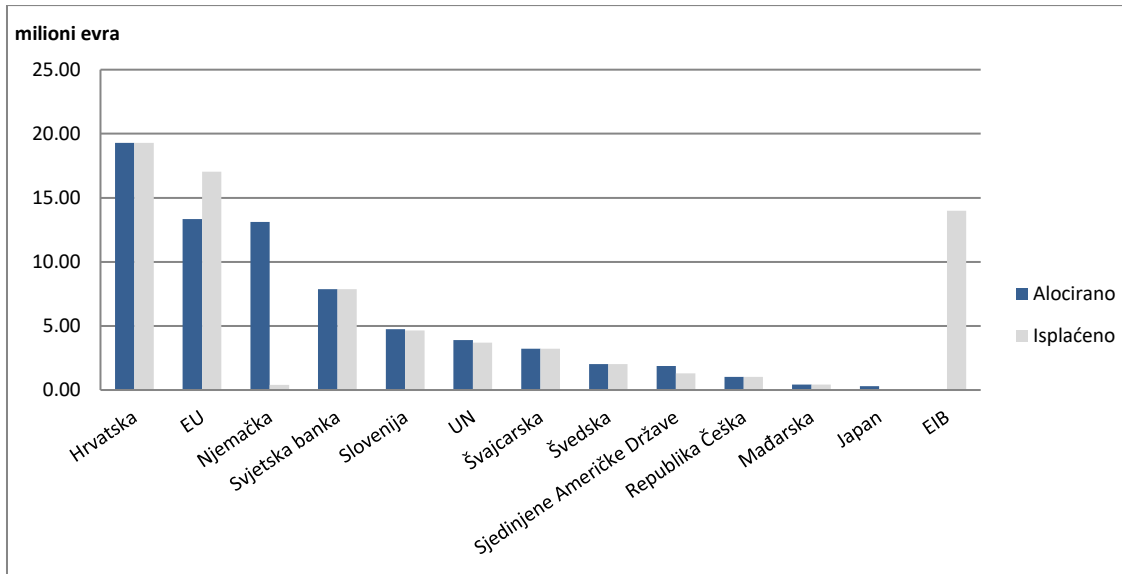
Ukupno alocirana sredstva DCF članica za Sektor u 2024. godini iznose € 71.12 mil, od čega € 63.26 mil granta i € 7.86 mil u formi kredita.

Ukupno isplaćena sredstva za Sektor u 2024. godini iznose € 74.93 mil, od čega € 53.07 mil granta i € 21.86 mil u formi kredita.

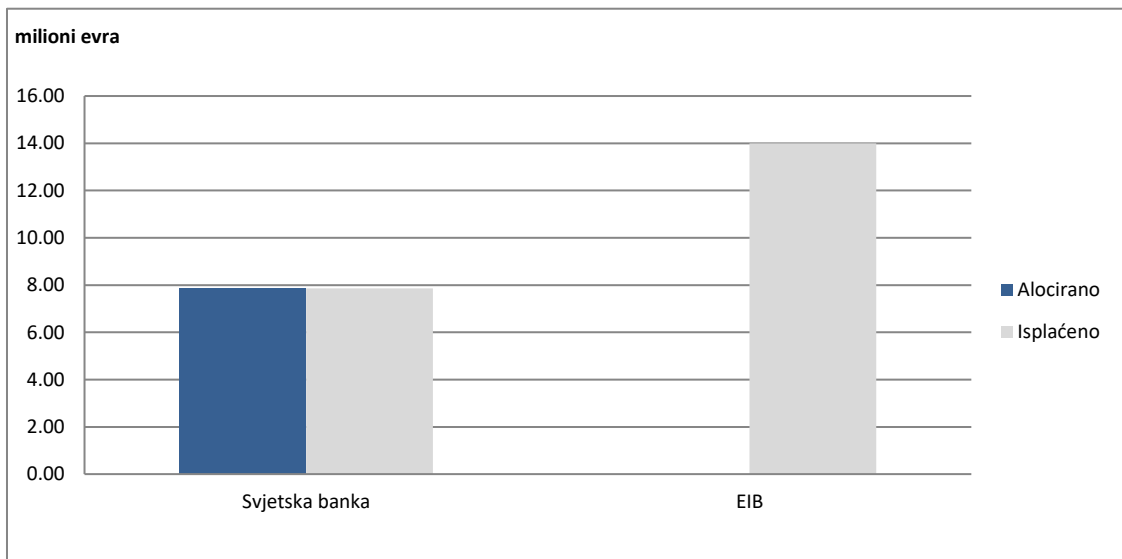
U grafikonu 7.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant ODA sredstva u skladu sa visinom ulaganja svakog pojedinačnog razvojnog partnera.

Razvojni partneri koji su u 2024. godini alocirali odnosno isplatili najveći iznos grant sredstava su Hrvatska, EU, EIB i Njemačka.

Grafikon 7.1. Alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2024. godini

Grafikon 7.2. Alocirani i isplaćeni krediti po kreditorima u 2024. godini

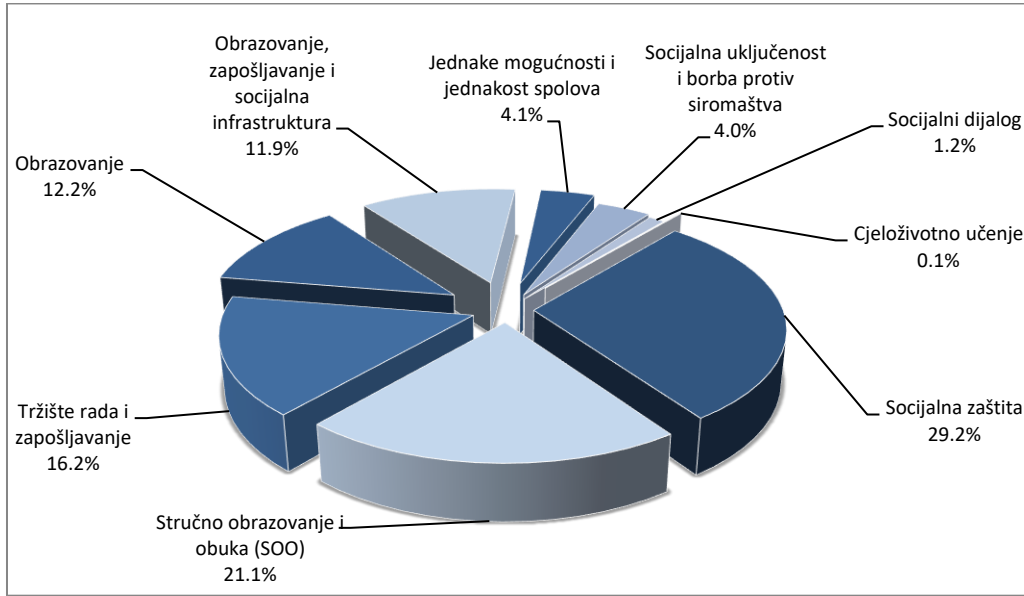

Sektor Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike sastoji se od 9 podsektora.

U grafikonu 7.3. prikazana je struktura ukupno alociranih sredstava po podsektorima. Od ukupno alociranih sredstava u Sektoru u 2024. godini, 78.7% je alocirano u četiri podsektora i to: Socijalna zaštita (29.2%), Stručno obrazovanje i obuka (SOO) (21.1%), Tržište rada i zapošljavanje (16.2%) i Obrazovanje (12.2%).

U ostale podsektore alocirano je preostalih 21.3% sredstava. Podsektori koji nisu imali finansiranja, nisu prikazani u grafikonu.

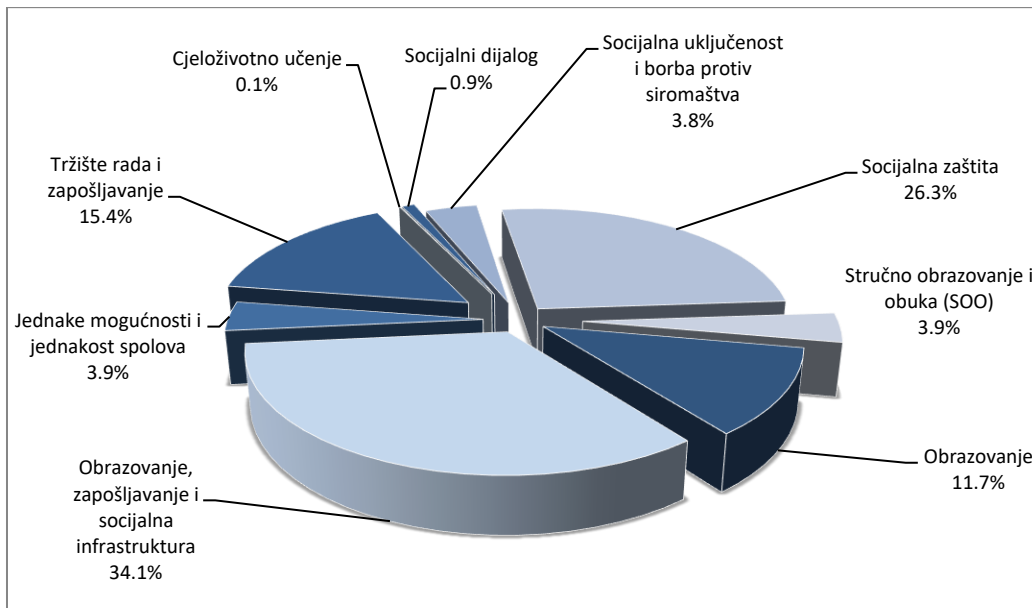
Grafikon 7.3. Ukupno alocirano po podsektorima u 2024. godini

U grafikonu 7.4. prikazana je struktura ukupno isplaćenih sredstava u 2024. godini po podsektorima.

Od ukupno isplaćenih sredstava u 2024. godini, 60.4% je isplaćeno u dva podsektora i to: Obrazovanje, zapošljavanje i socijalna infrastruktura (34.1%) i Socijalna zaštita (26.3%) dok je u sve ostale podsektore isplaćeno ukupno 39.6% sredstava. Podsektori koji nisu imali finansiranja, nisu prikazani u grafikonu.

Grafikon 7.4. Ukupno isplaćeno po podsektorima u 2024. godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2024. godini

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milioni evra)
RS BOLNICE	EIB	115.00
Drugi projekat podrške zapošljavanju	Svjetska banka	39.00
(PDS) Program obrazovanja o demokratiji i ljudskim pravima	Sjedinjene Američke Države	12.00
Podsticaj za zdravstvenu zaštitu u Bosni i Hercegovini	Hrvatska	10.31
Jačanje sistema tehničkog i stručnog obrazovanja i obuke (TVET) u Bosni i Hercegovini	Švajcarska	10.30
Jačanje stručnog obrazovanja i obuke (SVET)	Švajcarska	10.00
Regionalni fond za izazove - prozor za BiH	Njemačka	10.00
Ojačani sistemi socijalne zaštite, zaštite djece i obrazovanja u BiH radi pružanja inkluzivnih usluga i sprječavanja institucionalizacije	EU	6.32
Podrška EU reformi zdravstvenog sektora BiH - Realizacija potencijala reformi zdravstvenih sistema vođenih primarnom zdravstvenom zaštitom u Bosni i Hercegovini (SZO)	EU	5.90
Mladi za promene	Švajcarska	5.58

Svi projekti dostupni su u bazi podataka Foruma za koordinaciju razvojnih partnera, putem sljedećeg linka:

<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublic>

Članovi DCF aktivni u sektoru u 2024. godini	EU, Italija/AICS, Švedska, UN, Republika Češka, Švajcarska i EBRD
Ostale ključne međunarodne organizacije	Međunarodni fond za poljoprivredni razvoj; OPEC fond za međunarodni razvoj/OFID; Evropska agencija za bezbjednost hrane; Evropski centar za sprečavanje i kontrolu bolesti; Organizacija za hranu i poljoprivredu FAO.
Ključni partneri među institucijama vlasti	Savjet ministara BiH; Vlada Federacije BiH; Vlada Republike Srpske; Vlada Brčko Distrikta BiH; Ministarstvo spoljne trgovine i ekonomskih odnosa BiH; Kancelarija za veterinarstvo BiH; Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja BiH; Agencija za bezbjednost hrane BiH; Direkcija za evropske integracije BiH; Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS; Odjeljenje za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Brčko distrikta.
Ukupno alocirana/ isplaćena sredstva DCF članova u sektor u 2024. godini	Ukupno alocirano € 1.59 mil u formi granta. Ukupno isplaćeno € 7.11 mil., od čega € 7.11 mil. granta i € 0.01 mil kredita. Od ukupne ODA-e u 2024. godini, za Sektor je alocirano 0.3% i isplaćeno 1%.
Koordinacija sa i između razvojnih partnera	Radna grupa Ministarstva spoljne trgovine i ekonomskih odnosa BiH za planiranje i koordinaciju međunarodne pomoći u Sektoru poljoprivrede, prehrane i ruralnog razvoja aktivna je u koordinaciji razvojnih partnera i institucija BiH u ovom sektoru, kroz održavanje redovnih sastanaka i izradu godišnjih izvještaja koje usvaja Savjet ministara BiH. Razvojni partneri aktivni u Sektoru i institucije BiH sa svih nivoa vlasti učestvuju na redovnim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo finansija i trezora BiH / Sektor za finansijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.

Pregled aktivnosti u 2024. godini

Sektor poljoprivrede i ruralnog razvoja predstavljen u ovom Izvještaju zasniva se na metodologiji sektorskog izvještavanja definisanoj u IPA II regulativi, za period 2014 – 2020. godina. Ministarstvo finansija i trezora BiH je u izvještaju Pregled aktivnosti razvojnih partnera za 2024. godinu zadržalo IPA II klasifikaciju.

Sektor poljoprivrede i ruralnog razvoja sastoji se od pet podsektora:

- Ruralni razvoj
- Kapacitet za Zajedničku poljoprivrednu politiku (CAP)
- Bezbjednost hrane, veterinarske i fitosanitarne politike
- Ribarstvo
- Šumarstvo.

Ulaganja DCF članova u 2024. godini

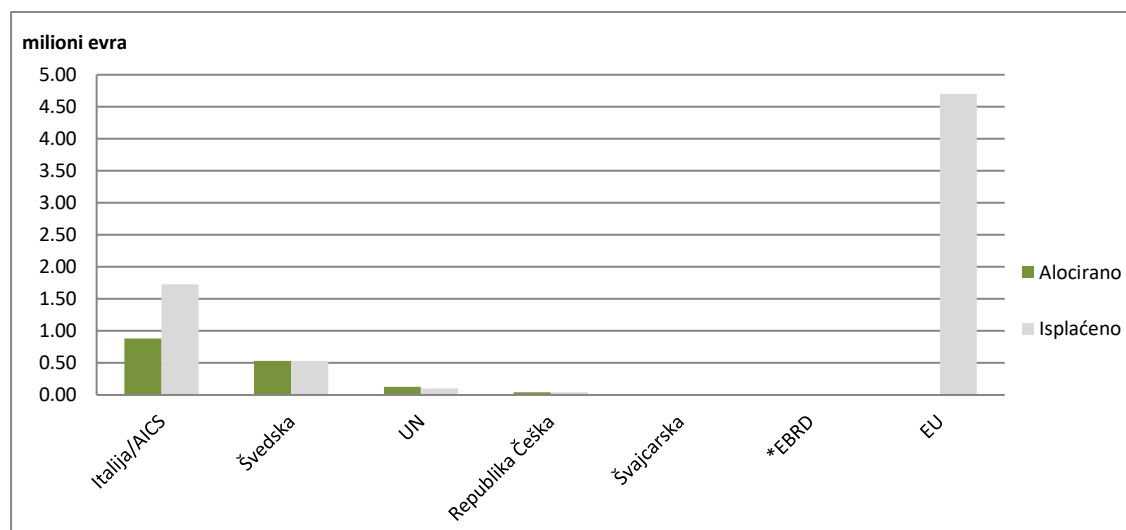
Članovi DCF aktivni u sektoru Poljoprivrede i ruralnog razvoja u 2024. godini su EU, Italija/AICS, Švedska, UN, Republika Češka, Švajcarska i EBRD.

Ukupno alocirana sredstva DCF članica za Sektor u 2024. godini iznose € 1.59 mil u formi grant sredstava.

Ukupno isplaćena sredstva za Sektor u 2024. godini iznose € 7.11 mil., od čega € 7.11 mil. granta i € 0.01 mil kredita.

U grafikonu 8.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant sredstva od strane razvojnih partnera u skladu sa visinom ulaganja, kao i alocirana i isplaćena kreditna sredstva Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD). Najveću isplatu imala je EU.

Grafikon 8.1. Alocirana i isplaćena sredstva po razvojnim partnerima u 2024. godini

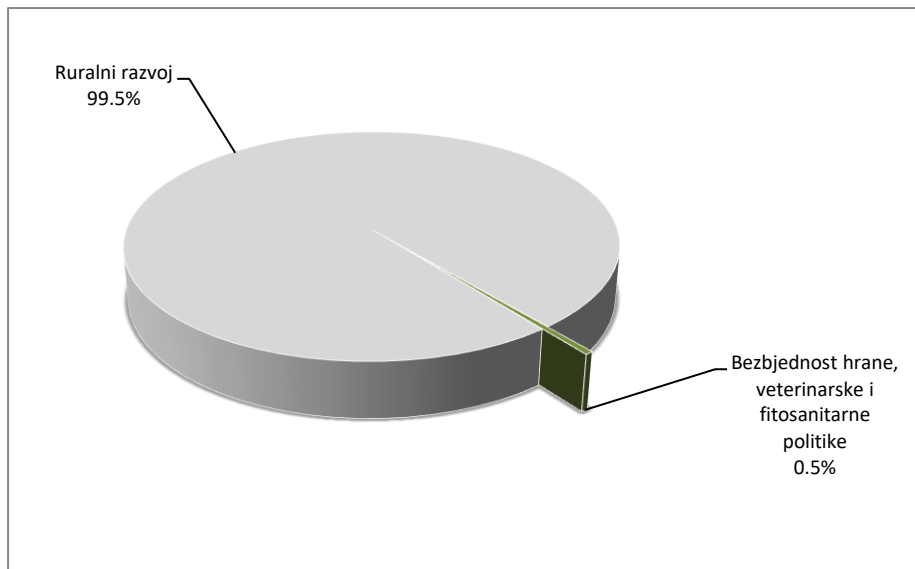

*Napomena: EBRD kredit

Sektor Poljoprivreda i ruralni razvoj sastoji se od 5 podsektora. U grafikonu 8.2. prikazana je struktura ukupno alociranih sredstava po podsektorima.

Od ukupno alociranih sredstava u 2024. godini, u podsektor Ruralni razvoj je alocirano 99.5% sredstava dok je u podsektor Sigurnost hrane, veterinarske i fitosanitarne politike alocirano preostalih 0.5% sredstava.

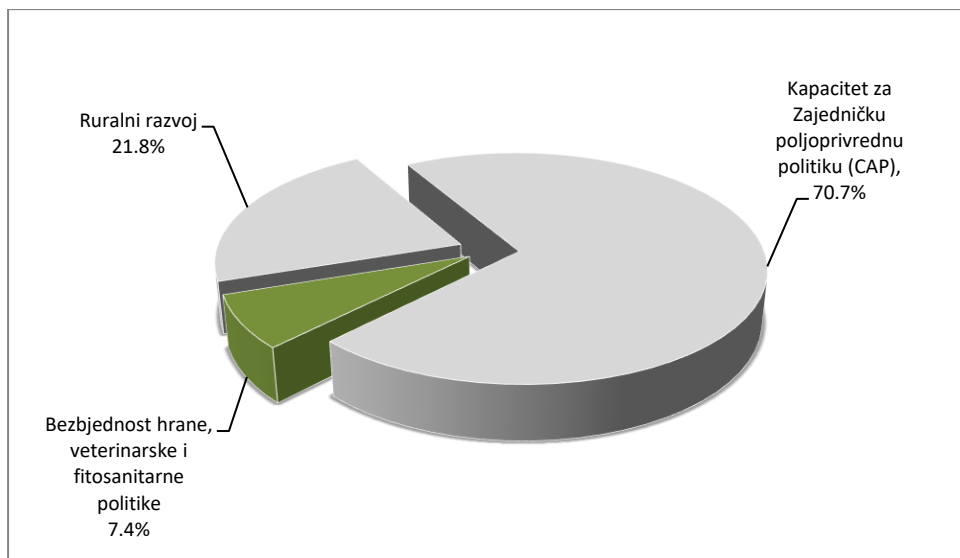
Grafikon 8.2. Ukupno alocirano po podsektorima u 2024. godini

U grafikonu 8.3. prikazana je struktura ukupno isplaćenih sredstava u 2024. godini po podsektorima.

Ukupno isplaćena sredstva u 2024. godini su isplaćena u tri podsektora i to: Kapacitet za zajedničku poljoprivrednu politiku (70.7%), Ruralni razvoj (21.8%) i Bezbednost hrane, veterinarske i fitosanitarne politike (7.4%). Podsektori koji nisu imali finansiranja, nisu prikazani u grafikonu.

Grafikon 8.3. Ukupno isplaćeno po podsektorima u 2024. godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2024. godini

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milioni evra)
Podrška EU konkurentnosti poljoprivrede i ruralnom razvoju u Bosni i Hercegovini (EU4AGRI)	EU	20.00
Podrška EU izgradnji kapaciteta i postepenom usklađivanju s pravnom stečevinom EU u veterinarskom sektoru Bosne i Hercegovine	EU	3.00
Tranzicija prema proizvodnji zelene i zdrave hrane u Bosni i Hercegovini	Italija/AICS	2.50
Ekonomski održivi razvoj i zaštita okoline u područjima sa prirodnim ograničenjima u Bosni i Hercegovini	Italija/AICS	2.40
Podrška EU izgradnji kapaciteta i postepenom usklađivanju sa pravnom stečevinom Unije u sektoru bezbjednosti hrane u Bosni i Hercegovini	EU	1.50
Podrška EU izgradnji kapaciteta i postepenom usklađivanju s pravnim nasljeđem Unije u fitosanitarnom sektoru u Bosni i Hercegovini	EU	1.50
Smanjenje rizika od katastrofa za održivi razvoj UNJP, Faza II (Zajednički program UN-a)	Švajcarska	0.25
Terensko testiranje i agronomska evaluacija novih sorti trešanja u submediteranskoj Hercegovini	UN	0.18
Lokalizacija ciljeva održivog razvoja (SDG) kroz transformaciju sistema zdrave hrane (Zajednički program UN-a)	UN	0.16
Podrška EU u obezbjeđivanju vakcina protiv bruceloze - Lot br. 2	EU	0.14

Svi projekti dostupni su u bazi podataka Foruma za koordinaciju razvojnih partnera, putem sljedećeg linka:

<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Članovi DCF-a aktivni u sektoru u 2024. godini	Svjetska banka, Hrvatska, Švedska, Italija/AICS, EBRD i Njemačka
Ostale ključne međunarodne organizacije	Savjet za regionalnu saradnju; Energetska zajednica jugoistočne Evrope; Transportna opservatorija jugoistočne Evrope; Srednjoevropski ugovor o slobodnoj trgovini, Proces saradnje u jugoistočnoj Evropi.
Ključni partneri među institucijama vlasti	Savjet ministara BiH; Vlada Federacije BiH; Vlada Republike Srpske; Vlada Brčko Distrikta BiH; Institucije, agencije, direkcije na svim nivoima vlasti u BiH, prema njihovim sektorskim nadležnostima.
Ukupno alocirana / isplaćena sredstva DCF članova u sektor u 2024. godini	<p>Ukupno alocirano € 14.92 mil, od čega € 2.70 mil granta i € 12.22 mil kredita.</p> <p>Ukupno isplaćeno € 15.35 mil, od čega € 2.86 mil granta i € 12.50 mil kredita.</p> <p>Od ukupne ODA-e u 2024. godini, za Sektor je alocirano 2% i isplaćeno 2%.</p>
Koordinacija sa i između razvojnih partnera	<p>Ne postoji jedinstveni mehanizam za koordinaciju razvojnih partnera.</p> <p>Za regionalna ulaganja, koordinacija razvojnih partnera odvija se u kontekstu Investicionog okvira za Zapadni Balkan (WBIF), i djelom Nacionalnog investicionog odbora (NIC).</p> <p>Razvojni partneri aktivni u Sektoru i institucije BiH sa svih nivoa vlasti učestvuju na redovnim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo finansija i trezora BiH /Sektor za finansijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.</p>

Pregled aktivnosti u 2024. godini

Sektor regionalne i teritorijalne saradnje u ovom Izvještaju zasniva se na metodologiji sektorskog izvještavanja definisanoj u IPA II regulativi, za period 2014 – 2020. godina. Ministarstvo finansija i trezora BiH je u izvještaju Pregled aktivnosti razvojnih partnera za 2024. godinu zadržalo IPA II klasifikaciju.

Sektor regionalne i teritorijalne saradnje sastoji se od četiri podsektora:

- Horizontalna podrška politici i reformi sektora
- Regionalna struktura i mreža
- Regionalna investiciona podrška
- Teritorijalna saradnja.

Ulaganja DCF članova u 2024. godini

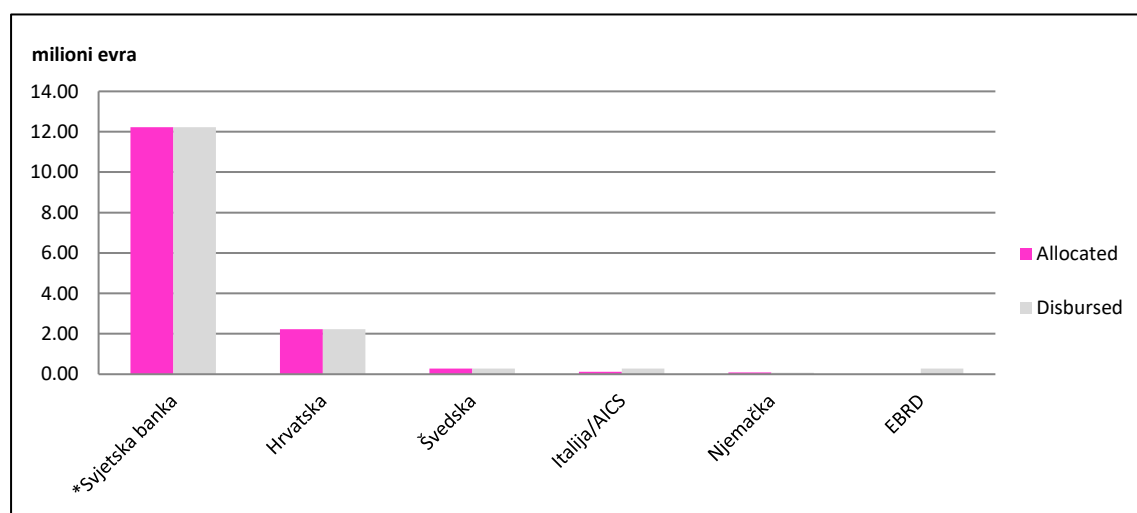
Članovi DCF aktivni u sektoru Regionalna i teritorijalna saradnja u 2024. godini su Svjetska banka, Hrvatska, Švedska, Italija/AICS, EBRD i Njemačka.

Ukupno alocirana sredstva DCF članova za Sektor u 2024. godini iznosila su € 14.92 mil, od čega € 2.70 mil granta i € 12.22 mil kredita.

Ukupno isplaćena sredstva za Sektor u 2024. godini iznosila su € 15.35 mil, od čega € 2.86 mil granta i € 12.50 mil kredita.

U Grafikonu 9.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant ODA sredstva u skladu sa visinom ulaganja svakog pojedinačnog razvojnog partnera. Najveću alokaciju, odnosno isplatu grant sredstava imale su Svjetska banka i Hrvatska.

Grafikon 9.1. Alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2024. godini

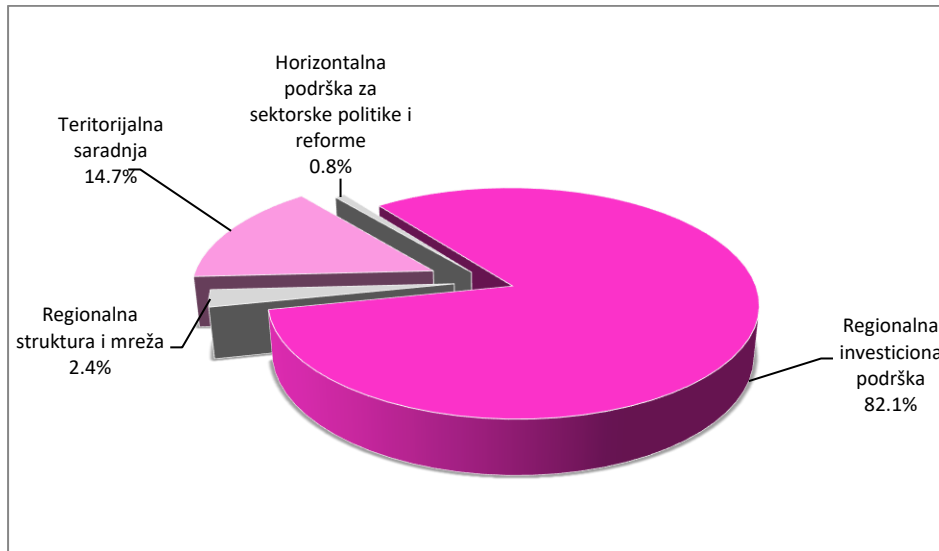
*Napomena: Svjetska banka kredit

Sektor Regionalna i teritorijalna saradnja se sastoji od 4 podsektora.

U grafikonu 9.3. prikazana je struktura ukupno alociranih sredstava po podsektorima.

Od ukupno alociranih sredstava u 2024. godini, 82.1% je alocirano u podsektor Regionalna investiciona podrška, dok je 17.9% alocirano u ostale podsektore.

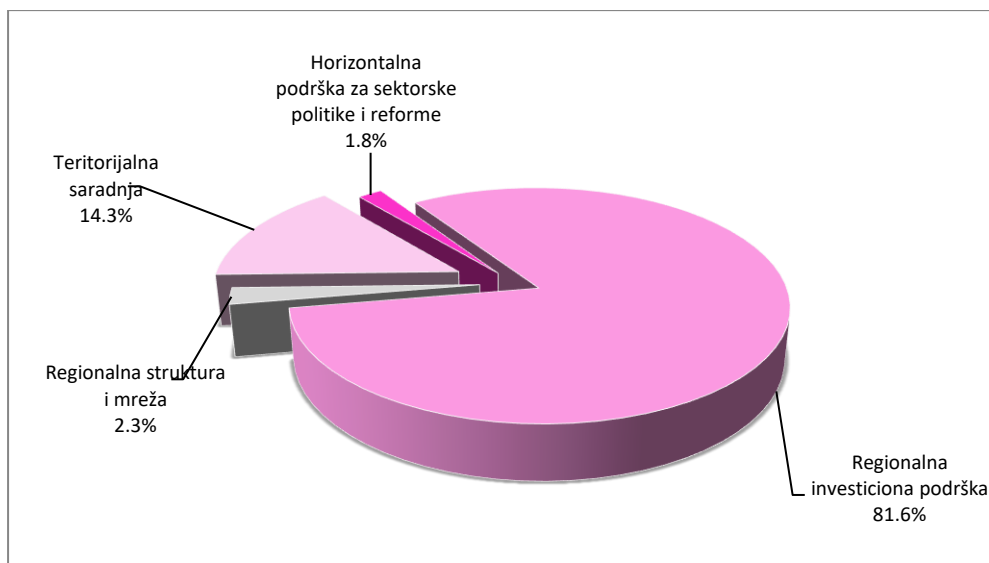
Grafikon 9.3. Ukupno alocirano po podsektorima u 2024. godini

U grafikonu 9.4. prikazana je struktura ukupno isplaćenih sredstava u 2024. godini po podsektorima.

Od ukupna isplaćenih sredstava u 2024. godini 81.6% je isplaćeno u podsektor Regionalna investiciona podrška, a 18.4% u ostala tri podsektora zajedno.

Grafikon 9.4. Ukupno isplaćena po podsektorima u 2024. godini

Sedam najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2024. godini

Naziv projekta	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milioni evra)
PROGRAM INTEGRISANOG RAZVOJA KORIDORA RIJEKA SAVE I DRINE	Svjetska banka	30.01
Invera fond privatnog kapitala	EBRD	2.00
DanubeCrafts (Dunav zanati)	Hrvatska	1.99
Podrška upravljanju i praćenju inicijativa za razvojnu saradnju u Bosni i Hercegovini	Italija/AICS	1.53
Akcioni plan Zelenog grada za Brčko Distrikt	Italija/AICS	0.11
Igranje danas, planiranje za sutra: Dječije igralište i zajednička vizija budućnosti plina u Posavskoj županiji, BIH	Hrvatska	0.06
Prezentacija kulturne baštine u lokalnim zajednicama	Hrvatska	0.06
Projekt nabavke opreme za Upravu civilne zaštite županije Orašje, BIH, od strane Grada Vinkovaca, Hrvatska	Hrvatska	0.04
Razvoj turističkog potencijala u prekograničnom području implementiran u Posavskoj županiji, BIH, od strane Vukovarsko-srijemske županije u Hrvatskoj	Hrvatska	0.03
Proširenje i jačanje kapaciteta fizikalne medicine i rehabilitacije u Županijskoj bolnici Orašje, BIH	Hrvatska	0.03

Svi projekti dostupni su u bazi podataka Foruma za koordinaciju razvojnih partnera, putem sljedećeg linka:

<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Članovi DCF-a aktivni u sektoru u 2024. godini	Hrvatska, UN, EU, Švajcarska, Njemačka, Italija/AICS, Svjetska banka, Ujedinjeno Kraljevstvo, Mađarska, Sjedinjene Američke Države, Republika Češka, Slovenija i Norveška
Ukupno alocirana/isplaćena sredstva DCF članova u sektoru u 2024. godini	Ukupno alocirano € 31.34 mil, od čega € 30.67 mil u formi grantova i € 0.67 mil u formi kredita. Ukupno isplaćeno € 28.68 mil, od čega € 28.01 mil u formi grantova i € 0.67 mil u formi kredita Od ukupne ODA-e u 2024. godini, za sektor je alocirano 5%, a isplaćeno 4%.
Koordinacija rada donatora	Razvojni partneri aktivni u sektoru i institucije BiH sa svih nivoa vlasti učestvuju na redovnim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo finansija i trezora BiH / Sektor za finansijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.

Ulaganja DCF članova u 2024. godini

Međusobno povezani sektori zamijenili su takozvani Privremeni sektor, definisan za projekte koje članovi DCF-a nisu mogli svrstati u postojeće sektore u PIMIS/DMD bazi podataka.

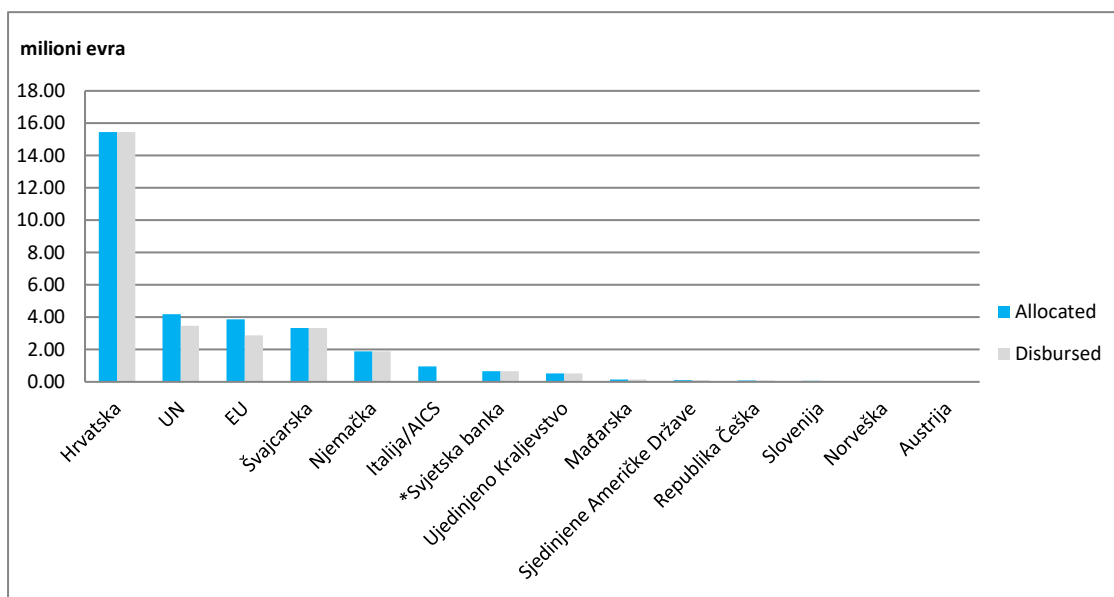
Članovi DCF aktivni u Međusobno povezanim sektorima u 2024. godini su Hrvatska, UN, EU, Švajcarska, Njemačka, Italija/AICS, Svjetska banka, Ujedinjeno Kraljevstvo, Mađarska, Sjedinjene Američke Države, Republika Češka, Slovenija i Norveška.

Ukupno alocirana sredstva DCF članova za Sektor u 2024. godini iznose € 31.34 mil, od čega € 30.67 mil u formi grantova i € 0.67 mil u formi kredita.

Ukupno isplaćena sredstva za Sektor u 2024. godini iznose € 28.68 mil, od čega € 28.01 mil u formi grantova i € 0.67 mil u formi kredita.

U grafikonu 10.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant sredstva od strane razvojnih partnera u skladu sa visinom ulaganja. Najveću alokaciju, odnosno isplatu imale su Hrvatska, Svjetska banka i Švajcarska.

Grafikon 10.1. Alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2024. godini

*Napomena: Svjetska banka kredit

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2024. godini

Naziv projekta	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milioni evra)
Projekt unapređenja zdravstvenih sistema	Svjetska banka	67.30
Projekat jačanja sestrinstva u Bosni i Hercegovini	Švajcarska	10.68
Program podrške strateškim projektima za promociju kulture, informisanja i obrazovanja	Hrvatska	7.94
Globalna kreditna saradnja	Švajcarska	7.60
Program podrške za kulturu, obrazovanje, nauku, zdravstvo, poljoprivredu i druga područja u Bosni i Hercegovini	Hrvatska	6.50
Ekonomsko upravljanje za rast 2	UN	5.89
Via Dinarica 2	UN	2.51
Accelerator Lab - BIH	UN	2.12
ARS AEVI' Finalni arhitektonski projekat novog Muzeja savremene umjetnosti u Sarajevu	Italija/AICS	2.00
Informacijska i komunikacijska podrška za Delegaciju EU u Sarajevu, Bosna i Hercegovina	EU	1.96

Svi projekti dostupni su u bazi podataka Foruma za koordinaciju razvojnih partnera , putem sljedećeg linka:

<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Hrvatska

Republika Češka

Francuska

Njemačka

Mađarska

Italija / Italijanska agencija za razvojnu saradnju (AICS)

Japan

Ambasada Kraljevine Holandije

Ministarstvo spoljnih poslova Kraljevine Norveške

Slovenija

Švedska

Švajcarska

Sjedinjene Američke Države

Ujedinjeno Kraljevstvo

Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)

Evropska unija (EU)

Evropska investiciona banka (EIB)

Ujedinjene nacije (UN)

Svjetska banka

Međunarodna finansijska korporacija u Bosni i Hercegovini (IFC)

Hrvatska

Politički pristup

Uzimajući u obzir spoljnopolitičke, bezbjednosne, razvojne i ekonomske dimenzije u 2024. godini, Republika Hrvatska je svoje razvojne aktivnosti prvenstveno usmjerila na region Jugoistočne Evrope, pri čemu je Bosna i Hercegovina posebno istaknuta kao jedna od prioriternih zemalja, zbog svoje ambicije za evroatlantske integracije. Tako je 26% ukupne službene razvojne pomoći¹ (u daljem tekstu: ODA) Republike Hrvatske u 2024. godini usmjereno ka Bosni i Hercegovini, čime se ona našla na drugom mjestu, odmah iza Ukrajine.

Struktura ukupne ODA pomoći Republike Hrvatske u 2024. godini pokazuje da je Republika Hrvatska humanitarne aktivnosti realizovala u nešto većem obimu nego prethodnih godina. Humanitarni projekti u 2024. godini ostali su usmjereni na Bosnu i Hercegovinu (na drugom mjestu, odmah iza Ukrajine), pri čemu je Ministarstvo zdravstva učestvovalo u raspodjeli ODA pomoći sa iznosom od 10,31 miliona evra za podsticaje u oblasti zdravstva u BiH. Pored toga, Ministarstvo vanjskih i evropskih poslova (MVEP) pružilo je humanitarnu pomoć stanovništvu u područjima pogođenim poplavama u BiH u iznosu od 10 miliona evra: hitna humanitarna pomoć upućena je poplavljenim područjima u BiH, posebno opštinama Kreševo, Fojnica i Kiseljak.

MVEP Republike Hrvatske, u saradnji sa Regionalnim programom OECD-a za Jugoistočnu Evropu, nastavilo je implementaciju trogodišnjeg *Projekta digitalne i zelene tranzicije malih i srednjih preduzeća u zemljama Zapadnog Balkana* s ciljem stvaranja podsticajnog okruženja za uspješnu digitalizaciju i zelenu tranziciju malih i srednjih preduzeća (u daljem tekstu: MSP) širom zemalja Zapadnog Balkana, posebno u Bosni i Hercegovini. Projekat je zasnovan na dugom iskustvu OECD-a u osnovnim analizama politika i konsultacijama o politici na Zapadnom Balkanu.

Doprinos Zajedničkom evropskom fondu za Zapadni Balkan u okviru Investicionog okvira za Zapadni Balkan (WBIF) omogućio je podršku investicijama koje pružaju podršku reformskim programima, kao što su ulaganja u infrastrukturne projekte i zajmovi koji se direktno raspoređuju u budžete partnera Zapadnog Balkana radi ubrzanja rasta zasnovanog na ključnim socioekonomskim reformama. Takođe, kao bilateralni donator WBIF-u, Republika Hrvatska je do sada alocirala 3 miliona evra, čime aktivno oblikuje regionalne prioritete Zapadnog Balkana i unapređuje reforme usklađene sa EU. Kroz WBIF, Republika Hrvatska direktno podržava najveći infrastrukturni projekat u istoriji Bosne i Hercegovine – Koridor Vc, ključnu arteriju koja povezuje sjever i jug zemlje, a u konačnici i Jadransku obalu sa centralnom i sjevernom Evropom.

MVEP je takođe učestvovalo u *Programu partnerstva za razvojnu saradnju Vlade Sjedinjenih Američkih Država u Bosni i Hercegovini* sa projektom koji vodi Kancelarija visokog predstavnika (u daljem tekstu: OHR) pod nazivom *Program stipendiranja mladih pripravnika*. Riječ je o jednogodišnjem pilot-projektu s ciljem zapošljavanja pet mladih diplomiranih pravnika u OHR-u, koji su završili postdiplomske studije političkih nauka i međunarodnih odnosa, koji će se prvenstveno baviti unutrašnjim pitanjima, kao što su vladavina prava, borba protiv korupcije, integritet izbora i jačanje institucija Bosne i Hercegovine.

Na osnovu *Javnog poziva za finansiranje projekata iz oblasti Međunarodne razvojne saradnje Organizacija civilnog društva za 2024. godinu*, MVEP je nastavilo plodnu saradnju sa organizacijama

---

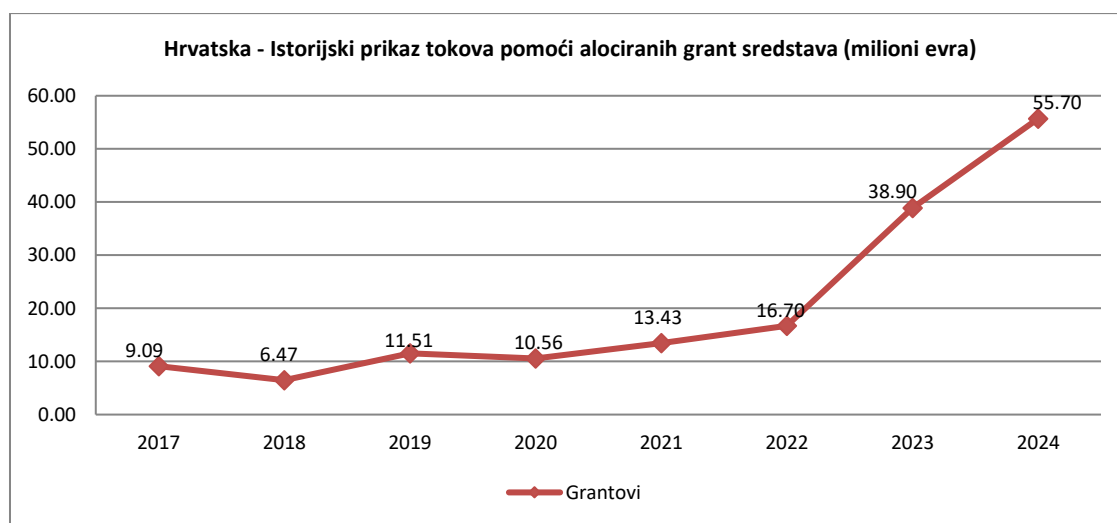
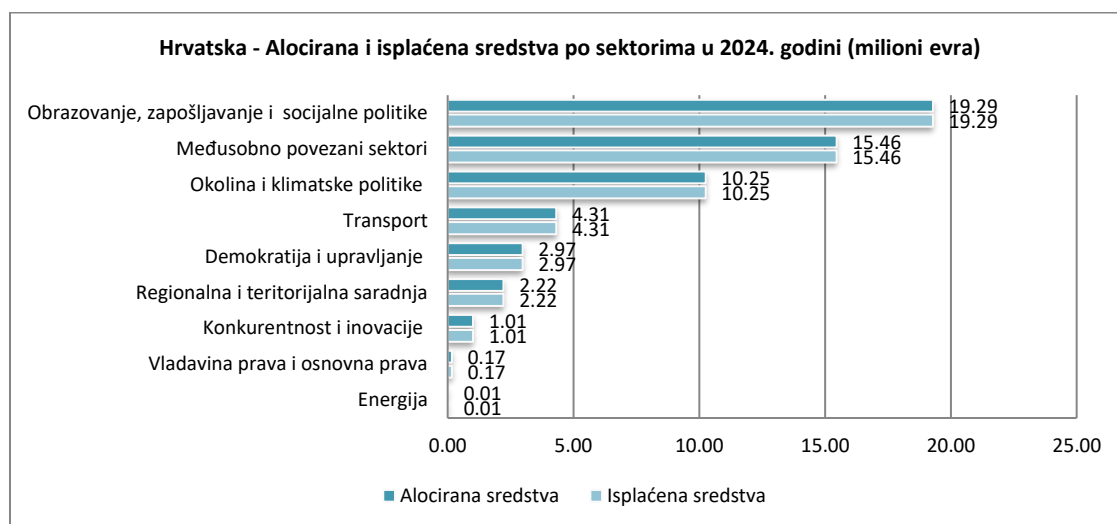
¹ Prema preliminarnim podacima OECD-a

civilnog društva kroz podršku u implementaciji projekata koji imaju za cilj izgradnju finansijskih i nefinansijskih kapaciteta za održivi rast; jačanje institucija, partnerskih vladinih i nevladinih organizacija, posebno u oblastima institucionalnog razvoja, vladavine prava, borbe protiv korupcije, reformskih procesa i integracije u EU; zelenu tranziciju i digitalizaciju, zaštitu životne sredine, te stvaranje povoljnog okvira za MSP; zaštitu i osnaživanje žena, djece i mladih; prenošenje iskustava i stručnosti iz poslijeratnog oporavka i demokratske tranzicije, te podršku žrtvama oružanih sukoba; jačanje veze između humanitarnih, razvojnih i mirovnih aktivnosti, što je, među zemljama Jugoistočne Evrope, uključivalo i Bosnu i Hercegovinu.

Štaviše, izgradnju institucija i aktivnosti koje se odnose na demokratsku tranziciju Bosne i Hercegovine, kao i na njene procese pristupanja EU i NATO-u, sprovodi Odjeljenje za prenošenje znanja pri MVEP.

Glavne aktivnosti u 2024. godini

Vlada Hrvatske je u 2024. godini alocirala **€ 55,70 mil** i isplatila **€ 55,70 mil u vidu granta** za sljedeće sektore: Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Međusobno povezani sektori, Okolina i klimatske politike, Transport, Demokratija i upravljanje, Regionalna i teritorijalna saradnja, Konkurentnost i inovacije, Vladavina prava i osnovna prava i Energija.

Srednjoročni i dugoročni pristup

U skladu sa novim Zakonom o međunarodnoj razvojnoj saradnji i humanitarnoj pomoći (usvojenim u februaru 2024. godine), Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030, Provedbenim programom Ministarstva vanjskih i evropskih poslova za period 2024–2028 i Agendom Ujedinjenih nacija za održivi razvoj do 2030. godine, Republika Hrvatska kontinuirano razvija politike u oblasti međunarodne razvojne saradnje i humanitarne pomoći, istovremeno povećavajući svoju službenu razvojnu pomoć unutar multilateralnih i bilateralnih razvojnih i humanitarnih okvira. Uzimajući u obzir trenutne velike promjene u globalnim politikama razvojne saradnje i vođena principima razvojne politike EU, Republika Hrvatska će nastaviti realizaciju razvojnih projekata koji značajno poboljšavaju živote ljudi u svom prioritetnom geografskom sektoru Jugoistočne Evrope, s posebnim naglaskom na Bosnu i Hercegovinu. Snažna i dosljedna podrška evropskoj perspektivi Zapadnog Balkana, uključujući BiH, i dalje će ostati jedan od glavnih ciljeva hrvatske spoljne i razvojne politike u narednim godinama.

Pored uloge su-predsjedavajućeg Strateških i Operativnih odbora WBIF-a u 2025. godini, ključni iskorak Republike Hrvatske u 2024. bio je dodjeljivanje statusa učesnika u Odboru za razvojnu pomoć OECD-a (OECD DAC), što potvrđuje njen značajno ojačani položaj u međunarodnoj zajednici za razvojnu saradnju. Takođe, Republika Hrvatska je nastavila da unapređuje saradnju sa državnim i javnim institucijama zemalja korisnica, kao i sa organizacijama civilnog društva.

Sve navedeno omogućava Republici Hrvatskoj da i dalje podstiče opipljiva poboljšanja u sektorima kao što su obrazovanje, zdravstvo, dobro upravljanje i inkluzivni ekonomski razvoj na Zapadnom Balkanu, posebno u Bosni i Hercegovini.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

N/A

Kontakt informacije:

Ambasada Hrvatske u Bosni i Hercegovini

Adresa: Ulica Maršala Tita 28

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: + 387 33 277 111

Faks: + 387 33 472 434

E-mail: croemb.sarajevo@mvpei.hr

Web-adresa: <https://mvpep.gov.hr/ba>

Republika Češka

Politički pristup

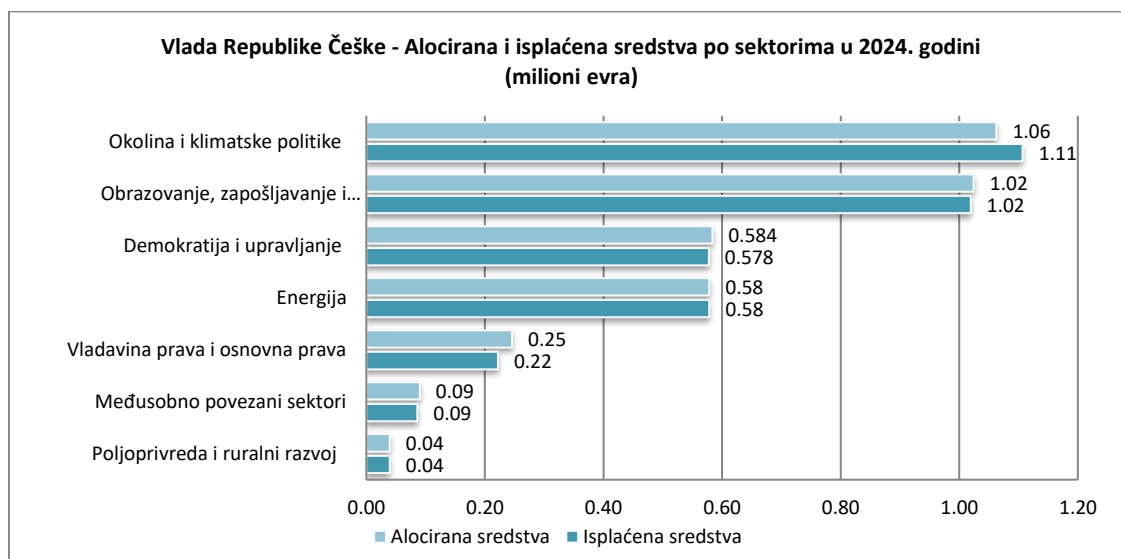
Bosna i Hercegovina je među dugoročnim prioritetima Češke Republike i kao takva je uključena u Strategiju razvojne saradnje Češke Republike 2006–2010, 2011–2017 kao jedna od programskih prioritetnih zemalja za razvojnu saradnju.

Trenutni Program razvojne saradnje Češke Republike sa Bosnom i Hercegovinom (2018–2023) definiše sljedeće prioritetne sektore:

- I Dobro demokratsko upravljanje, sa fokusom na izgradnju efikasnih, odgovornih i transparentnih institucija na svim nivoima javne uprave.
- II Održivo upravljanje prirodnim resursima, sa fokusom na unapređenje zaštite, korišćenja i razvoja vodnih izvora, -kvaliteta vode i pristupa kvalitetnoj pitkoj vodi, eliminisanje zagađenja i unapređenje upravljanja otpadnim vodama, uključujući sistemske mjere;
- III Ekonomska transformacija i rast, sa fokusom na obezbjeđivanje pristupa pristupačnim, pouzdanim i održivim izvorima energije sa niskom emisijom ka tehnički modernoj i energetski nezavisnoj zemlji partneru.
- IV Poljoprivreda i ruralni razvoj, sa fokusom na prenos relevantnog znanja, korišćenje odgovarajućih poljoprivrednih tehnologija za održive ekosisteme i razvoj manjih ruralnih domaćinstava i zajednica.
- V Inkluzivni društveni razvoj, sa fokusom na obrazovanje, zdravstvenu zaštitu i podršku socijalnoj inkluziji.

Glavne aktivnosti u 2024. godini

Vlada Češke Republike je u 2024. godini alocirala **€ 3,63 mil** i isplatila **€ 3,63 mil u vidu granta** za sljedeće sektore: Okolina i klimatske politike, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Demokratija i upravljanje, Energija, Vladavina prava i osnovna prava, Međusobno povezani sektori i Poljoprivreda i ruralni razvoj.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Strategija razvojne saradnje Češke Republike sa Bosnom i Hercegovinom (BiH) za period 2024–2030. osmišljena je tako da bude usklađena s razvojnim potrebama i prioritetima zemlje, posebno u kontekstu njenog puta ka integraciji u EU. Srednjoročno i dugoročno, Češka Republika ima za cilj da produbi svoju ulogu pouzdanog partnera kroz podršku održivom, inkluzivnom i otpornom razvoju u više sektora.

Strateški prioriteti i dalje će biti usmjereni na tri ključna područja:

Vodovod i kanalizacija

Naši naponi će biti usmjereni na jačanje kapaciteta opština u upravljanju vodnim resursima i prečišćavanju otpadnih voda. Projekti će podsticati primjenu inovativnih tehnologija u opštinskoj infrastrukturi. Primjeri uključuju rekonstrukciju postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda (npr. u Gradačcu) i izgradnju objekata za snabdijevanje pitkom vodom (npr. u Tesliću).

Cirkularna ekonomija i obnovljivi izvori energije

Češka Republika će podržavati tranziciju BiH ka održivijoj i energetske efikasnijoj ekonomiji. To uključuje unapređenje energetske efikasnosti u javnoj infrastrukturi, razvoj integrisanih sistema upravljanja otpadom i podršku primjeni obnovljivih izvora energije. Poseban naglasak biće stavljen na uključivanje lokalnih malih i srednjih preduzeća i opština radi olakšavanja održivih proizvodnih procesa i osiguranja usklađenosti s ekološkim standardima EU.

Javna uprava i civilno društvo

Nastavićemo ulagati u jačanje institucionalnih kapaciteta u oblastima kao što su upravljanje, bezbjednost hrane i sajber bezbjednost. Podrška civilnom društvu ostaje prioritet – naročito inicijativama koje unapređuju ljudska prava, slobodu medija i socioekonomsku inkluziju ranjivih grupa. Takođe ćemo podsticati otpornost kroz smanjenje rizika od katastrofa, upravljanje migracijama i razvoj sistema civilne zaštite. Naš novi Program razvojne saradnje za Bosnu i Hercegovinu je spreman i čeka konačno odobrenje od strane Ministarstva spoljnih poslova Republike Češke.

Ovaj Program za period od 2024-2029. godine kreiran je kako bismo našu strategiju prilagodili razvojnim prioritetima Bosne i Hercegovine. Naša glavna prioritetna područja ostaće više-manje ista kao i prethodnih godina ali ćemo imati više informacija kada budemo imali konačno odobrenje.

U svim ovim oblastima Češka Republika ima za cilj da podstakne dugoročna partnerstva koja osnažuju lokalne aktere, unapređuju institucionalnu održivost i podržavaju napredak BiH ka članstvu u EU.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Vlada Republike Češke učestvuje u sljedećim aktivnostima na koordinaciji donatora (tj. u radu radnih grupa):

- Demokratija i upravljanje – Grupa za ljudska prava EU – EUD i predstavnici država članica
- Međunarodna radna grupa za sajber bezbjednost – EUD/EUSR, NATO, UNDP, Ambasada SAD-a, Ambasada Kraljevine Holandije, Ambasada Švajcarske, Ambasada Ujedinjenog Kraljevstva, Ambasada Kraljevine Norveške, Misija OESC-a
- Životna sredina – Savez za vodu – UNDP, EUD, Ambasada Švedske, Ambasada Švajcarske, Svjetska banka
- Grupa za koordinaciju donatora energije – UNDP, EUD, GIZ, Ambasada Švedske, USAID, Ambasada Ujedinjenog Kraljevstva

Kontakt informacije:

Ambasada Republike Češke

Adresa: Franjevačka 13, 71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 587 050

Faks: +387 33 587 060

E-mail: sarajevo.development@mzv.gov.cz

Web addressa: <https://mzv.gov.cz/sarajevo/bs/index.html>

Francuska

Politički pristup

Ambasada Francuske u Bosni i Hercegovini provodi različite programe saradnje, sljedeći prioritete osmišljene od strane francuskog Ministarstva spoljnjih poslova a kako bi podržala zemlju u njezinim naporima prema evropskim integracijama. Saradnja se uz integrirani pristup provodi u skladu sa četiri glavne oblasti: unutrašnja bezbjednost, tehnička saradnja uključujući upravljanje i visoko obrazovanje i naučnu saradnju, kulturu i civilno društvo, uključujući promovisanje Frankofonije i nastavak preuzimanja *acquis*-a.

Neke od ovih aktivnosti finansiraju se uz veliku podršku Evropske unije (uključujući TAIEK), dok se druge finansiraju direktno od francuske vlade i francuskih lokalnih zajednica.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Vlada Francuske želi nadalje da unaprijedi saradnju sa zemljama Zapadnog Balkana u srednjoročnom a takođe i dugoročnom periodu, posebno vezano za EU integracije.

U predstojećim godinama, Vlada Francuske nastaviće da pruža podršku projektima u oblasti civilnog društva u Bosni i Hercegovini, vezano za različita pitanja kao što su ljudska prava, projekti za mlade, gender pitanje, lokalni razvoj, ekologija, te će takođe pružati podršku promjenama i reformama u pitanjima pravne države, u obuci i reformi uprave, pravosuđu, ekonomskom razvoju itd.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Predstavnici Vlade Francuske učestvuju u radu svih grupa za koordinaciju razvojnih partnera ukoliko se to odnosi na bilo koji projekat u kojemu su anagažovani, kada su uključeni u direktnu podršku ili daju svoj doprinos u sklopu EU aktivnosti.

Kontakt informacije:

Kancelarija za saradnju i kulturu Ambasade Francuske

Adresa: Mehmed-bega Kapetanovića Ljubušaka 16

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 282 700

Faks: +387 33 282 711

E-mail: Sylvain.rigollet@diplomatie.gouv.fr

Web-adresa: www.ambafrance-ba.org

Njemačka

Politički pristup

Bosna i Hercegovina je jedna od četiri partnerske zemlje u transformaciji Njemačke razvojne saradnje na Zapadnom Balkanu. U ovim susjednim zemljama EU, Vlada Njemačke podržava procese političke i ekonomske transformacije, kao i usklađivanje s EU *acquis-om*. Tokom Berlinskog procesa u novembru 2022. godine, Vlada Njemačke je najavila Regionalno klimatsko partnerstvo za Zapadni Balkan i obećala 1,5 milijardi evra podrške za energetske i klimatske inicijative, od kojih je između ostalih korist imala i BiH.

Njemačka bilateralna saradnja u BiH je usmjerena na dvije oblasti:

- 1) **održivi ekonomski razvoj, obuka i zapošljavanje**
- 2) **klima i energija, pravedna tranzicija.**

Pored toga, ulažemo u dobro upravljanje, te u **mirna i inkluzivna društva**.

Razvoj BiH u funkcionalnu tržišnu ekonomiju zahtijeva otporan privatni sektor, efikasno upravljanje i usklađivanje sa EU standardima. Naš fokus je na poboljšanju uslova za privatne investicije, unapređenju vještina radne snage kako bi se zadovoljili zahtjevi tržišta i unaprijedili zeleni i digitalni modeli poslovanja. Unapređenje stručne obuke i podizanje svijesti o digitalizaciji i zelenoj ekonomiji će da podstakne konkurentnost privatnog sektora, poboljša izgleda za zapošljavanje i stvori mogućnosti, posebno za mlade, dok će istovremeno BiH približiti Evropskoj uniji.

Energetski sektor u BiH ističe se kao jedan od najperspektivnijih sektora za ekonomska ulaganja i rast.

BiH ima izvrstan prirodni potencijal za obnovljivu energiju, ali i dalje u velikoj mjeri zavisi od uglja. Nagli rast cijena energije nakon sukoba u Ukrajini dodatno je istakao hitnost prelaska na čiste izvore energije. Putem finansijske saradnje (KfW) i tehničke pomoći (GIZ), Njemačka podržava BiH u širenju obnovljivih izvora energije i mrežne infrastrukture, unapređenju energetske efikasnosti na nivou opština, te ublažavanju socijalnih posljedica energetske tranzicije (pravedna tranzicija). Ovi naponi dio su Njemačkog regionalnog klimatskog partnerstva za Zapadni Balkan.

Vlada Njemačke pružala je i nastaviće da pruža bilateralnu razvojnu pomoć BiH direktno i putem više agencija nadležnih za provođenje pomoći i nevladinih organizacija. Najpoznatije među njima su: *Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH* i *KfW Entwicklungsbank* (Razvojna banka). Političke fondacije i druge njemačke institucije sprovode dodatne projekte. Zajedno obezbjeđuju bilateralne grantove i kredite, tehničku ekspertizu i regionalne platforme za dijalog koje pomažu BiH da ispuni standarde EU i ostvari konkretne koristi za svoje građane. Ambasada nadgleda i koordiniše ove aktivnosti, te direktno sprovodi određene manje fondove.

Sektori u fokusu

a) Održivi ekonomski razvoj, obuka i zapošljavanje

GIZ unapređuje stručnu obuku i podržava razvoj privatne ekonomije u Bosni i Hercegovini, putem promovisanja digitalne i zelene transformacije. Fokus je stavljen na dve glavne oblasti: jačanje stručnog obrazovanja i obuke (TVET), čiji je cilj unapređenje sistema stručnog obrazovanja kako bi se obezbjedila kvalifikovana radna snaga za održivi ekonomski razvoj zemlje, i razvoj privatnog sektora, koji se fokusira na transformaciju preduzeća ka digitalnijoj i zelenoj ekonomiji, na taj način pomažući konkurentni i

inovativni ekonomski ekosistem. GIZ je takođe aktivan u BiH i regionalno, podržavajući CEFTA-u, ministarstva, vlasti i organizacije privatnog sektora u poboljšanju implementacije. Pored toga, GIZ podržava regionalne inicijative koje imaju za cilj da olakšaju trgovinu i izgradnju zajedničkog tržišta.

U oblasti TVET-a, KfW podržava ulaganja u projekte kooperativne obuke. KfW upravlja Regionalnim fondom za izazove (RCF) – regionalnim programom usmjerenim na unapređenje kvaliteta i relevantnosti stručnog obrazovanja i obuke na Zapadnom Balkanu, uključujući i BiH. Program je osmišljen tako da stručno obrazovanje učini prilagođenijim stvarnim potrebama tržišta rada. U tu svrhu, KfW dodjeljuje grantove koje obezbjeđuje Vlada Njemačke konzorcijumima koje čine ustanove za stručno obrazovanje i kompanije iz privatnog sektora, a koji u konkurentskom postupku podnesu najbolje projektne prijedloge.

Nadalje, u oblasti razvoja privatnog sektora, KfW se fokusira na podršku sektoru mikro, malih i srednjih preduzeća (MMSP) u daljem unapređenju njihovih ulaganja u energetska efikasnost (EE) i obnovljive izvore energije (RE), čime direktno doprinosi dekarbonizaciji. Osim koncesionih zajmova, banka obezbjeđuje i podsticaje za MMSP koji ulažu u EE i RE. Ovi podsticaji se finansiraju putem Regionalnog programa energetske efikasnosti za Zapadni Balkan (REEP Plus).

b) Energija, zaštita od klimatskih promjena, pravedna tranzicija

Energija i klima dugo su bili glavni prioriteti Vlade Njemačke, posebno na Zapadnom Balkanu. Njemačka pruža finansijsku podršku putem KfW-a i tehničku pomoć putem GIZ-a kako bi pomogla regiji da postigne svoje klimatske ciljeve. Zelena agenda EU za Zapadni Balkan je od ključne važnosti u ovom naporu, pri čemu energetska tranzicija pokreće kako ekonomski rast tako i integraciju u EU. Regionalno partnerstvo za klimu između Njemačke i Zapadnog Balkana, odobreno na prošlogodišnjem Samitu Berlinskog procesa u Tirani, usklađuje Berlinski proces sa Zelenom agendom EU za Zapadni Balkan, sa ciljem klimatski neutralne Evrope do 2050. godine. GIZ blisko saraduje sa partnerima u BiH i regiji u oblastima zaštite od klimatskih promjena i energetske tranzicije, dijeleći stručno znanje za promovisanje održivog poslovanja, zelene infrastrukture i otvaranje radnih mjesta. Projekti uključuju razvoj alata za energetska efikasnu obnovu, uspostavljanje energetske zajednice i proširenje kapaciteta za obnovljivu energiju sa fokusom na obuku kvalifikovanih radnika i reformu energetske sektora.

Prioritet „Pravedne tranzicije“ prvenstveno se bavi energetske projektima, fokusirajući se na obezbjeđivanje stabilne, pristupačne i ekološki prihvatljive električne energije. Njemačka igra značajnu ulogu u energetske sektoru, pri čemu je finansirala prve vjetroelektrane u zemlji (Mesihovina i Podveležje). Vrijedne lekcije naučene iz ovih projekata pomoći će da se unaprijedi realizacija budućih vjetroelektrana. Mogućnosti proizilaze iz pojačane saradnje EU i donatora, provođenja obaveze iz Berlinskog procesa za energetska tranziciju i bezbjednost u kontekstu Regionalnog partnerstva za klimu. Fokus Njemačke finansijske saradnje je pružanje podrške za dekarbonizaciju energetske sektora kroz finansiranje projekata obnovljivih izvora energije (vjetrot- i solarne elektrane), kao i projekata energetske efikasnosti (u javnim zgradama i promovisanjem uštede energije u MSP preduzećima putem novog *Sistema niske emisije ugljenika* (Low Carbon Energy Facility), doprinoseći smanjenju potrošnje energije i podsticanju angažovanja privatnog sektora u zaštiti klime kroz bankarski sektor).

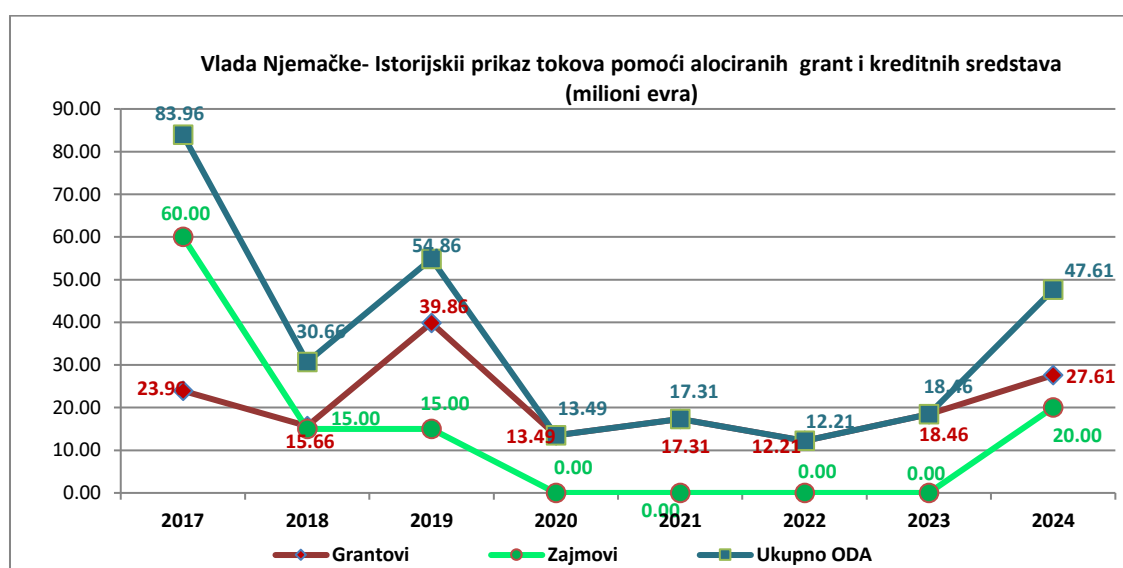
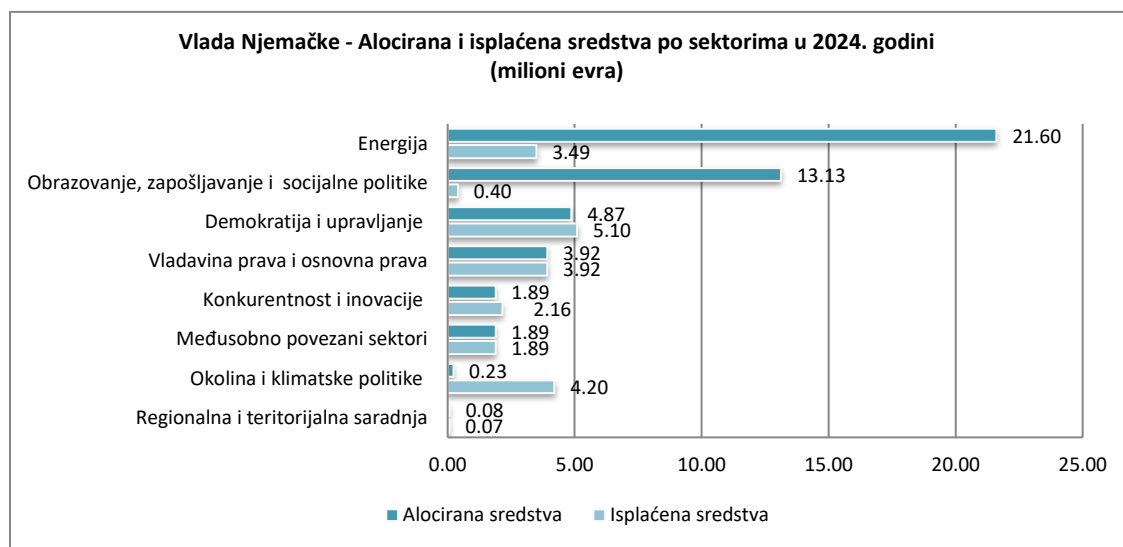
c) Mirna i inkluzivna društva/ Dobro upravljanje

Širom Zapadnog Balkana, GIZ jača dobro upravljanje kroz izgradnju kapaciteta javnog sektora za proces pristupanja EU, unapređenje koordinacije državnih aktera i formiranje zajedničkih policijsko-tužilačkih

timova za borbu protiv trgovine ljudima. Takođe, osnažuje Regionalnu kancelariju za saradnju mladih da sprovodi programe pomirenja i razmjene, modernizuje opštinske usluge kroz digitalna i zelena rješenja, jača finansijsku otpornost i novinarski kvalitet nezavisnih medija, te pruža podršku opštinama u dizajniranju usluga zasnovanih na podacima, koje ne ostavljaju nikoga po strani. Nakon višegodišnjeg perioda bez bilateralnih projekata u ovoj oblasti, tokom vladinih pregovora 2024. godine Njemačka se obavezala da pokrene novi bilateralni projekat podrške Bosni i Hercegovini na njenom putu ka pristupanju EU.

Glavne aktivnosti u 2024. godini

Vlada Njemačke je u 2024. godini alocirala **€ 47,61² mil** i isplatila **€ 21,24 mil** u vidu **granta i kredita** za sljedeće sekore: Energija, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Demokratija i upravljanje, Vladavina prava i osnovna prava, Konkurentnost i inovacije, Međusobno povezani sektori, Okolina i klimatske politike i Regionalna i teritorijalna saradnja.

² Njemačka razvojna banka KfW prikazuje alocirana sredstva prema godini potpisivanja kredita ili sporazuma o finansiranju

Srednjoročni i dugoročni pristup

Njemačka će da:

- Nastavi pružati podršku BiH i drugim zemljama Zapadnog Balkana kroz Regionalno partnerstvo za klimu u konkretnoj regionalnoj saradnji u oblastima klime i energije (Zelena agenda), na taj način ima za cilj da uskladi regiju s klimatskim ciljevima EU. Ovo uključuje pomoć vladama u stvaranju uslova za ekonomsku dekarbonizaciju, povećanje energetske nezavisnosti i bezbjednosti, kao i omogućavanje zelene i socio-ekološke transformacije radi boljeg prilagođavanja uticajima klimatskih promjena.
- Promoviše dalji ekonomski potencijal za zapošljavanje u BiH povezivanjem finansiranja razvoja privatnog sektora (strana potražnje) sa finansiranjem infrastrukture za stručno obrazovanje (strana ponude).
- Stvara veze između inicijativa finansijskog sektora koje podržavaju MSP za energetske mjere i promociju zapošljavanja i uštede energije.
- Fokusira se na jačanje kapaciteta lokalnih vlasti za provođenje strategija cirkularne ekonomije, poboljšanje upravljanja kroz transparentnost i učešće i povećavanje znanja o praksama cirkularne ekonomije. Promovisanje inovativnih cirkularnih poslovnih modela i unapređenje saradnje i prenosa znanja među zainteresovanim stranama.
- Jačanje saradnje javnih institucija u BiH za EU integracije kako bi se pružila podrška organima uprave u donošenju zajedničkih stavova o usvajanju EU acquis-a i unapređenju procesa EU integracija.
- Budući naponi trebali bi da nastave omogućavati saradnju između preduzeća, privatnih organizacija, škola i komora, uz istovremenu podršku malim i srednjim preduzećima i stručnim školama u obuci za digitalne i zelene usluge. Angažovanje državnih, entitetskih i kantonalnih vladinih aktera u dijalog je od suštinskog značaja, uz promovisanje poboljšanja dualnog stručnog obrazovanja. Trebao bi da funkcioniše Okvir za razvoj zelenog i digitalnog poslovanja, te naponi takođe treba da daju prioritet integraciji žena i ugroženog stanovništva u ove inicijative.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Njemačka redovno učestvuje u koordinacionim mehanizmima donatora među državama članicama EU i sa institucijama UN-a u Bosni i Hercegovini.

U sektoru energetike, Vlada Njemačke učestvuje na energetske koordinacionim sastancima koje organizuje MSTEEO, kao i na polugodišnjim energetske koordinacionim sastancima koje organizuje EU.

GIZ učestvuje u svim relevantnim sektorskim radnim grupama i koordiniše aktivnosti sa drugim donatorima i agencijama za implementaciju. GIZ često sprovodi projekte koje sufinansiraju drugi donatori, kao što su EU, Vlada Švajcarske i drugi.

Kontakt informacije:

Ambasada Savezne Republike Njemačke u Bosni i Hercegovini

Adresa: Skenderija 3
71000 Sarajevo, BiH
Telefon: +387 33 565 300
Fax: +387 33 212 400
E-mail: info@sarajewo.diplo.de
Web-adresa: www.sarajewo.diplo.de

Kancelarija GIZ-a u Bosni i Hercegovini

Adresa: Zmaja od Bosne 7-7a, Importanne Centar O3/IV
71 000 Sarajevo, BiH
Telefon: +387 33 957 500
Fax : +387 33 957 501
E-mail: daniel.bagwitz@giz.de
Web-adresa: www.giz.de

Kancelarija KfW-a u Bosni i Hercegovini

Adresa: Zmaja od Bosne 7-7a, Importanne Centar O3/IV
71 000 Sarajevo, BiH
Phone: +387 33 959 409
E-mail: jasmina.salihagic@kfw.de
Web address: www.kfw.de

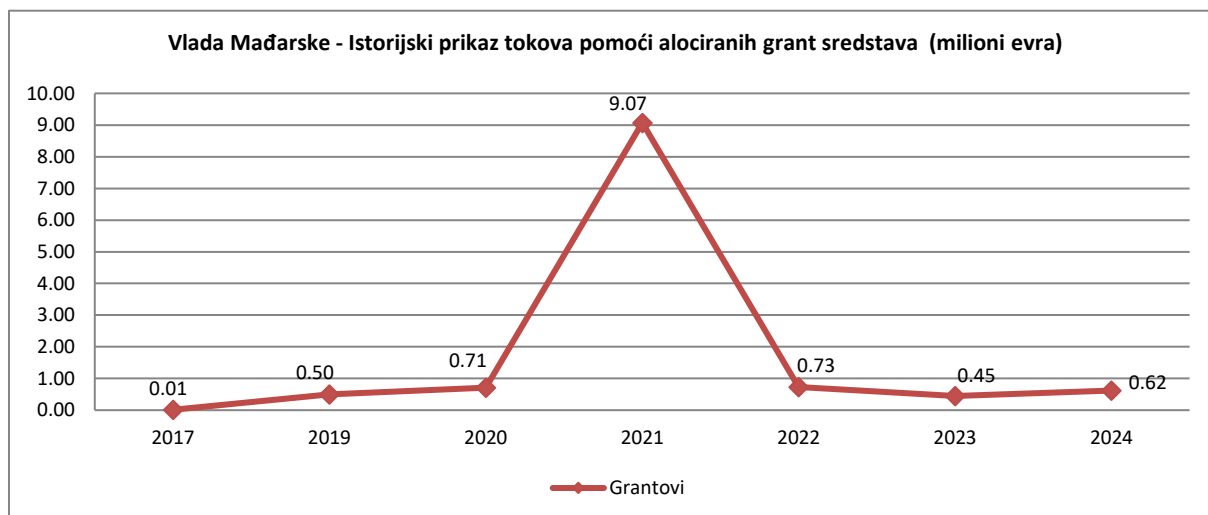
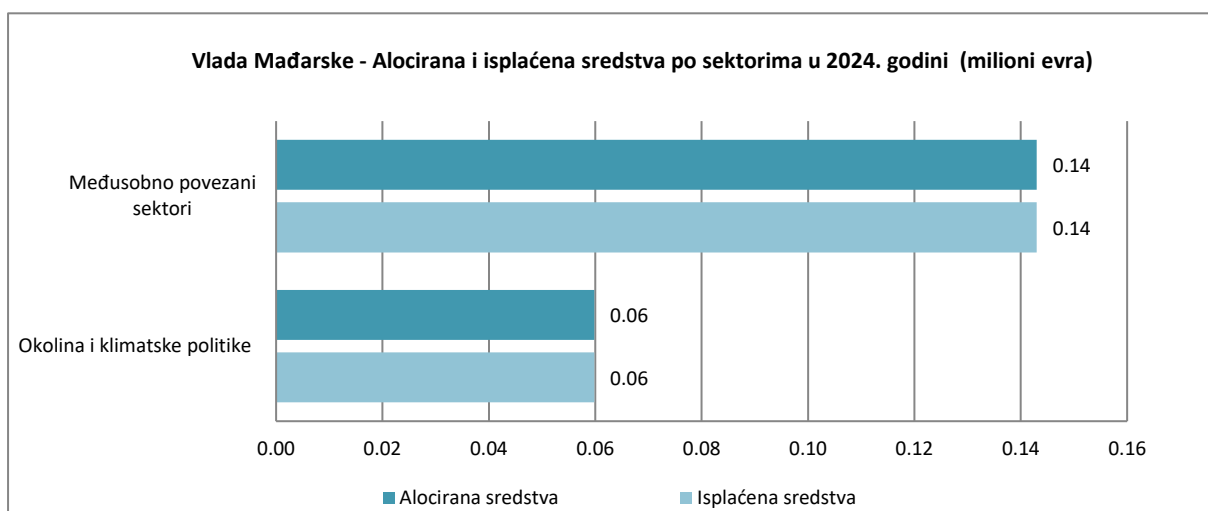
Mađarska

Politički pristup

U Strategiji međunarodne razvojne saradnje Mađarske za period 2025.-2030. godina, Zapadni Balkan ima istaknutu ulogu i unutar njega i Bosna i Hercegovina. Mađarska nastoji da doprinese održivom razvoju Bosne i Hercegovine i njenih lokalnih zajednica na način dosljedan njihovim potrebama i zahtjevima, kao i Ciljevima održivog razvoja (SDGs), te društveno-ekološkim pitanjima. Vlada Mađarske nastoji da pruži pomoć tamo gdje je najpotrebnija, pri čemu se prema BiH odnosi kao prema jednoj od zemalja najviše opterećenih migracijama. Strategija međunarodne razvojne saradnje Mađarske nastoji stimulisati pojačano uključivanje privatnog i civilnog sektora u razvoj.

Glavne aktivnosti u 2024. godini

Vlada Mađarske je **alocirala € 0.62 mil i isplatila € 0.62 mil u 2024. godini u formi granta** u sljedeće sektore: Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Međusobno povezani sektori i Okolina i klimatske politike.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Mađarska će se i dalje fokusirati na promovisanje razvoja u sljedećim ključnim sektorima: ljudski razvoj i obrazovanje, zdravstvena zaštita, zaštita okoline, poljoprivreda i upravljanje vodama. U tekućoj (2025. godini) Vlada Mađarske će da nastavi provođenje sljedećih projekata u Bosni i Hercegovini:

- Stipendija 'Stipendium Hungaricum';
- Godišnji doprinos Mađarske u budžet Sekretarijata Savjeta za regionalnu saradnju (RCC);
- Privremeni transfer mađarskog stručnjaka za EU integracije u Ministarstvo vanjskih poslova BiH.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

N/A

Kontakt informacije:

Ambasada Republike Mađarske

Adresa: Splitska 2

71000 Sarajevo

Telefon: +387 33 205 302

Faks: +387 33 268 930

E-mail: mission.sjj@mfa.gov.hu

Web-adresa: <https://szarajevo.mfa.gov.hu/eng>

Italija / Italijanska agencija za razvojnu saradnju (AICS)

Politički pristup

Vlada Italije, kroz svoju razvojnu strategiju u Bosni i Hercegovini (BiH), nastavlja snažno usklađivati svoju strategiju s prioritetima navedenim u Mišljenju Komisije EU o zahtjevu za članstvo BiH u EU, Ciljevima održivog razvoja (SDGs) i relevantnim lokalnim strateškim okvirima. Italijanska agencija za razvojnu saradnju (AICS) i Ministarstvo spoljnjih poslova i međunarodne saradnje (MAECI) daju prioritet za podsticanje evropskih integracija, pomirenje, održivi razvoj, i institucionalno osnaživanje. Inicijative Italije obuhvataju širok spektar sektora, što odražava posvećenost Italije podršci napretku BiH ka demokratskom, inkluzivnom i održivom društvu.

Demokratija i upravljanje

Italija nastavlja da pruža podršku demokratskom dijalogu, građanskom učešću i angažmanu mladih, s fokusom na jačanje društvene kohezije i pomirenja. Inicijative kao što su „Zbližimo se 3” i „Nova generacija BiH za EU” promovišu osnaživanje mladih, interkulturalni dijalog i građansko obrazovanje, doprinoseći stvaranju inkluzivnijeg društva. Projekat koji se realizuje između Opštine Centar Sarajevo i Ređo Emilije jača međusobnu saradnju opština i lokalno upravljanje. Pored toga, podrška projektu DATA ROL Centralnoevropske inicijative (CEI) potvrđuje posvećenost Italije promociji demokratskih vrijednosti i institucionalne transparentnosti, naročito u oblasti zaštite podataka i vladavine prava. Inicijativa BRIDGE promoviše interkulturalni dijalog i izgradnju povjerenja među mladima iz različitih zajednica kroz aktivnosti u prirodi i obrazovne programe duž Via Dinarica staze.

Vladavina prava i osnovna prava

Italija je posvećen partner u jačanju vladavine prava i osnovnih prava u BiH. Projekti poput „BRAT – Balkanska ruta: tranzit dobrodošlice“ bave se upravljanjem migracijama kroz pristupe zasnovane na zajednici, dok inicijativa za jačanje kapaciteta pravosuđa i organa za sprovođenje zakona ima za cilj borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije. Podrška projektu CEI-a „DATA ROL” nastavljena je kroz drugu fazu, čime se dodatno jača institucionalni kapacitet u oblasti zaštite podataka i usklađenosti sa zakonskim propisima.

Životna sredina i klimatske aktivnosti

Ekološka saradnja Italije usmjerena je na održivi turizam, zeleni rast i spremnost za katastrofe. Projekat *Via Dinarica* podržava eko-turizam i lokalni ekonomski razvoj u ekološki osjetljivim područjima, dok projekat o pripravnosti i odgovoru na katastrofe jača lokalne kapacitete za upravljanje rizicima povezanim s klimatskim promjenama. Ovi napori doprinose povećanju otpornosti zajednica i ekosistema u BiH. Projekat *NaturBosniaHerzegovina* unaprijedio je upravljanje u zaštićenim područjima Blidinja i Sutjeske, promovišući očuvanje biodiverziteta i održivi turizam u skladu sa standardima EU, kroz integrisane modele upravljanja i uključivanje zajednice.

Transport i infrastruktura

Kroz inicijative kao što su „Green Cities Framework 2” i „Luka Brčko – Korporativni plan razvoja”, Italija podržava modernizaciju transportne infrastrukture sa snažnim naglaskom na održivost i strateško planiranje. Ove aktivnosti imaju za cilj unapređenje urbane mobilnosti, smanjenje uticaja na životnu sredinu i jačanje kapaciteta javnih institucija za upravljanje.

Konkurentnost i inovacije

Italija promovira inkluzivnu zelenu tranziciju i inovacije kroz projekte kao što su „ENGAGE BH“ i „Be Yourself“, koji osnažuju mlade i marginalizovane grupe da učestvuju u zelenoj ekonomiji i digitalnoj transformaciji. Ove inicijative doprinose konkurentnosti BiH kroz podršku razvoju novih vještina, preduzetništva i puteva energetske tranzicije koji su društveno inkluzivni.

Poljoprivreda i ruralni razvoj

Italijanska saradnja u ovom sektoru usmjerena je na promovisanje održivih poljoprivrednih praksi i očuvanje životne sredine u skladu sa standardima EU. Projekti poput „Tranzicija ka zelenoj i zdravoj proizvodnji hrane u BiH“ i „Održivi ekonomski razvoj i zaštita životne sredine u područjima s prirodnim ograničenjima“ imaju za cilj podršku malim poljoprivrednicima i ruralnim zajednicama, unapređenje bezbjednosti hrane i očuvanje biodiverziteta.

Regionalna i teritorijalna saradnja

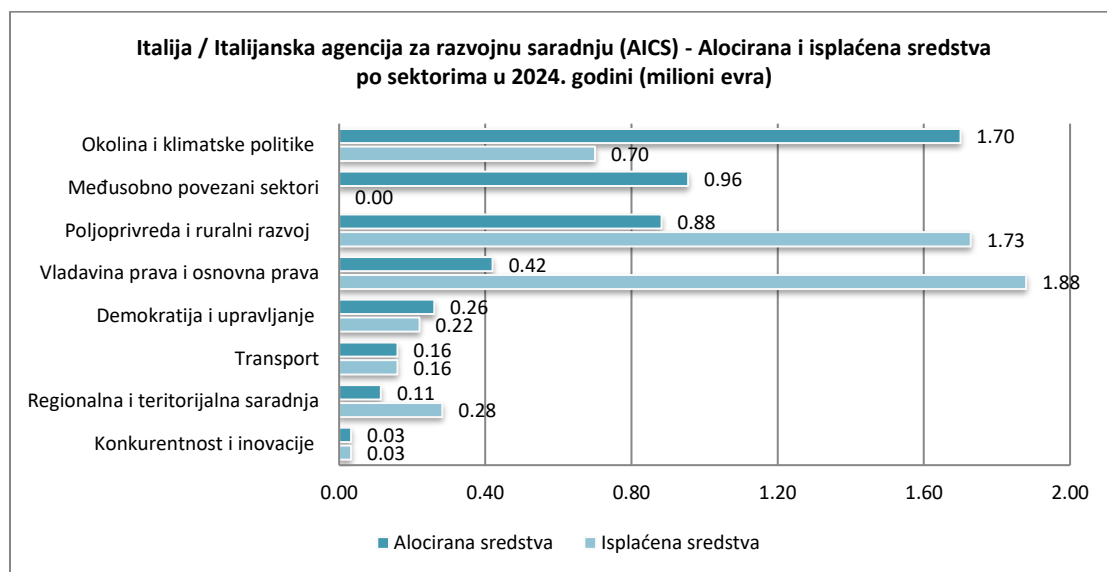
Italija osigurava efikasnu koordinaciju i praćenje svojih inicijativa razvojne saradnje u BiH kroz projekte koji jačaju institucionalnu saradnju na regionalnom nivou. Tehnička podrška projektu „Akcioni plan Zeleni grad Brčko“ dodatno potvrđuje posvećenost Italije održivom teritorijalnom razvoju i integrisanom urbanom planiranju.

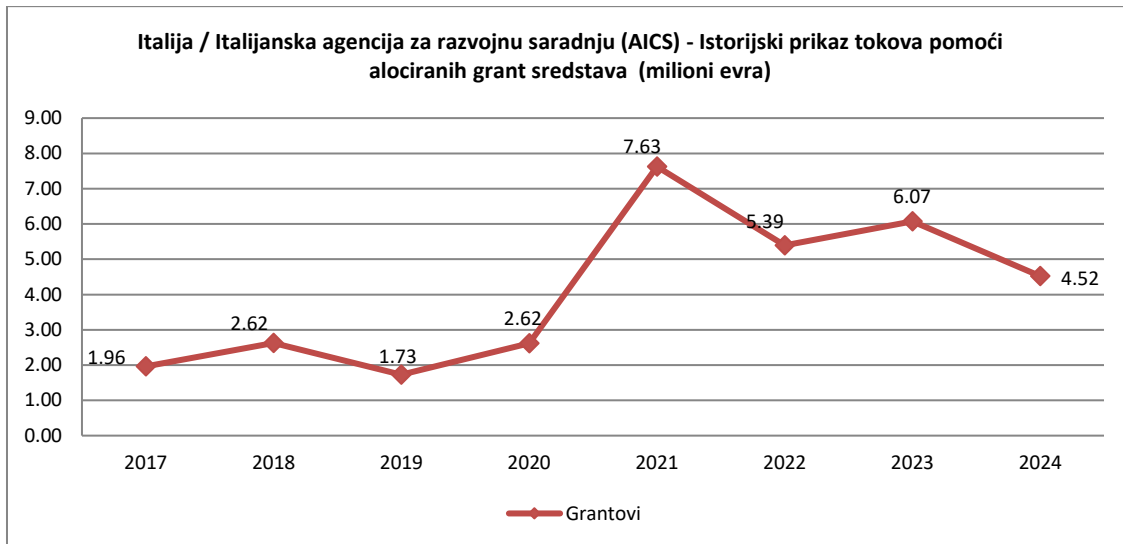
Međusobno povezani sektori: Kultura i naslijeđe

Italija ostaje jedan od ključnih partnera u očuvanju kulturnog naslijeđa u BiH, što potvrđuje njeno kontinuirano ulaganje u projekat „ARS AEVI“. Finalizacija arhitektonskog rješenja za novi Muzej savremene umjetnosti u Sarajevu odražava dugogodišnju posvećenost Italije promociji umjetnosti, kulturne diplomatije i interkulturnog dijaloga u regionu.

Glavne aktivnosti u 2024. godini

Vlada Italije je u 2024. godini alocirala € 4,52 mil i isplatila € 5,00 mil u vidu granta za sljedeće sektore: Okolina i klimatske politike, Međusobno povezani sektori, Poljoprivreda i ruralni razvoj, Vladavina prava i osnovna prava, Demokratija i upravljanje, Transport, Regionalna i teritorijalna saradnja i Konkurentnost i inovacije.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Italija ima za cilj da u srednjoročnom i dugoročnom periodu dodatno učvrsti svoju ulogu strateškog partnera Bosne i Hercegovine kroz unapređenje inicijativa koje podržavaju pristupanje EU, demokratsko upravljanje i održivi razvoj. Razvojna saradnja Italije nastaviće da djeluje u bliskom usklađivanju sa procesom pristupanja EU, nacionalnim strategijama i lokalnim prioritetima, s posebnim fokusom na jačanje institucionalnih kapaciteta, društvenu koheziju i otpornost na klimatske promjene.

Italija namjerava da nastavi finansiranje inicijativa u sljedećim prioritetnim oblastima:

- **Održivi ruralni razvoj:** pružanje podrške ruralnim zajednicama da usvoje EU standarde u održivoj poljoprivredi i proizvodnji hrane. Projekti će podsticati inkluzivan zeleni rast i sigurnost u snabdijevanju hranom.
- **Osnaživanje mladih i pomirenje:** Proširivanje programa usmjerenih na mlade koji promovišu dijalog, građansko učešće i međuetničku saradnju, s ciljem izgradnje generacije posvećene miru i evropskim vrijednostima.
- **Ekološka održivost i spremnost na katastrofe:** Jačanje otpornosti na klimatske promjene kroz projekte zaštite životne sredine, razvoj ekoturizma i smanjenje rizika od katastrofa zasnovano na zajednici.
- **Kulturno i prirodno naslijeđe:** Promovisanje lokalnog identiteta, kreativnosti i održivog turizma kroz očuvanje i valorizaciju kulturnih i prirodnih dobara.
- **Institucionalne reforme i vladavina prava:** Unapređenje transparentnosti, efikasnosti i povjerenja građana u javne institucije kroz reforme pravosuđa i borbu protiv korupcije, upravljanje migracijama i usklađivanje sa standardima EU.
- **Transport i inovacije:** Podrška infrastrukturi prilagođenoj klimatskim promjenama i sistemima javnog prevoza, uz projekte digitalnih inovacija koji doprinose održivom urbanom razvoju i stvaranju radnih mjesta.

Italija će takođe nastaviti da ulaže u inicijative sa visokim potencijalom za regionalnu saradnju i sinergije, osiguravajući lokalno vlasništvo i dugoročnu održivost kroz inkluzivna partnerstva i razmjenu znanja sa italijanskim i evropskim partnerima.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Italija redovno učestvuje u sastancima za koordinaciju pomoći država članica EU i vodi strateški dijalog sa UN agencijama i drugim razvojnim partnerima. Pored toga, Italija osigurava bilateralnu i multilateralnu koordinaciju putem periodičnih ad hoc konsultacija sa predstavnicima zajednice donatora u BiH, posebno u ključnim sektorima kao što su turizam, životna sredina i ruralni razvoj. Ovaj inkluzivni pristup omogućava poboljšanu sinergiju, smanjenje dupliranja i veći uticaj inicijativa finansiranih od strane donatora u BiH.

Kontakt informacije:

Ambasada Italije

Adresa: Čekaluša 39

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 565 450

E-mail: amb.sarajevo@esteri.it

Web adresa: ambsarajevo.esteri.it

Italijanska agencija za razvojnu saradnju (AICS)

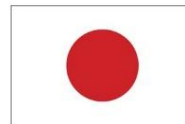
Adresa: Čekaluša 51

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 560 170

E-mail: segreteria.sarajevo@aics.gov.it

Web adresa: tirana.aics.gov.it

From
the People of Japan

Japan

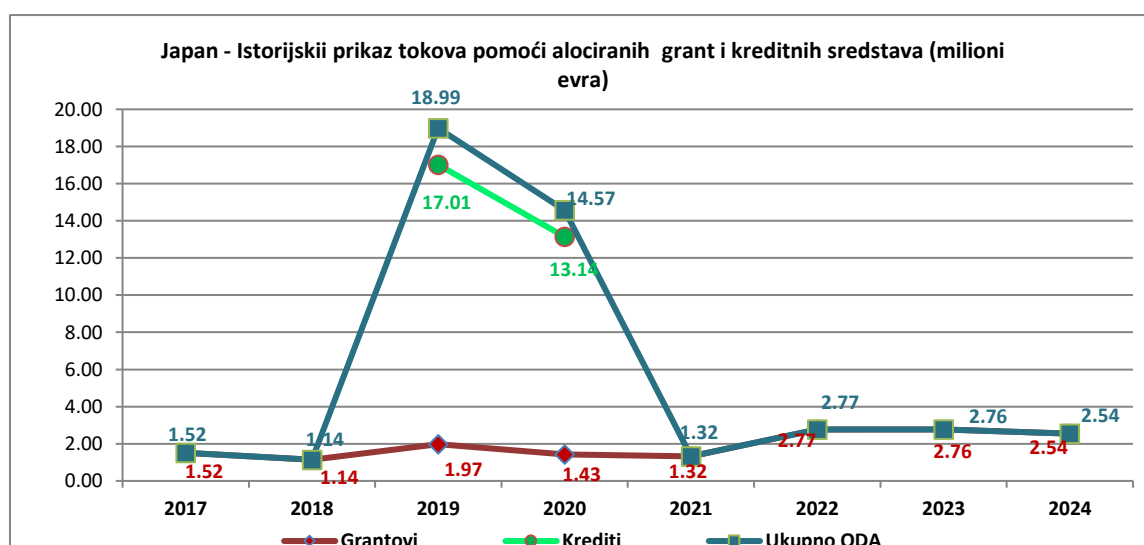
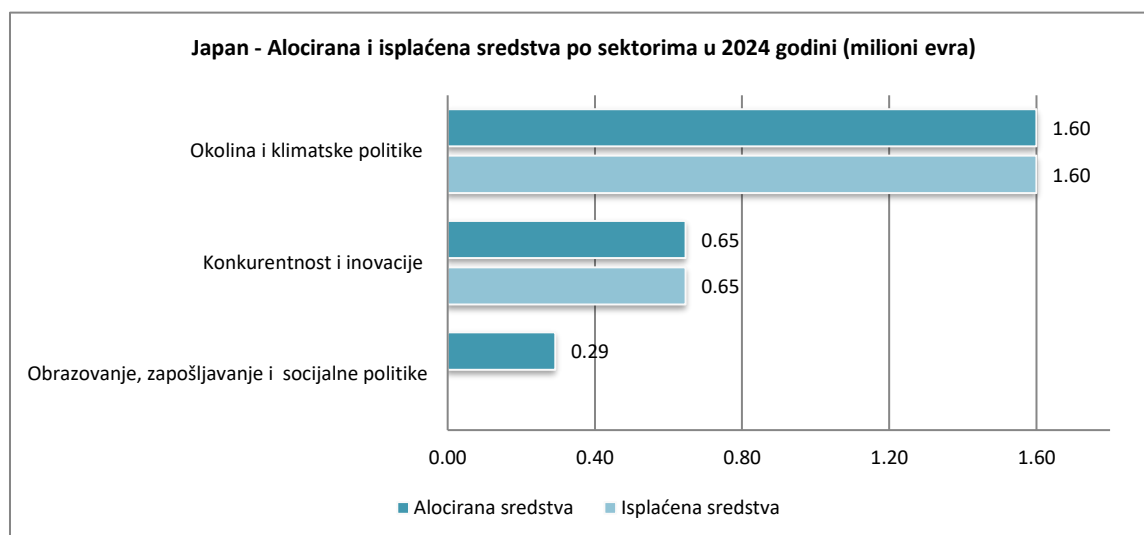
Politički pristup

Japan, zajedno sa drugim donatorima i međunarodnim organizacijama, pruža pomoć Bosni i Hercegovini u cilju promovisanja etničkog pomirenja i ekonomske stabilizacije, što predstavlja osnovu za jačanje mira u Bosni i Hercegovini.

Japan pruža pomoć Bosni i Hercegovini putem dva glavna kanala – Ambasade Japana i Japanske agencije za međunarodnu saradnju – JICA.

Glavne aktivnosti u 2024. godini

Vlada Japana alocirala je **€ 2,54 mil** i isplatila **€ 2,25 mil** u 2024. godini u vidu granta za sljedeće sektore: Okolina i klimatske politike, Konkurentnost i inovacije i Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Ambasada Japana pruža pomoć uglavnom putem grant pomoći za projekte ljudske bezbjednosti (GAGP). Grant program GAGP/KUSANONE pokrenut 1989. godine, je program malih grantova koji direktno podržava razvojne projekte/aktivnosti organizacija lokalnih zajednica, koji djeluje na lokalnom nivou sa namjerom da se zadovolje osnovne ljudske potrebe lokalnih zajednica i lokalnog stanovništva. Očekuje se da će fokus GAGP-a u bliskoj budućnosti biti usmjeren na područja koja su bila pogođena i pretrpjela štetu tokom nedavnih poplava.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

JICA trenutno pruža pomoć uglavnom kroz tehničku saradnju i pružanje različitih oblika obuka. Fokusira se na održivi društveno-ekonomski razvoj, razvoj privatnog sektora, smanjenje rizika od katastrofa i sektor zaštite životne sredine.

Kontakt informacije:

Ambasada Japana, Odjeljenje za ekonomsku i razvojnu saradnju

Adresa: Bistrik 9

71000 Sarajevo, BiH

Tel: +387 33 277 500

Fax: +387 33 209 583

E-mail: japanbih@sx.mofa.go.jp

Kancelarija Japanske međunarodne agencije za saradnju (JICA) u Sarajevu, Ambasada Japana

Adresa: Bistrik 9

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 220 190

Faks: +387 33 220 192

E-mail: jica.bh@bih.net.ba; bk_oso_rep@jica.go.jp

Web-adrese: <https://www.jica.go.jp/bosnia/english/index.html>
www.jica.go.jp/balkan/english/office/about/index.html

Ambasada Kraljevine Holandije

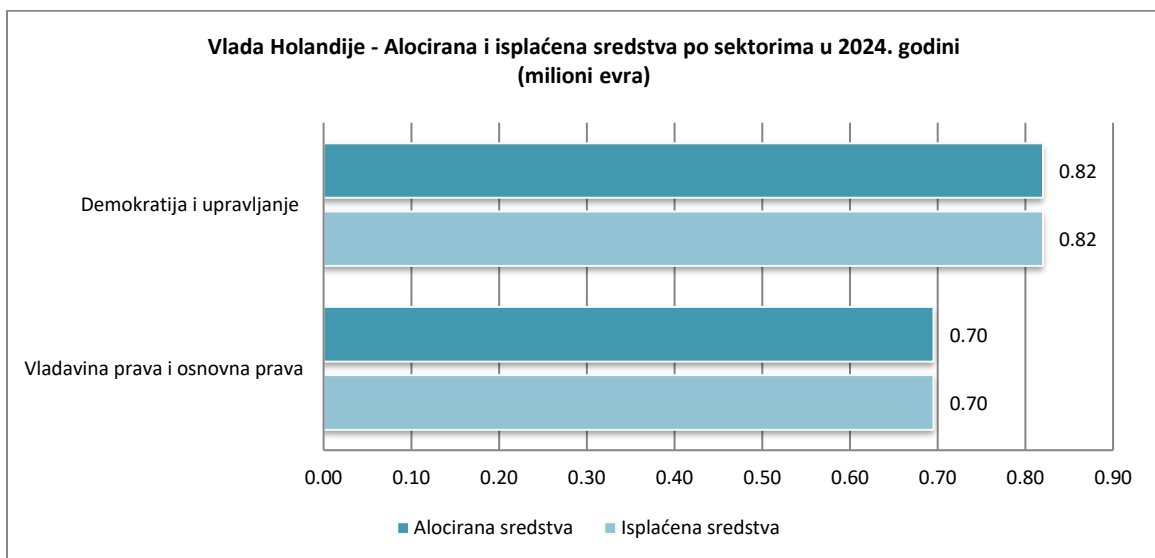
Politički pristup

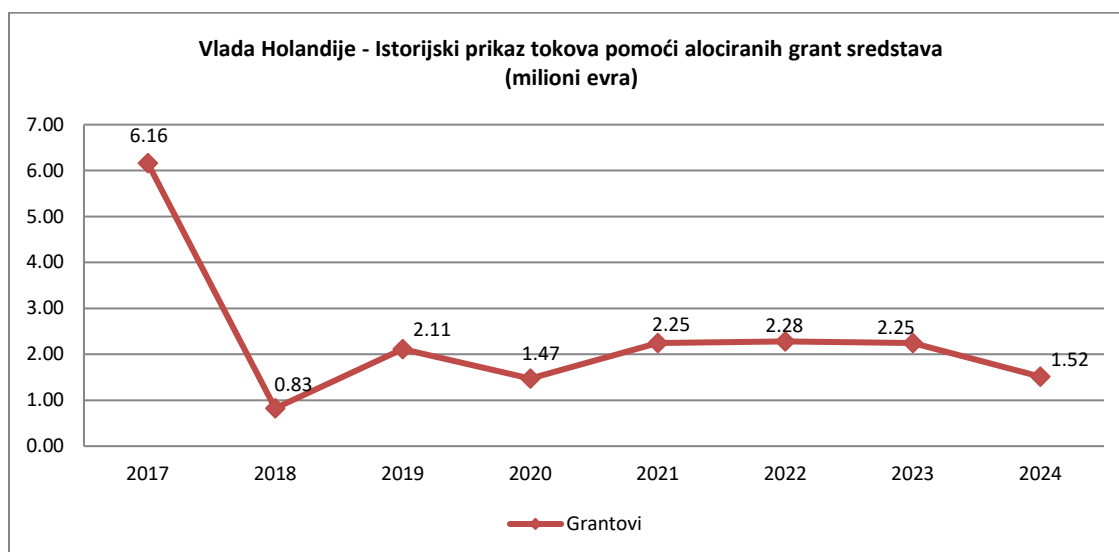
Bosna i Hercegovina je jedna od 36 partnerskih država u svijetu u kojoj Holandija provodi značajan program bilateralne razvojne saradnje.

Zaključno sa 31.12.2011. godine, bilateralna razvojna pomoć za Bosnu i Hercegovinu se postepeno okončala i transformisala iz tradicionalnog odnosa pružanja razvojne podrške u odnos koji je usmjeren ka pridruživanju u EU: kreiranje održivih, transparentnih i odgovornih struktura vlasti u skladu sa kriterijima koji su postavljeni u procesu pridruživanja EU. Ovaj novi odnos sa sobom donosi i vlastite instrumente djelovanja, kao što je MATRA program. Njegov cilj je da doprinese društvenoj transformaciji, što vodi održivom odnosu između vlade i građana u područjima pluralne demokracije, vladavine prava, slobodnih medija i ljudskih prava, uz korištenje nizozemskog iskustva gdje je to moguće.

Glavne aktivnosti 2024. godini

Vlada Holandije je **alocirala € 1.52 mil i isplatila € 1.52 mil u 2024. godini u formi grantova** u sektor Demokratija i upravljanje i Vladavina prava i osnovna prava.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Ambasada će da nastavi da podupire EU predpristupni proces Bosne i Hercegovine s naglaskom na razvoj demokratija uređenih Vladavinom prava.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Pored učestvovanja u sastancima DCF, ambasada ostvaruje dobru saradnju sa drugim razvojnim partnerima koji aktivno djeluju u sektorima od zajedničkog interesa.

Kontakt informacije:

Ambasada Kraljevine Holandije

Adresa: Grbavička 4

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 562 600

Faks: +387 33 223 413

E-mail: sar@minbuza.nl

Web-adrese: www.minbuza.nl ; www.mfa.nl/sar

Ministarstvo spoljnih poslova Kraljevine Norveške

Politički pristup

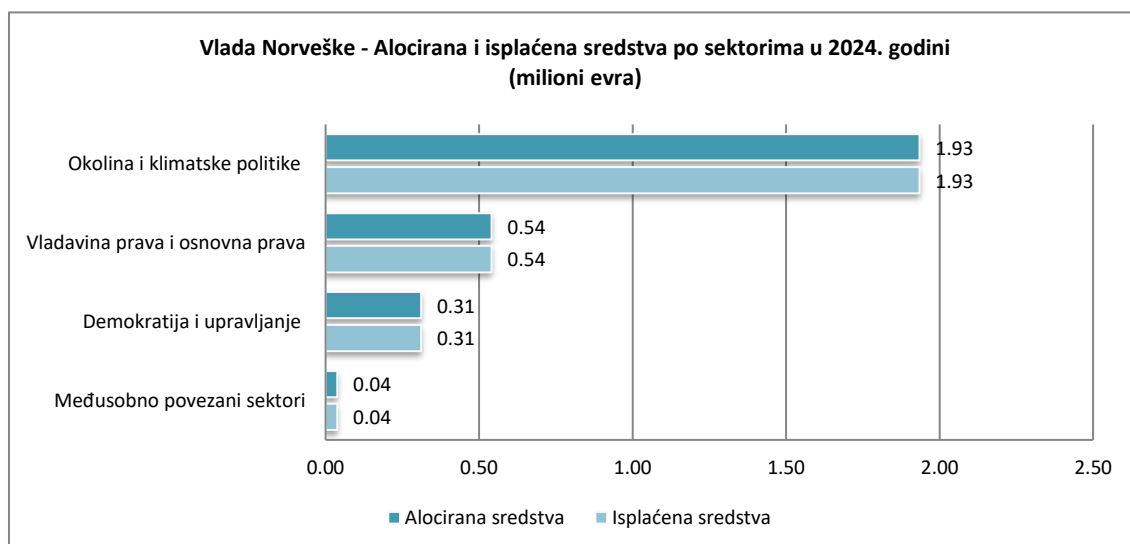
Ambasada Kraljevine Norveške u Sarajevu postavila je sljedeće prioritete (1) bezbjednost i suverenitet kroz saradnju sa IOM-om i NATO-om, (2) očuvanje međunarodnog pravnog poretka i promociju demokratije, vladavine prava i ljudskih prava kroz saradnju s Visokim sudskim i tužilačkim savjetom i Centrom za promociju civilnog društva (CPCD), (3) obezbjeđivanje, upravljanje, razvoj i reputaciju norveške diplomatske službe radi održavanja visokog nivoa djelovanja kroz saradnju sa IOM-om i u ulozi ambasade kontakt tačke za NATO.

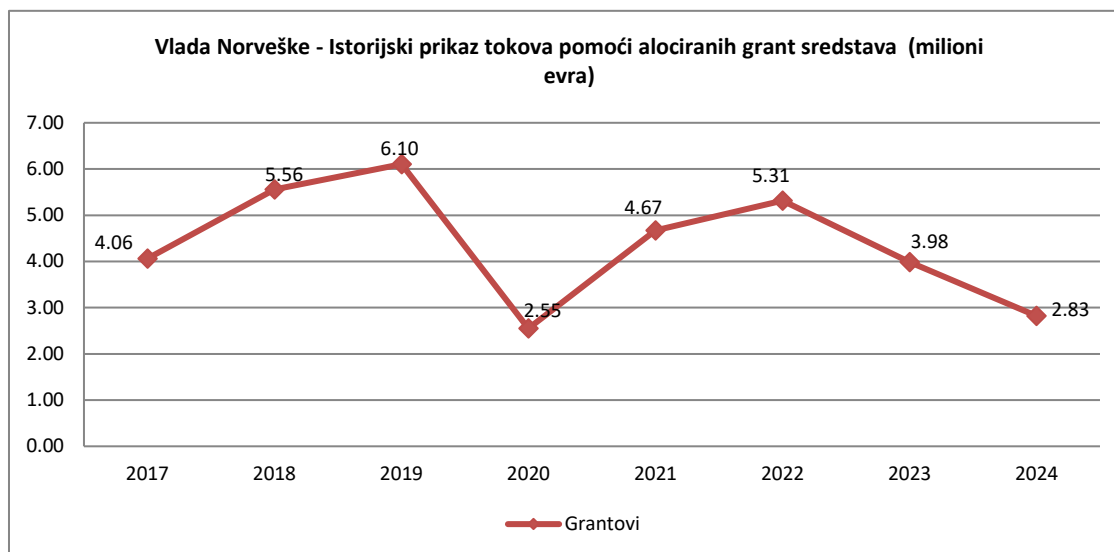
U sektoru demokratije i upravljanja, Norveška pruža podršku OHR-u, Školi za političke studije i Atlantskoj inicijativi u njihovim naporima na suzbijanju radikalizacije i jačanju demokratskih standarda. U oblasti vladavine prava, Norveška finansira zaštitu migranata. Ambasada takođe podržava aktivnosti u oblasti životne sredine i klimatskih promjena kroz projekte deminiranja, čime se obezbjeđuju sigurniji uslovi za lokalne zajednice i omogućava korišćenje zemljišta za poljoprivredu i razvoj infrastrukture. Konačno, u okviru međusektorskog djelovanja, Norveška pruža podršku Savjetu za regionalnu saradnju.

Većina projektnih aktivnosti završava se u 2025. godini, s izuzetkom projekta Atlantske inicijative „Suzbijanje radikalizacije, nasilnog ekstremizma i terorizma“ (sektor: demokratija i upravljanje).

Glavne aktivnosti u 2024. godini

Vlada Norveške je u 2024. godini alocirala **€ 2,83 mil** i isplatila **€ 2,83 mil** u vidu granta za sljedeće sektore: Okolina i klimatske politike, Vladavina prava i osnovna prava, Demokratija i upravljanje i Međusobno povezani sektori.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Za 2026. godinu i period nakon toga, Ministarstvo spoljnih poslova Kraljevine Norveške postavilo je sljedeće ciljeve razvojne politike:

- povećana bezbjednost i stabilnost
- poboljšano upravljanje
- ojačan ekonomski i socijalni razvoj

Četiri međusektorska principa definisana su u okviru norveške razvojne politike: ljudska prava, osnaživanje žena i rodna ravnopravnost, borba protiv korupcije, te klima i životna sredina.

Iako tačni iznosi još nisu potvrđeni, očekuje se da će Ministarstvo spoljnih poslova Kraljevine Norveške, počevši od 2026. godine i nadalje, staviti na raspolaganje određena manja nova finansijska sredstva.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Ambasada učestvuje na sastancima koordinacije razvojnih partnera u različitim sektorima/podsektorima u skladu sa svojim kapacitetima i prema potrebi unutar njihovih prioritarnih područja. Na primjer, Ambasada se angažuje u mehanizmima koordinacije unutar sektora civilnog društva, saradujući sa međunarodnim organizacijama i lokalnim zainteresovanim stranama kako bi obezbijedila efikasnu podršku za demokratsko upravljanje i ljudska prava, uglavnom kroz sastanke upravnih odbora projekata u saradnji sa Savjetom Evrope, OEBS-om i RCC-om. Norveška je također značajan učesnik u mehanizmima koordinacije razvojnih partnera unutar programa UN-a, čime se obezbjeđuje usklađenost s globalnim razvojnim ciljevima. Pored toga, Norveška igra važnu ulogu u naporima koordinacije deminiranja (sa Centrom za uklanjanje mina u BiH (BHMACH) i drugim donatorima) kako bi se osigurala bezbjednost i upotrebljivost prethodno miniranih područja, te stoga također učestvujemo i na sastancima donatora u oblasti deminiranja.

Pored toga, Norveška učestvuje u:

- sastancima za koordinaciju u oblasti sajber bezbjednosti
- sastancima za koordinaciju u oblasti rodne ravnopravnosti
- sastancima upravnog odbora projekata VSTS-a.

Kontakt informacije:**Ambasada Kraljevine Norveške**

Adresa: Ferhadija 20

71000 Sarajevo, BiH

Tel: +387 33 25 40 00

E-pošta: emb.sarajevo@mfa.no

Web adresa: www.norway.no/en/bosnia-herzegovina/

Slovenija

Politički pristup

Slovenija u okviru svog strateškog okvira za međunarodnu razvojnu saradnju jasno definiše geografske i tematske prioritete, pri čemu Zapadni Balkan ostaje u centru njenog djelovanja. Strategijom razvojne saradnje (usvojenom 2018. godine) utvrđena su dva tematska prioriteta: (1) promocija mirnih i inkluzivnih društava, s posebnim naglaskom na dobro upravljanje, jednake mogućnosti, uključujući rodnu ravnopravnost, te kvalitetno obrazovanje, i (2) borba protiv klimatskih promjena, fokusirana na održivo upravljanje prirodnim resursima. U skladu sa smjernicama OECD DAC-a, povezana pitanja rodne ravnopravnosti i zaštite životne sredine predstavljaju horizontalne teme u svim aktivnostima razvojne saradnje.

Razvojna saradnja Slovenije sa Bosnom i Hercegovinom zasniva se na Sporazumu o razvojnoj saradnji između Vlade Republike Slovenije i Savjeta ministara Bosne i Hercegovine (BBHR), koji je potpisan 2003. godine, a objavljen u Službenom glasniku Republike Slovenije br. 129/06 od 12. decembra 2006. godine.

Na osnovu ažuriranih pravnih i strateških dokumenata o razvojnoj saradnji, Slovenija će nastaviti da doprinosi razvojnim naporima na regionalnom i globalnom nivou. Iskorjenjivanje siromaštva, rodna ravnopravnost, ljudska prava, zaštita životne sredine i dobro upravljanje nastaviće da igraju važnu ulogu u međunarodnoj razvojnoj saradnji Slovenije, uključujući i u Bosni i Hercegovini.

U januaru 2025. godine, Vlada Slovenije usvojila je novi godišnji akcioni plan za Zapadni Balkan za 2025. godinu, ponovo naglašavajući ključne stavove u vezi sa Zapadnim Balkanom, uključujući razvojnu saradnju kako je predviđeno Deklaracijom o Zapadnom Balkanu, koju je Državni zbor usvojio 2012. godine. Akcioni plan naglašava jačanje bilateralne saradnje u 2025. godini, nastavak podrške procesima pristupanja i održivom razvoju zemlje.

U oblasti obrazovanja, zapošljavanja i socijalnih politika, Slovenija će u 2025. godini nastaviti razvojnu saradnju u sektoru obrazovanja, na osnovu zaključenih bilateralnih sporazuma za državljane BiH (stipendije, besplatna školarina).

U oblasti demokratije i upravljanja, Slovenija će nastaviti da podržava Bosnu i Hercegovinu na njenom putu ka Evropskoj uniji kroz obuke predstavnika vladinih i nevladinih organizacija, kao i kroz direktne razmjene stručnjaka.

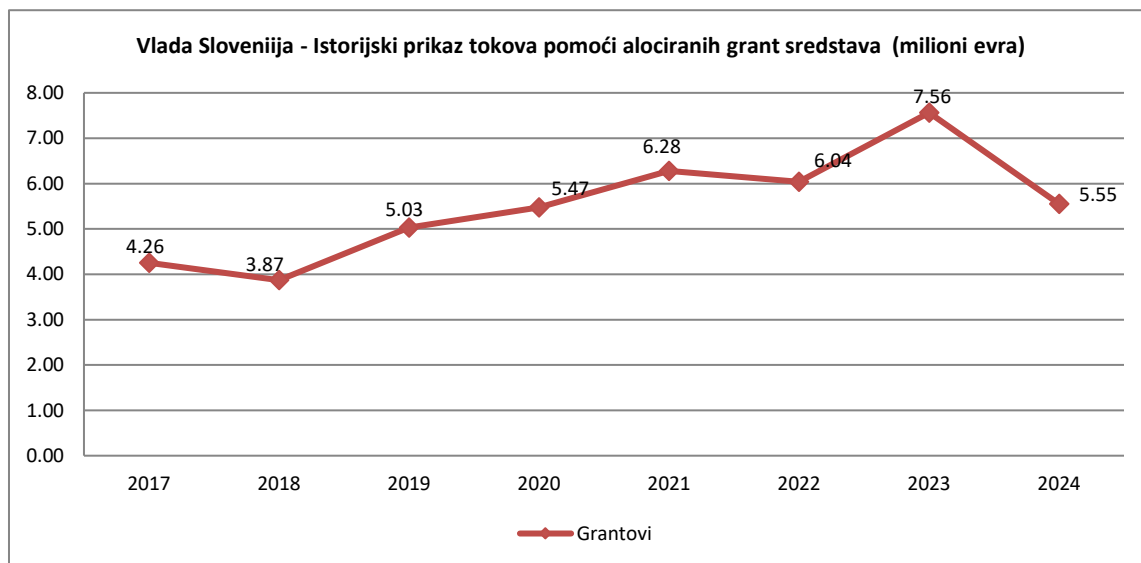
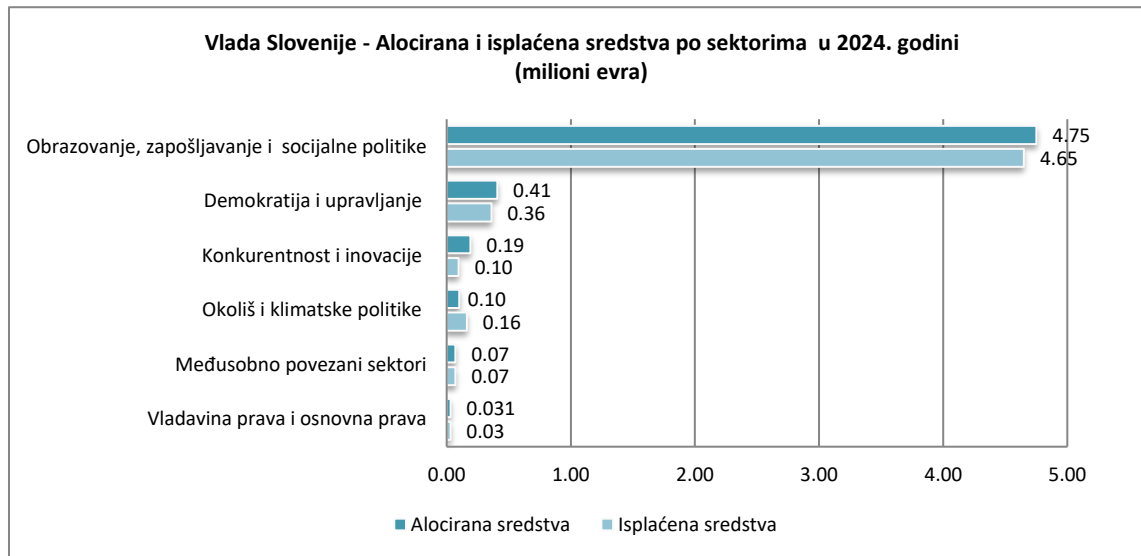
U oblasti zaštite životne sredine i klimatskih aktivnosti, Slovenija će nastaviti da pruža podršku različitim projektima u skladu s njihovim razvojem.

U oblasti međusobno povezanih sektora posebna pažnja biće posvećena aktivnostima u oblasti humanitarnog deminiranja i nastavku projekta pčelarstva kao sredstva osnaživanja osoba sa invaliditetom.

U oblasti vladavine prava i osnovnih prava, Slovenija će nastaviti da doprinosi reformama u pravosuđu i policiji.

Glavne aktivnosti u 2024. godini

Vlada Slovenije je u 2024. godini alocirala € 5,55 mil i isplatila € 5,37 mil u vidu granta za sljedeće sektore: Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Demokratija i upravljanje, Konkurentnost i inovacije, Okoliš i klimatske politike, Međusobno povezani sektori i Vladavina prava i osnovna prava.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Slovenija će nastaviti svoju razvojnu saradnju sa BiH putem postojećih sprovedbenih institucija, nevladinih organizacija i međunarodnih organizacija, kao što je Centar za razvoj finansija (CEF), s posebnim osvrtom na uključivanje slovenačkih kompanija u razvojne projekte.

Nastojće da ojača aktivnosti tehničke pomoći vezane za pregovaračka poglavlja u procesu evropskih integracija, implementaciju infrastrukturnih projekata i projekata deminiranja, projekte u oblasti pčelarstva i slične inicijative.

Slovenačka ambasada u Sarajevu će podržavati različite projekte sredstvima iz razvojnih fondova MIP-a. Republika Slovenija će nastaviti implementaciju projekata sa drugim donatorskim zemljama i ostaje otvorena za jačanje takve saradnje u zajedničkim razvojnim projektima u zemljama Zapadnog Balkana.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Ambasada Republike Slovenije u Sarajevu nastavlja svoje učešće na sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera i saraduje s drugim razvojim partnerima u Bosni i Hercegovini.

Kontakt informacije:

Ambasada Republike Slovenije

Adresa: Maglajska 4

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: (+) 387 33 251 770

Faks: (+) 387 33 251 773

E-mail: sloembassy.sarajevo@gov.si

Web-adresa: www.sarajevo.veleposlanistvo.si/

Švedska

Politički pristup

Od 2021. godine rad Švedske razvojne saradnje sa Bosnom i Hercegovinom provodi se u skladu sa [Strategijom Švedske saradnje zasnovane na rezultatima u reformama za Zapadni Balkan i Tursku za period 2021– 2027 – \(Government.se\)](#). Glavni cilj podrške Švedske je da se poboljšaju životni uslovi za ljude u Bosni i Hercegovini. Kako bi se to ostvarilo, poseban naglasak stavljen je na približavanje zemlje Evropskoj uniji (EU) i podržavanje implementacije SDG ciljeva. Švedska podržava BiH putem različitih oblika podrške i partnera, kao što su javne institucije, civilno društvo, privatni sektor i međunarodni akteri. Reformska saradnja usmjerena je na četiri široka područja:

Ljudska prava, demokratija, vladavina prava i ravnopravnost polova: Švedska u ovom području podržava veće poštovanje ljudskih prava, ojačanu demokratiju, razvijeniju vladavinu prava i bolje izgleda za rodno ravnopravno društvo. U 2024. godini, Švedska je nastavila da pruža podršku vlastima Bosne i Hercegovine, fokusirajući se na institucionalni razvoj u područjima kao što su pravosuđe, poreska uprava, zemljišna uprava, ravnopravnost polova i jedinice lokalne samouprave. Značajan dio ove podrške bio je usmjeren na borbu protiv korupcije, razvoj građanskog prostora, uključujući organizacije za prava žena, organizacije koje se zasnivaju na borbi za ljudska prava, omladinske organizacije i nezavisne medije.

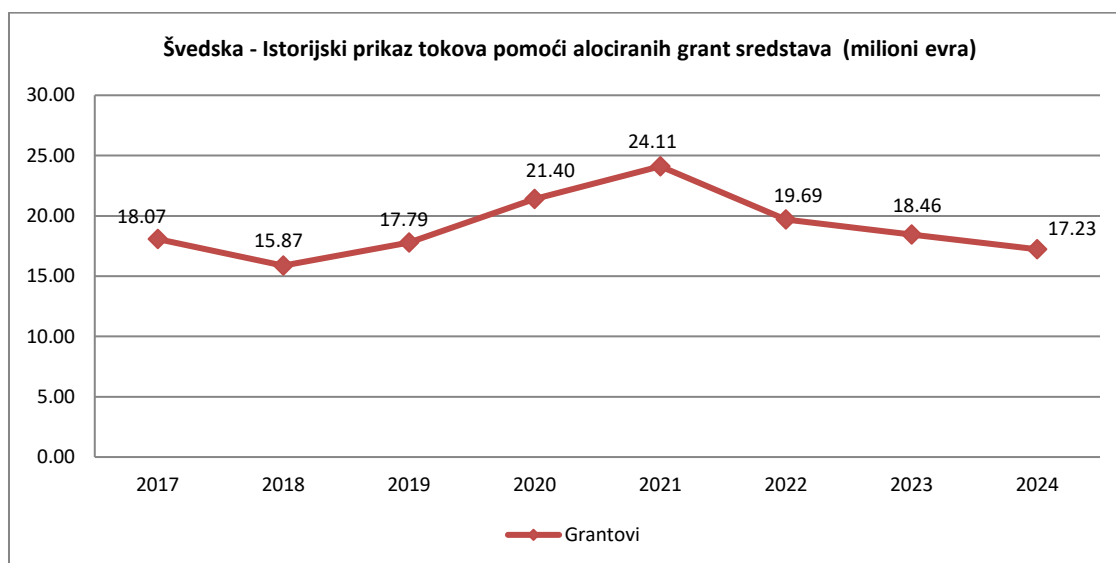
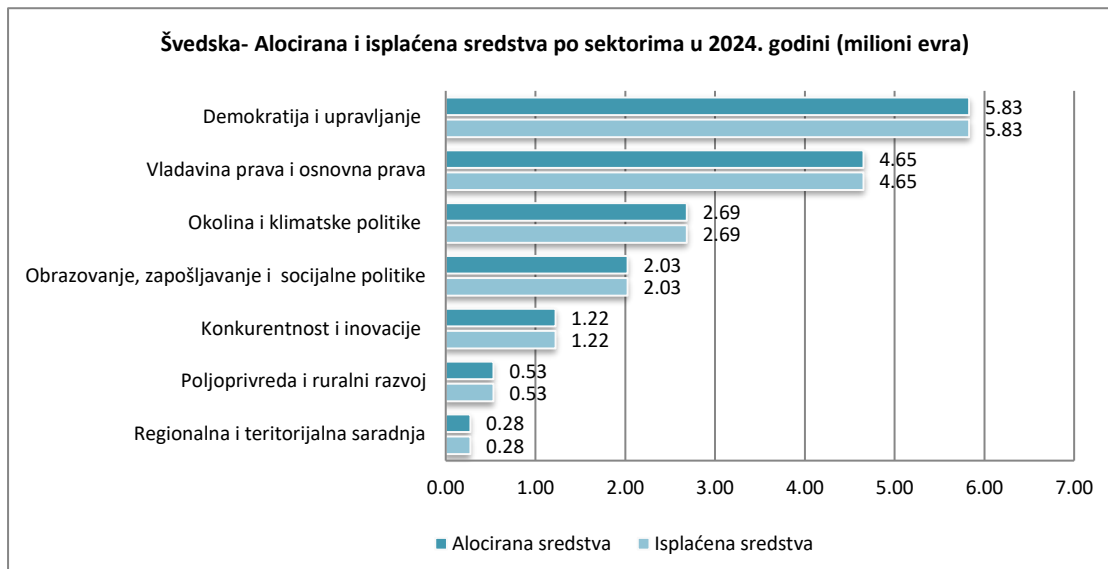
Mirna i inkluzivna društva: Švedska je usvojila integrisani pristup kako bi doprinijela boljim uslovima za inkluzivne procese pomirenja i prevenciju sukoba i nasilja. U 2024. godini, podrška je bila usmjerena na rješavanje problematike nestalih osoba i unapređenje napora za pomirenje. Poseban fokus stavljen je na podršku organizacijama civilnog društva koje se bore protiv nasilja nad djevojčicama i ženama.

Životna sredina i klima: U 2024. godini podrška Švedske nastavlja se u pravcu provođenja reformi i poboljšanje upravljanja i vođenja u području zaštite životne sredine i klimatskih promjena. Ovo uključuje inicijative za povećanje ulaganja Bosne i Hercegovine u infrastrukturu za zaštitu životne sredine, energetske efikasnosti i zelenu tranziciju. Švedska podrška je takođe ojačala ulogu civilnog društva u pozivanju vlada na odgovornost, kao i u izgradnji ekološke svijesti i predanosti među građanima u zemlji.

Inkluzivni ekonomski razvoj: Podrška Švedske varira od pružanja direktne podrške malim i srednjim preduzećima (MSP) kako bi ih učinila konkurentnijima, do promovisanja inovacija i pružanja podrške za mlade preduzetnike i žene preduzetnike, kao i uticanja na politiku kreiranja povoljnijeg poslovnog okruženja. Podrška je takođe bila usmjerena prema marginalizovanim grupama i pojedincima koji su udaljeni od tržišta rada kako bi imali bolje ekonomske mogućnosti. Dodatno, podrška je uključivala napore da se poveća pristup povoljnim kreditima kako bi se omogućio prelazak sa zavisnosti o razvojnoj pomoći na komercijalno finansiranje.

Glavne aktivnosti u 2024. godini

Vlada Švedske je u 2024. godini alocirala **€ 17,23 mil** i isplatila **€ 17,23 mil u vidu granta** za sljedeće sektore: Demokratija i upravljanje, Vladavina prava i osnovna prava, Okolina i klimatske politike, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Konkurentnost i inovacije, Poljoprivreda i ruralni razvoj i Regionalna i teritorijalna saradnja.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Švedska perspektiva je dugoročna i zasnovana na evropskim i globalnim normama i vrijednostima, kao što su demokratija, ljudska prava i vladavina prava, ravnopravnost polova i održivi razvoj (ekološki, društveni i ekonomski). Uvijek nastojimo integrisati ove perspektive u našu razvojnu saradnju. Težimo razvijanju odnosa povjerenja sa širokim spektrom različitih partnera, pri čemu otvoreno razgovaramo o različitim pitanjima, kao što su transparentnost i borba protiv korupcije. Švedska usvaja inkluzivan pristup i traži promjene koje uključuju ugrožene i marginalizovane grupe u društvu.

Vjerujemo da se održiva promjena najbolje postiže kada se ideje i rješenja definišu i pokreću lokalno, te stoga naglašavamo važnost lokalnog vlasništva. Dodatno, podržavamo inicijative koje nadilaze geografske podjele, radeći na promovisanju pozitivnih promjena u cijeloj zemlji.

Gledajući unaprijed, Vlada Švedske će usvojiti novu strategiju u drugom dijelu 2025. godine, u kojoj će biti istaknuti obnovljeni prioriteti za angažman Švedske na Zapadnom Balkanu, uključujući Bosnu i Hercegovinu.

Više informacija o Švedskoj razvojnoj saradnji možete naći na [Sida.se](https://sida.se) i [Openaid.se](https://openaid.se)

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Švedska nastavlja u potpunosti da podržava sve inicijative koje imaju za cilj koordinaciju intervencija razvojnih partnera i sprečavanje preklapanja aktivnosti. Švedska aktivno učestvuje u različitim inicijativama koordinacije razvojnih partnera, uključujući forume za koordinaciju razvojnih partnera za lokalnu upravu, borbu protiv korupcije, vladavinu prava, reformu javne uprave, EU savjetnika, u međunarodnoj radnoj grupi za ravnopravnost polova (IWGE), radnoj grupi za izgradnju povjerenja, koordinacionoj grupi za civilno društvo, u koordinacionim sastancima razvojnih partnera Ujedinjenih nacija, u forumu za koordinaciju razvojnih partnera u BiH i drugim relevantnim koordinacionim sastancima.

Kontakt informacije:

Ambasada Švedske

Adresa: Ambasada Švedske, Ferhadija 20

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 276 030

Faks: +387 33 267 060

E-mail: ambassaden.sarajevo@gov.se

Web adrese: www.sida.se; www.swedenabroad.se; <https://openaid.se/en>

Švajcarska

Politički pristup

Vlada Švajcarske pruža podršku reformama u Bosni i Hercegovini u okviru Strategije saradnje Švajcarske za BiH za period od 2021-2024. godine. Poseban naglasak stavljen je na pružanje podrške da se uspostave normativni okviri za podršku na svim institucionalnim nivoima i pružanje kvalitetnih usluga građanima, koje odgovaraju njihovim potrebama, posebno najugroženijoj i isključenoj populaciji.

U sektoru demokratije i upravljanja, program Švajcarske podržava uspostavljanje sistema strateškog planiranja razvoja u BiH i uvođenje inovativnih metodologija planiranja i upravljanja na opštinskom nivou. Podrška je pružena za poboljšanje rada lokalnih uprava, pristup uslugama za građane, posebno za socijalno isključene grupe, te veće učešće građana u relevantnim procesima donošenja odluka. U svim aktivnostima poseban naglasak stavljen je da se obezbijedi ravnopravnost polova i socijalna uključenost.

U sektoru životne sredine i klimatskih aktivnosti, Švajcarska je pružala podršku za sanaciju sistema vodosnabdijevanja i odvodnje kao i izgradnju novih postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda. U zajedničkom programu koji se provodi u saradnji sa agencijama UN-a, pružena je podrška za uvođenje i rad integrisanog modela upravljanja rizikom od katastrofa.

U sektoru vladavine prava i osnovnih prava, pružena je podrška Visokom sudskom i tužilačkom savjetu u BiH, s ciljem podizanja djelotvornosti i odgovornosti tužilačkog sistema i poboljšanja pristupa pravdi za sve građane. Pristup pravdi za djecu posebno je usmjeren kroz uspostavu funkcionalne i održive institucionalne organizacije u Sistemu maloljetničkog pravosuđa u BiH. Podrška državnim vlastima u BiH biće usmjerena na dalje poboljšanje upravljanja regularnim i neregularnim migracijama. Konačno, podrška je pružena za izradu efikasnih mehanizama za saradnju sa dijasporom, pružanje boljih usluga za dijasporu na različitim nivoima, te poslovnu saradnju među kompanijama i prenos znanja sa dijasporom.

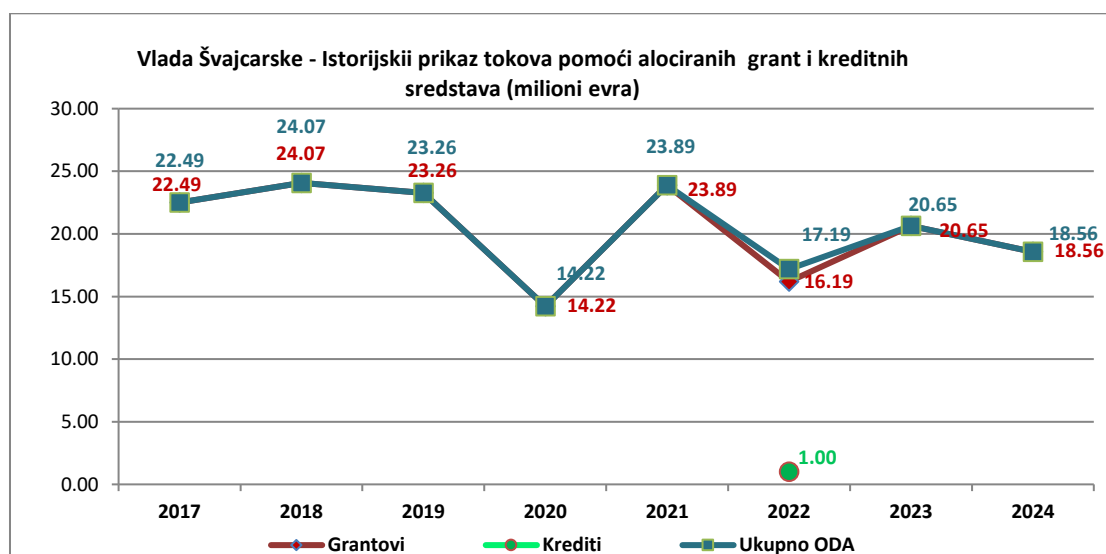
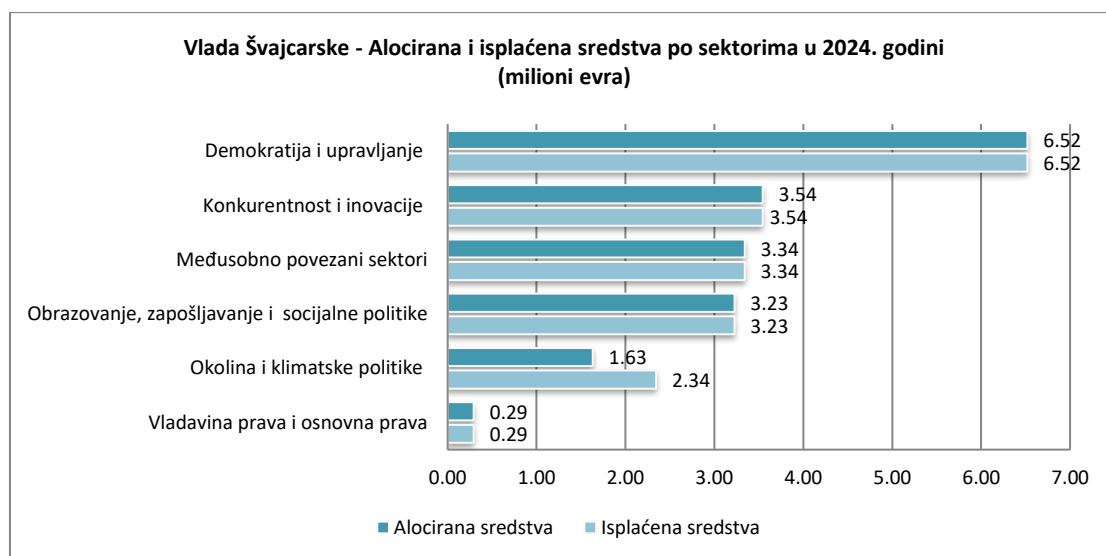
U oblasti zapošljavanja, intervencije će se baviti novim i boljim mogućnostima zapošljavanja putem stvaranja povoljnog ekonomskog okruženja za poslovanje uz angažman javnog i privatnog sektora, uključujući i dijasporu. Švajcarski Projekat zapošljavanja mladih nastavio je raditi u tri glavna aspekta vezana za tržište rada (nedostatak vještina, nedostatak veza, nedostatak radnih mjesta) čiji je cilj stvaranje kvalitetnih i održivih radnih mjesta za mlade ljude. Takođe se nastavljaju aktivnosti na razvoju društvenih preduzeća i pružanju podrške za samozapošljavanje mladih i njihovo angažovanje u projektima lokalnih zajednica.

U sektoru konkurentnosti i inovacija, Švajcarska svoj angažman nastavlja preko Međunarodnih finansijskih institucija i drugih partnera na stvaranju boljih regulatornih okvira na nacionalnom i entitetskim nivoima u cilju rasta privatnog sektora i boljih mogućnosti izvoza, kao rezultat više transparentnih i efikasnih programa upravljanja javnim finansijama. Švajcarska takođe podržava inovacije kroz unapređenje preduzetničkih eko sistema i pruža podršku za pokretanje start-up preduzeća. Takođe su uspostavljeni i mehanizmi za ulaganja u održivu infrastrukturu u sektoru vodoprivrede, primjenom pristupa zasnovanog na uspješnosti.

U međusobno povezanim sektorima, podrška se pruža reformama u sektoru zdravstva i poboljšanju usluga primarne zdravstvene zaštite. Nastavlja se i pružanje podrške službama mentalnog zdravlja u zajednici. Podrška u formi malih grantova pružena je za inicijative civilnog društva, javne i privatne organizacije, uključujući izgradnju institucionalnih kapaciteta i rješavanje potreba ugroženih grupa.

Glavne aktivnosti u 2024. godini

Vlada Švajcarske je u 2024. godini alocirala € 18,56 mil evra i isplatila € 19,27 mil u vidu granta za sljedeće sektore: Demokratija i upravljanje, Konkurentnost i inovacije, Međusobno povezani sektori, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Okolina i klimatske politike i Vladavina prava i osnovna prava.

U *Sektoru demokratije i upravljanja*, Švajcarski program podržava uspostavljanje sistema strateškog planiranja razvoja u BiH i uvođenje inovativnih metodologija planiranja i upravljanja na opštinskom nivou. Podrška je pružena za poboljšanje rada lokalnih uprava, pristup uslugama za građane, posebno za socijalno isključene grupe, te veće učestovanje građana u relevantnim procesima donošenja odluka. U svim aktivnostima poseban naglasak stavljen je da se obezbjedi ravnopravnost polova i socijalna uključenost.

U *Sektoru zaštite okoline i klimatskih politika*, Švajcarska je pružala podršku za sanaciju sistema vodosnabdijevanja i odvodnje kao i izgradnju novih postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda. U zajedničkom programu koji se provodi u saradnji sa agencijama UN-a, pružena je podrška za uvođenje i operacionaliziranje integrisanog modela upravljanja rizikom od katastrofa.

U *Sektoru vladavine prava i osnovnih prava*, pružena je podrška Visokom sudskom i tužilačkom savjetu u BiH, s ciljem podizanja djelotvornosti i odgovornosti tužilačkog sistema i poboljšanja pristupa pravdi za sve građane. Pristup pravdi za djecu posebno je usmjeren kroz uspostavu funkcionalne i održive institucionalne organizacije u Sistemu maloljetničkog pravosuđa u BiH. Podrška državnim vlastima u BiH biće usmjerena na dalje poboljšanje upravljanja regularnim i neregularnim migracijama. Konačno, podrška je pružena za izradu efikasnih mehanizama za saradnju sa dijasporom, pružanje boljih usluga za dijasporu na različitim nivoima, te poslovnu saradnju među kompanijama i prenos znanja sa dijasporom.

U oblasti *Zapošljavanja*, intervencije će se baviti novim i boljim mogućnostima zapošljavanja putem stvaranja povoljnog ekonomskog okruženja za poslovne subjekte uz angažman javnog i privatnog sektora, uključujući i dijasporu. Švajcarski Projekat zapošljavanja mladih nastavio je raditi u tri glavna aspekta vezana za tržište rada (nedostatak vještina, nedostatak veza i radnih mjesta) čiji je cilj stvaranje kvalitetnih i održivih radnih mjesta za mlade ljude. Takođe se nastavljaju aktivnosti na razvoju društvenih preduzeća i pružanju podrške za samozapošljavanje mladih i njihovo angažovanje u projektima lokalnih zajednica.

U *Sektoru konkurentnosti i inovacija*, Švajcarska svoj angažman nastavlja preko Međunarodnih finansijskih institucija i drugih partnera na stvaranju boljih regulatornih okvira na nacionalnom i entitetskim nivoima u cilju rasta privatnog sektora i boljih mogućnosti izvoza, kao rezultat više transparentnih i efikasnih programa upravljanja javnim finansijama. Švajcarska takođe podržava inovacije kroz unapređenje preduzetničkih eko sistema i pruža podršku za pokretanje *start-up* preduzeća. Takođe su uspostavljeni i mehanizmi za ulaganja u održivu infrastrukturu u vodnom sektoru, primjenom pristupa zasnovanog na uspješnosti.

U *Međusobno povezanim sektorima*, podrška se pruža reformama u Sektoru zdravstva i poboljšanju usluga primarne zdravstvene zaštite. Nastavlja se i pružanje podrške službama mentalnog zdravlja u zajednici. Podrška u formi malih grantova pružena je za inicijative civilnog društva, javne i privatne organizacije, uključujući izgradnju institucionalnih kapaciteta i rješavanje potreba ugroženih grupa.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Švajcarski program saradnje u BiH za period 2021-2024. je fokusiran na sljedeća područja intervencije: lokalna uprava i opštinske usluge, ekonomija i zapošljavanje, zaštita životne sredine i socijalna inkluzija kao i zdravstvo. Švajcarska će da ojača i proširi pristup koji se zasniva na uspješnosti kroz cijeli svoj

program. Švajcarska će da radi sa predanim građanima, aktivistima, preduzetnicima, dužnosnicima i političarima koji nastoje da djeluju protiv opšte apatije, istovremeno zalažući se za interese građana, zahtijevajući odgovornu vladu, te promovisanjem promjene u cijeloj zemlji. Promjena društvenih normi prema rodnoj ravnopravnosti, socijalnoj uključenosti i učešću građana postaće sastavni dio programa. Nadalje, sistemski će se iskoristiti potencijal digitalne transformacije u svim intervencijama.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Vlada Švajcarske učestvuje u radu sljedećih grupa za koordinaciju rada razvojnih partnera:

- Lokalna uprava
- Rodna ravnopravnost i osnaživanje žena
- Sektor pravosuđa
- Tužilačka služba
- Smanjenje rizika od katastrofa.

Kontakt informacije:

Ambasada Švajcarske u Bosni i Hercegovini

Adresa: Zmaja od Bosne 11 (RBBH, zgrada B)

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 275 850

Faks: +387 33 570 120

E-mail: sarajevo@eda.admin.ch

Web-adresa: www.eda.admin.ch/sarajevo

Vlada Ujedinjenog Kraljevstva

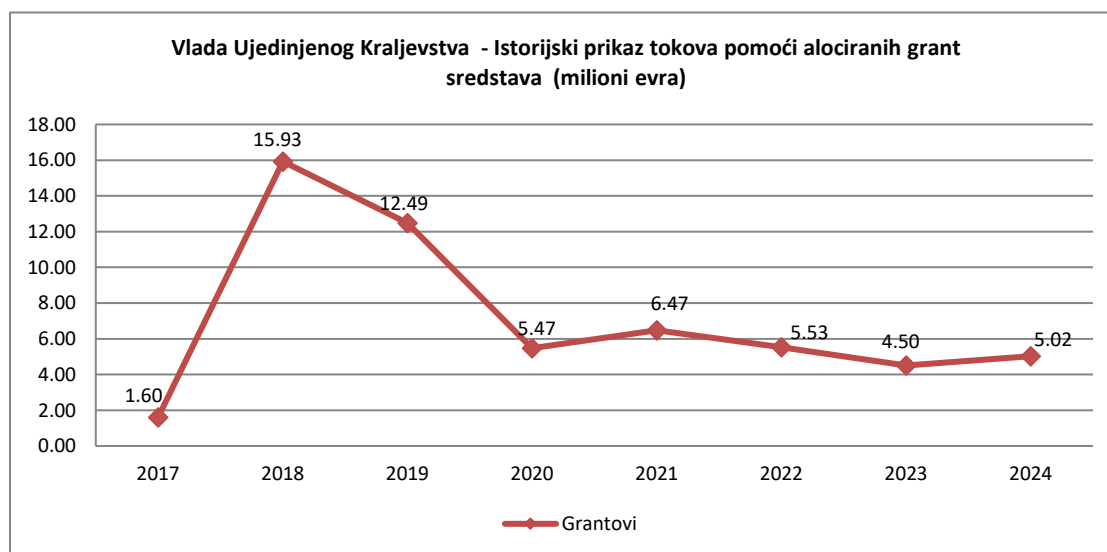
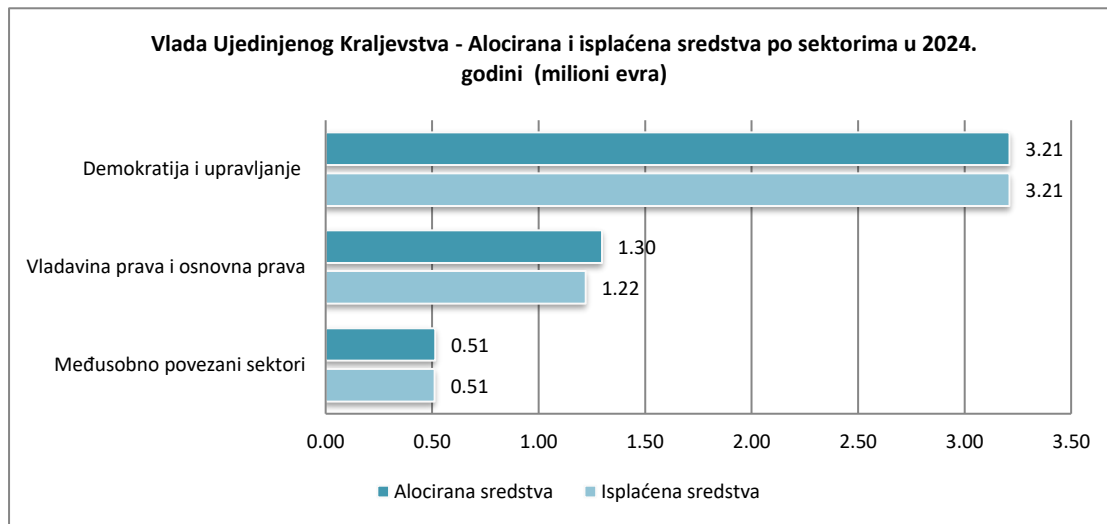
Politički pristup

Ujedinjeno Kraljevstvo provodi aktivnosti da pomogne BiH da se razvije kao bezbjedna, stabilna i prosperitetna zemlja sa sve većom otpornošću na bezbjednosne prijetnje.

Ujedinjeno Kraljevstvo će raditi na ostvarivanju ovih ciljeva kroz diplomatiju, partnerstva i efikasno programiranje za pokretanje reformi, jačanje bezbjednosti BiH i povećanje ekonomske sigurnosti i trgovine.

Glavne aktivnosti u 2024. godini

Vlada Ujedinjenog Kraljevstva **alocirala je € 5,02 mil i isplatila € 4,94 mil u 2024. godini u formi granta** u sljedeće sektore: Demokratija i upravljanje, Vladavina prava i osnovna prava i Međusobno povezani sektori.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Ujedinjeno Kraljevstvo ostaje predano u nastojanju da pruža podršku inicijativama koje jačaju demokratiju, promovišu ekonomski rast; omogućavaju veću stabilnost i bezbjednost. Ujedinjeno Kraljevstvo će pružiti podršku BiH u ispunjavanju obaveza preuzetih na Samitu Berlinskog procesa.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Vlada Ujedinjenog Kraljevstva učestvuje u brojnim sastancima za koordinaciju razvojnih partnera. Većina koordinacionih sastanaka u kojima učestvuje dogovorena je unutar međunarodne zajednice, često na ad-hoc osnovi, uključujući (I) koordinacionu grupu za vladavinu prava, (II) sastanke radne grupe za rodna pitanja, (III) CT / koordinacione sastanke iz oblasti bezbjednosti i (IV) koordinacionu grupu za podršku civilnom društvu.

Kontakt informacije:

Ambasada Ujedinjenog Kraljevstva u Sarajevu

Adresa: Hamdije Čemerlića 39 a

71000 Sarajevo

Telefon: +387 33 282 200

Fax: +387 33 282 203

Web-adresa: <http://ukinbih.fco.gov.uk/>

Sjedinjene Američke Države

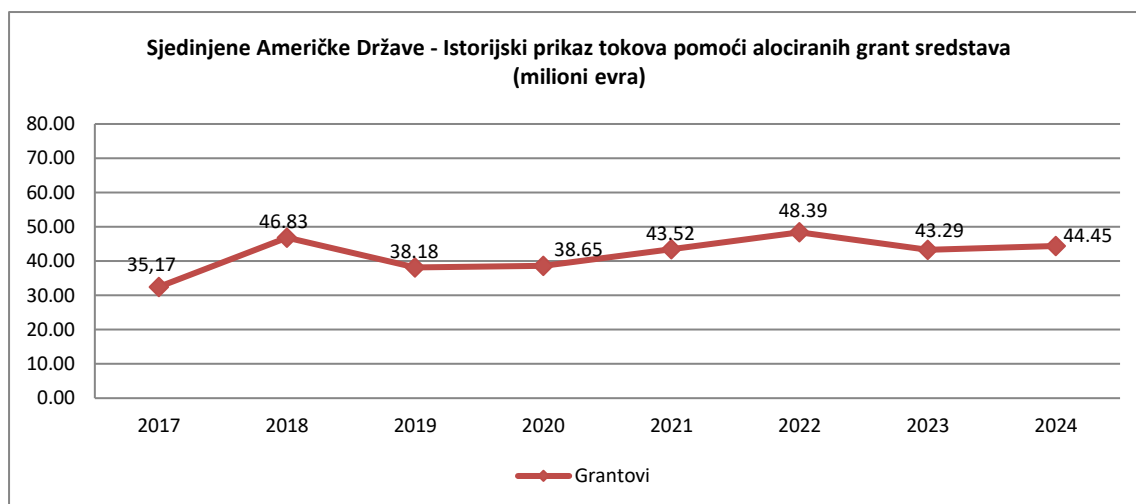
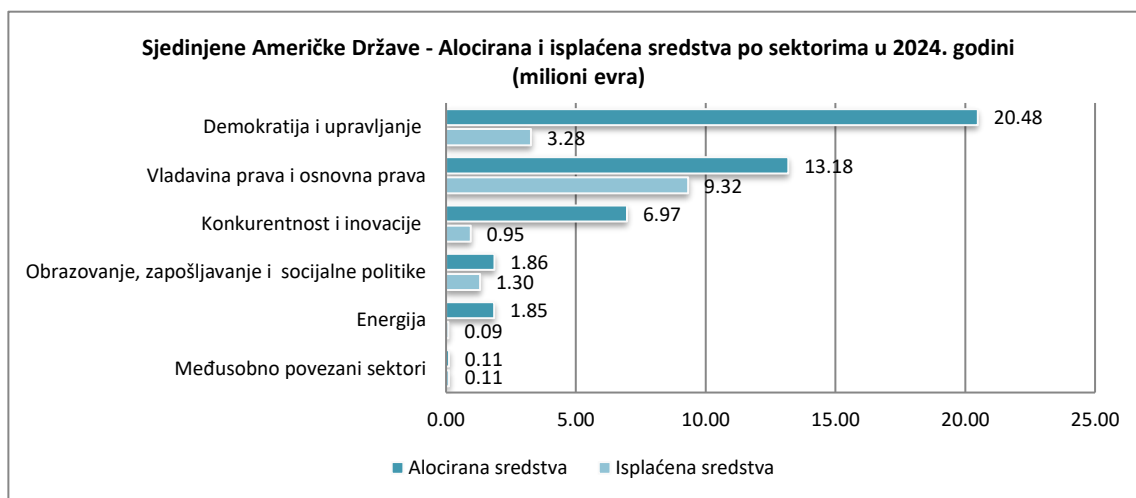
Politički pristup

Pomoć koju je Vlada SAD-a pružala Bosni i Hercegovini (BiH) u 2024. godini imala je za cilj da u potpunosti učvrsti zemlju u evropskim i zapadnim institucijama, ojača multietničke demokratske institucije i civilno društvo, podrži snažno državno pravosuđe i sektore za provođenje zakona, ojača slobodno i nezavisno novinarstvo, suzbije korupciju, podrži građansko obrazovanje, promoviše multietničko i pluralističko društvo, te da poveća prosperitet i privlačnost stranim investitorima.

U 2024. godini, pristup Vlade SAD-a radu na demokratiji i upravljanju u BiH fokusirao se na odgovorne institucije koje zadovoljavaju potrebe građana. Pristup Vlade SAD-a radu na ekonomskom rastu u 2024. godini fokusirao se na konkurentnu, tržišno orijentisanu ekonomiju koja pruža bolje mogućnosti za sve.

Glavne aktivnosti u 2024. godini

Sjedinjene Američke Države alocirale su **€ 44.45 mil** i isplatile **€ 15.06 mil** u 2024. godini u vidu granta za sljedeće sektore: Demokratija i upravljanje, Vladavina prava i osnovna prava, Konkurentnost i inovacije, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Energija i Međusobno povezani sektori.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Srednjoročno i dugoročno, strana pomoć Vlade SAD-a biće usmjerena na programe koji su u skladu s politikama administracije i koji unapređuju američke interese. Vlada SAD-a će davati prednost trgovini u odnosu na pomoć, prilikama u odnosu na zavisnost, i investicijama u odnosu na podršku. U srednjoročnom periodu, to uključuje unapređenje projekta gasovoda Južna interkonekcija s ciljem obezbjeđivanja konkurentnih mogućnosti za američke energetske kompanije. Podsticanje ekonomskog razvoja u inostranstvu smatra se dijelom spoljne politike usmjerene na princip *Amerika na prvom mjestu* (America First). Pomoć Vlade SAD-a biće usmjerena zemljama koje pokazuju sposobnost i spremnost da same doprinesu sopstvenom razvoju, a resursi će biti usmjereni na one oblasti u kojima mogu imati višestruki efekat i podstaći održiv privatni sektor, uključujući američke kompanije i globalne investicije. Novi model strane pomoći Vlade SAD-a staviće Vladu SAD-a u povoljniju poziciju da se suprotstavi eksploatatorskom modelu pomoći Kine i dodatno unaprijedi američke strateške interese u ključnim regionima svijeta.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Osoblje Ambasade SAD-a učestvuju na sastancima opšte koordinacije, bilateralnim sastancima i drugim relevantnim forumima. Osoblje Ambasade SAD-a će nastaviti da učestvuju na sastancima koordinacije razvojnih partnera i sektorskim sastancima kako bi se izbjeglo preklapanje ili dupliranje aktivnosti od drugih donatora.

Kontakt informacije:

Ambasada Sjedinjenih Američkih Država

Adresa: Robert C. Frasure 1

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 704 000

Faks: +387 33 659 722

E-mail: yeekk@state.gov

Web-adresa: <http://sarajevo.usembassy.gov>

Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)

Politički pristup

EBRD je multilateralna razvojna banka u vlasništvu 75 zemalja sa pet kontinenata, kao i Evropske unije i Evropske investicione banke. Svaki od ovih dioničara uložio je kapital, što čini naš osnovni kapital. Misija EBRD-a ima za cilj da razvije otvorene i održive tržišne ekonomije u zemljama koje su tome posvećene i koje primjenjuju demokratske principe.

Odbor direktora EBRD-a odobrio je novu strategiju za Bosnu i Hercegovinu 6. aprila 2022. godine. Strategijom su definisana ulaganja Banke u periodu od 2022. do 2027. godine a javno je dostupna na <https://www.ebrd.com/home>. U Bosni i Hercegovini se fokusiramo na pružanje podrške u restrukturisanju i širenju lokalnog privatnog sektora, stvaranje bližih veza sa širim regionalnim tržištima i promovisanje efikasnijeg i održivog korištenja resursa, dok istovremeno nastavljamo koordinisati svoje aktivnosti sa partnerima iz EU i Međunarodnim finansijskim institucijama (IFIs). Širi pristup EBRD-a u rješavanju tranzicionih izazova i rad banke navedeni su u sektorskim i korporativnim politikama i procedurama koji su dostupni na web stranici EBRD-a.

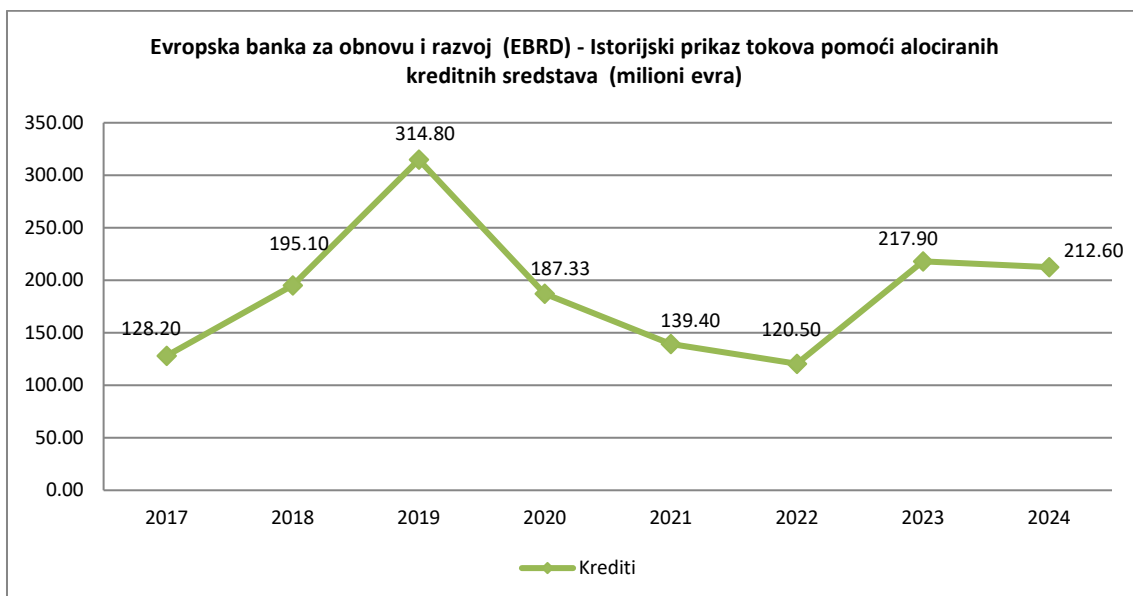
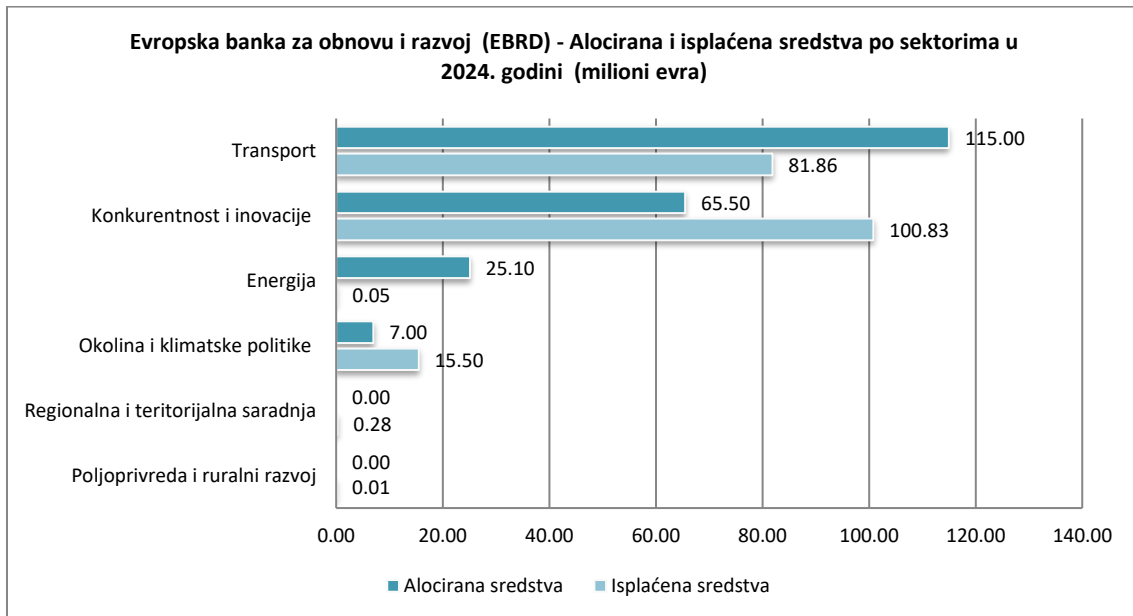
Banka vjeruje da je ekološka i društvena održivost ključni aspekt za postizanje rezultata u skladu s njenim tranzicionim mandatom, te prepoznaje projekte koji podstiču ekološku i društvenu održivost rangirane kao najveće prioritete u okviru svojih aktivnosti.

EBRD ima za cilj da promoviše “ekološki prihvatljiv i održivi razvoj” u cijelom nizu svojih ulaganja i aktivnostima tehničke saradnje, te na taj način takođe pruža podršku za izradu procjene i plana za dekarbonizaciju do 2050. godine, zagovaranje politike za jasan Nacionalni klimatski i energetske plan i CBAM politiku.

Drugi dio podrške politici odnosi se na poboljšanje upravljanja državnim preduzećima, a posebno upravljanje saobraćajnim sektorom, kroz podršku u izradi 'izjave' o politici saobraćajnog sektora, poboljšanje upravljanja imovinom puteva i jačanje korporativnog i ekonomskog upravljanja. Nadalje, EBRD zagovara i podržava poboljšanje praksi državnih preduzeća u transportnom i opštinskom sektoru kroz povećanje njihove efikasnosti, praksi upravljanja i transparentnosti.

Glavne aktivnosti u 2024. godini

Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD) je u **2024. godini alocirala € 212,60 mil i isplatila € 198,53 mil u vidu kredita** u sljedeće sektore: Transport, Konkurentnost i inovacije, Energija, Okolina i klimatske politike, Poljoprivreda i ruralni razvoj i Regionalna i teritorijalna saradnja.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Odbor direktora EBRD je odobrio novu strategiju za Bosnu i Hercegovinu 6. aprila 2022. godine. Strategija definiše ulaganja Banke u periodu od 2022. do 2027. godine a javno je dostupna na <https://www.ebrd.com/home>.

Strateški prioriteti EBRD-a definisani Strategijom biće da se ojača uloga privatnog sektora, uključujući putem unapređenja vještina i digitalizacije, da se zatvare ključni nedostaci u infrastrukturi, nastojeći poboljšanje upravljanja i dalju regionalnu integraciju i da se podrži diverzifikacija energije napuštanjem uglja i promovisanjem tranzicije na niski udio ugljenika.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

EBRD učestvuje u sastancima za koordinaciju razvojnih partnera koje organizuju vlasti, kao i u *ad hoc* sastancima za koordinaciju razvojnih partnera u različitim sektorima, uključujući poboljšanje infrastrukture, te energetske i poslovnog okruženja. Postoji veoma dobra koordinacija na nivou pojedinačnih projekata i generalno bliska koordinacija između međunarodnih finansijskih institucija i drugih aktera.

Kontakt informacije:

Evropska banka za obnovu i razvoj

Adresa: Fra Andela Zvizdovica 1, B/15

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 257 900

E-mail: hardagas@ebrd.com

Web adresa: <http://www.ebrd.com>

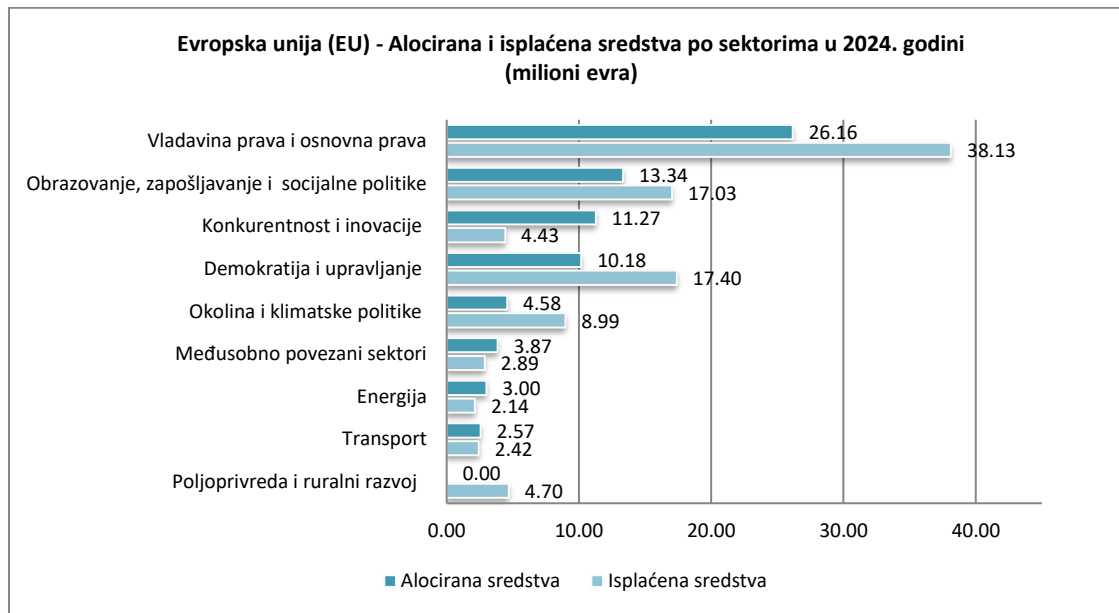

Evropska unija (EU)

Politički pristup i glavne aktivnosti u 2024. godini

Evropska unija (EU) alocirala je € 74,97 mil i isplatila € 98,13 mil u 2024. godini u formi granta u sljedeće sektore: Vladavina prava i osnovna prava, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, konkurentnost i inovacije, demokratija i upravljanje, životna sredina i klimatske aktivnosti, međusobno povezani sektori, energija, transport i poljoprivreda i ruralni razvoj.

Bosna i Hercegovina je kandidat za članstvo u EU od decembra 2022. godine. Evropski savjet je u martu 2024. godine donio odluku o otvaranju pregovora o pristupanju sa Bosnom i Hercegovinom. Evropski savjet je pozvao Komisiju da pripremi okvir za pregovore s ciljem njegovog usvajanja od strane Savjeta u trenutku kada Bosna i Hercegovina ispuni sve relevantne korake navedene u preporuci Komisije od 12. oktobra 2022. godine.

Tokom 2024. godine IPA 2020 program je dostigao rok za sklapanje ugovora u maju: od alociranih 64,52 miliona evra, ugovoreno je 57,35 miliona evra (89%), a isplaćeno je 25,94 miliona evra.

Ukupno, u okviru programa IPA II (2014–2020) ugovoreno je 434 miliona evra (94%), a isplaćeno 369 miliona evra (80%).

Pod IPA III (2021–2027) programirano je 309,8 miliona evra, što obuhvata alokacije u okviru godišnjih programa za 2021., 2022., 2023. i 2024. godinu (239,2 miliona EUR), alokacije za civilno društvo i medije (9,8 miliona EUR), za učešće u programima Unije (3,9 miliona EUR) te za rješavanje izazova povezanih s migracijama (56,9 miliona EUR).

Odluka Komisije o finansiranju Godišnjeg akcionog plana za 2024. godinu u korist Bosne i Hercegovine usvojena je 20. maja 2024. godine. Obuhvata pet Aktivnosti, s ukupnim finansiranjem EU u iznosu od 50,7 miliona evra. Ugovor o finansiranju potpisala je Komisija u septembru 2024. godine, a potpisale i ratifikovale su ga vlasti Bosne i Hercegovine 18. avgusta 2025. godine.

Programiranje Aktivnosti IPA 2025–2027 sprovedeno je tokom 2024. godine i nastavljeno tokom 2025. godine. Obuhvata 7 višegodišnjih fiša, uz finansiranje EU u iznosu od 140,5 miliona evra.

Tokom 2024. godine Delegacija EU bila je intenzivno uključena u pružanje podrške vlastima Bosne i Hercegovine u izradi Reformske agende, ključnog stuba Plana rasta za Zapadni Balkan koji će biti podržan sa 1,04 milijarde evra kroz Instrument otpornosti i rasta (Resilience and Growth Facility). Izrada Reformske agende ujedno je pružila široku i relevantnu platformu za sveobuhvatan politički dijalog o neophodnim društveno-ekonomskim reformama u zemlji i usklađivanju sa EU *acquis*-om.

Bosna i Hercegovina je jedan od najvećih primalaca grant sredstava EU koja su alocirana putem Investicionog okvira za Zapadni Balkan (WBIF), sa 21 odobrenim investicionim projektom i projektom tehničke pomoći u saobraćajnoj povezanosti u vrijednosti većoj od 878 miliona evra. Počeli su radovi na TEN-T Koridoru 5c na jednoj od poddionica, dok su na drugoj završeni radovi. Delegacija EU je pažljivo pratila razvoj WBIF projekata, organizovala nekoliko tehničkih sastanaka za prevazilaženje uskih grla i doprinijela u pripremi nekoliko događaja vidljivosti. Tokom 2024. godine odobren je i dodatni grant za investicije u sektoru zaštite životne sredine u entitetu Republika Srpska u iznosu od 17,3 miliona evra.

U oblasti pravosuđa, dva granta (5.8 miliona EUR i 1 milion EUR) značajno su unaprijedila institucionalne kapacitete Visokog sudskog i tužilačkog savjeta. Druga faza Programa *EU for Justice* (4,5 miliona EUR) pružila je sveobuhvatnu podršku reformi pravosuđa i ojačala nezavisnost, transparentnost, efikasnost, odgovornost i omogućila povoljno okruženje za EU put Bosne i Hercegovine.

U oblasti borbe protiv korupcije pokrenuta je *twinning* inicijativa (1 milion EUR) kako bi se unaprijedili institucionalni i upravljački kapaciteti Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije Bosne i Hercegovine.

U oblasti ratnih zločina, grantovi (4,5 miliona EUR i 1,5 milion EUR) za tranzicionu pravdu i za ciljeve revidirane nacionalne Strategije za ratne zločine doprinijeli su procesuiranju najsloženijih predmeta ratnih zločina. Štaviše, pomoć koja je pružena putem Međunarodne komisije za nestala lica (3 miliona EUR) podržala je Institut za nestala lica i tužilaštva.

U oblasti unutrašnjih poslova pokrenuta je Policijska pomoć Evropske unije za Bosnu i Hercegovinu (EUPA4BiH) u iznosu od 10 miliona evra za borbu protiv transnacionalnog organizovanog i teškog kriminala.

U oblasti migracija, mjerom od 39,5 miliona evra dodatno su obezbijeđeni kapaciteti za prihvatanje dobrovoljnih i prinudnih povratka, dok je uspostavljena i nova mjera u vrijednosti od 6,4 miliona evra za integrisano upravljanje granicom. EU Delegacija je pokrenula tranziciju pružanja pomoći u oblasti migracija ka sistemu u vlasništvu zemlje, uz dodatnih 13,5 miliona evra dodijeljenih za kapacitete za prihvatanje i integrisano upravljanje granicom.

U oblasti reforme javne uprave (RJU), Delegacija EU je olakšala finalizaciju i usvajanje Strateškog okvira, produženog do 2027. godine, sa snažnim naglaskom na digitalnu transformaciju. Pokrenuta je inicijativa tehničke pomoći u iznosu od 1 milion evra radi proučavanja pravnog okvira, rješenja za međusobnu povezanost, registara i sektorskih politika, čime se postavljaju osnovi za buduće programiranje u okviru IPA-e i pruža podrška Zelenom i Digitalnom stubu Plana rasta. Pored toga, Delegacija EU je pokrenula novi program podrške digitalnoj transformaciji u iznosu od 3 miliona evra, koji obuhvata e-upravu, e-novčanike i korištenje programa „Digitalna Evropa“.

U oblasti statistike, tokom 2024. godine nastavila su se tri projekta tehničke pomoći (ukupna vrijednost 5 miliona EUR). Tehnička pomoć pružena je za pripremu i implementaciju poljoprivrednog popisa, koji je prvobitno planiran za oktobar 2025. godine. Pomoć u iznosu od 1,9 miliona evra pružena je za pripremu Programa ekonomske reforme Bosne i Hercegovine, a uključivala je podršku radnoj grupi formiranoj za izradu Reformske agende Plana rasta.

Što se tiče sektora zapošljavanja, u okviru političkog dijaloga sa institucijama za zapošljavanje, Delegacija EU je pružila tehničku pomoć za izradu Strategije zapošljavanja za Bosnu i Hercegovinu. Nacrt Strategije trenutno je u procesu javnih konsultacija i očekuje se da bude usvojen 2025. godine. Tokom 2024. godine, oba entiteta i Brčko Distrikt su završili svoje Akcione planove za nacrt Plana implementacije Garancije za mlade u Bosni i Hercegovini, koji je u fazi razvoja.

U sektoru trgovine, projekat finansiran od strane EU o pravima intelektualne svojine (1,8 miliona EUR) bio je fokusiran na tri ključne oblasti: usklađivanje pravnog okvira sa EU *acquis*-om, jačanje kapaciteta lokalnih institucija i podizanje javne svijesti o značaju prava intelektualne svojine. Projekat EU koji podržava zakonodavstvo o državnoj pomoći (1,8 miliona EUR) podržao je harmonizaciju zakonodavstva o državnoj pomoći sa EU *acquis*-om, kroz usklađivanje relevantnih pravila o državnoj pomoći sa pravilima EU, jačanje institucionalnih i administrativnih kapaciteta, te podizanje svijesti relevantnih aktera o pravilima državne pomoći.

U oblasti poljoprivrede, uključujući bezbjednost hrane, veterinarstvo i fitosanitarne mjere, tekuća podrška EU nastavila se tokom cijele godine. To je uključivalo projekat EU4AGRI, koji je distribuisao sredstva EU (14,8 miliona EUR) kroz niz radova, dobara i/ili usluga operaterima u sektoru. Pored toga, tri *twinning* projekta (6 miliona EUR) pomogla su državnim i drugim nadležnim organima u oblasti bezbjednosti hrane, veterinarstva i fitosanitarnih mjera u jačanju kapaciteta i usklađivanju sa *acquis*-om EU.

U sektoru energetike, projekat finansiran od strane EU „EU4Energy“ pomogao je Ministarstvu spoljne trgovine i ekonomskih odnosa u pripremi Nacionalnog energetskeg i klimatskog plana, koji je dostavljen Sekretarijatu Energetske zajednice. U decembru 2024. godine potpisan je novi ugovor o doprinosu sa GiZ-om (3 miliona EUR) za podršku lokalnim energetskegim zajednicama, a finalizovane su i pripreme prvog NEAR pilot projekta „finansiranje zasnovano na rezultatima“ sa UNDP-om (6 miliona EUR). Tokom 2024. godine nastavila se implementacija budžetske podrške u sektoru energije za ublažavanje neposrednog društveno-ekonomskog uticaja energetske krize. Dok su mjere energetske efikasnosti sprovedene za domaćinstva i mala i srednja preduzeća, postignut je ograničen napredak u implementaciji politika i regulatornog okvira.

U oblasti razvoja privatnog sektora, program „EU4SME“ za digitalnu transformaciju MSP doprinio je implementaciji Višegodišnjeg Akcionog plana za Regionalni ekonomski prostor/Digitalnu inovacionu komponentu i Digitalnu agendu za Zapadni Balkan u Bosni i Hercegovini. Program ima za cilj podršku ekonomskom oporavku od krize izazvane COVID-19 virusom, ubrzavanjem tehnološke (digitalne) transformacije i inovacija MSP. Program takođe promovise primjenu inovativnih poslovnih modela u skladu sa najboljom praksom EU, kao što su *Digital Innovation Hub*-ovi. Evropska unija je za program EU4SME obezbijedila 16,5 miliona evra.

U oblasti zaštite životne sredine, tehnička pomoć u podršci upravljanju vodama je završena (2,6 miliona EUR). Ova podrška se odnosila na izradu master plana prikupljanja za implementaciju Direktive o prikupljanju i prečišćavanju otpadnih voda iz urbanih područja, kao i na dalju podršku planiranju

upravljanja riječnim slivovima u Bosni i Hercegovini. Dalja podrška upravljanju vodama se nastavlja kroz infrastrukturne investicije u snabdijevanje vodom za gradove Sarajevo i Banja Luku (Sporazumi o doprinosu sa EBRD-om, 8,0 miliona EUR), nastavak programa voda i kanalizacija (Sporazumi o doprinosu sa EIB-om, 6,0 miliona EUR), kao i kroz podršku održivom upravljanju uslugama vodosnabdijevanja (Sporazum o doprinosu sa UNDP-om, 1,9 miliona EUR). Pomoć se takođe pruža u oblasti upravljanja otpadom u kontekstu cirkularne ekonomije i razvoja sistemskog izvještavanja o životnoj sredini na nivou države, u skladu sa međunarodnim obavezama (4,5 miliona EUR).

U oblasti sektora transporta, tehnička pomoć je podržala izradu preliminarnih i glavnih projekata i pratećih studija za izgradnju nove željezničke dionice Visoko–Konjic (40,5 km) i nove željezničke dionice Mostar–Međunarodni aerodrom Mostar (indikativno 1 km), obje na Mediteranskom koridoru/Koridoru Vc, produžetku Transevropske transportne mreže (TEN-T). Pored toga, završen je idejni projekat i preliminarne studije za željeznicu na Ruti 9a Transportne opservatorije Jugoistočne Evrope, Tuzla–Zvornik.

Što se tiče civilnog društva, razvoj Strategije organizacija civilnog društva (CSO) Bosne i Hercegovine (2024–2028) podržan je putem projekta EU4CivilSociety (više od 900.000 EUR). Strategija CSO je definisala jasne prioritete za jačanje sektora, unapređenje pravnog i finansijskog okvira za organizacije civilnog društva, povećanje povjerenja javnosti i podsticanje aktivnije uloge u kreiranju politika i društvenom razvoju.

Mehanizam za civilno društvo (Civil Society Facility) 2021-2023 iznosio je 7,8 miliona evra, što je rezultiralo potpisivanjem 14 ugovora za projekte koji obezbjeđuju dijalog o politikama, jačanje kapaciteta i podizanje svijesti organizacija civilnog društva u oblastima zdravstva, socijalne uključenosti, socijalnog preduzetništva, zaštite životne sredine, mladih, kulture, lokalne ekonomije, prava žena, slobode izražavanja, borbe protiv korupcije i integriteta izbornih procesa.

Iz oblasti ljudskih prava, 12 projekata je finansirano putem Tematskog programa za ljudska prava i demokratiju (2,3 miliona EUR) i ostvarili su značajan napredak u unapređenju prava marginalizovanih grupa, uključujući žene žrtve nasilja, LGBTIQ osobe, djecu, Romkinje i djevojčice.

Što se tiče ravnopravnosti polova, kroz ugovor EU4HR (880.000 EUR) postignut je značajan napredak u ovom sektoru. Podržano je osam lokalnih zajednica u razvoju i usvajanju akcionih planova za ravnopravnost polova, dok je 1.281 pružalac usluga prošao obuku za borbu protiv diskriminacije na osnovu pola, uključujući sudije, advokate, policijske službenike, socijalne radnike i predstavnike ministarstava.

U rekonstrukciju sportskih dvorana u 16 osnovnih škola uloženo je više od 2 miliona evra. Ova inicijativa nije samo unaprijedila lični, društveni i obrazovni razvoj, već je i podstakla društvenu uključenost i integraciju. Promovišući sport i fizičku aktivnost, projekat je doprinio vrijednostima tolerancije, solidarnosti, inkluzivnosti i drugim ključnim principima Evropske unije.

U okviru teritorijalne saradnje (prekogranične saradnje), potpisano je pet grantova ukupne vrijednosti preko 2 miliona evra, u okviru IPA CBC programa Bosna i Hercegovina–Crna Gora, kojim EU direktno upravlja, za dalji razvoj održivog prekograničnog turizma zasnovanog na prirodnim i kulturnim resursima.

Srednjoročni i dugoročni pristup

EU će nastaviti da podržava napore BiH u reformama (uključujući Reformsku agendu povezanu sa Planom rasta za Zapadni Balkan) i prema usklađenosti sa pravom EU kako bi mogla u potpunosti biti spremna da preuzme obaveze u sklopu članstva u Evropskoj uniji.

Naime, EU pomoć će biti usmjerena na dalje jačanje nezavisnosti, efikasnosti, odgovornosti i djelotvornosti pravosudnog sektora BiH, kao i na poboljšanje kvaliteta, integriteta i pristupa pravdi za sve građane. Jačanje kapaciteta Ustavnog suda BiH (USBiH) doprinijeće sprovođenju odluka Ustavnog suda, posebno u oblasti zaštite ljudskih prava. Pomoć će i dalje osiguravati veće domaće preuzimanje odgovornosti u procesu traženja nestalih osoba i kontinuitet u rješavanju pitanja nestalih, uključujući aktivno uključivanje civilnog društva. Takođe, EU pomoć će unaprijediti primjenu međunarodnih standarda u BiH kako bi djeca bila bolje zaštićena i pružena im bolja usluga u okviru pravosudnog sistema, uključujući sektore sigurnosti i socijalne zaštite.

EU pomoć će nastaviti da jača institucionalne kapacitete za implementaciju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) i usklađivanje sa *acquis*-om, kao i za upotrebu i upravljanje prepristupnim sredstvima kroz standardni instrument – EU integracioni instrument. S obzirom na to da se Bosna i Hercegovina nalazi u ranoj fazi digitalizacije i da je potrebno uložiti dodatne napore kako bi se unaprijedila modernizacija i efikasnost pružanja javnih usluga, EU pomoć će podržati uspostavljanje administrativnog i pravnog okvira za dalji razvoj interoperabilnih digitalnih infrastruktura u skladu sa zahtjevima pristupnog procesa, kao i relevantnim EU propisima i direktivama.

Što se tiče sektora energije, EU pomoć predviđa stvaranje osnova za pravednu tranziciju ka zelenoj ekonomiji u BiH kroz podršku energetske tranzicije u oblastima uglja i rudnika, jačanje kapaciteta privatnog sektora za uvođenje cirkularnih poslovnih modela i promociju javno-privatnih partnerstava u upravljanju otpadom na lokalnom nivou. Sveukupni cilj ove podrške je unapređenje energetske tranzicije i poboljšanje poslovnog okruženja za ekonomiju niske emisije ugljenika i cirkularnu ekonomiju u BiH.

Kada govorimo o sektoru zapošljavanja, EU pomoć će podržati javne institucije Bosne i Hercegovine u unapređenju zapošljavanja mladih. Biće investirano u razvoj javnog sistema zapošljavanja koji će biti usmjeren na mlade unutar i izvan institucionalnog dosega (NEET) kroz pilot inicijative. Dalje, ova pomoć predviđa olakšan prelazak iz škole u rad kroz implementaciju Šeme garancija za mlade, za mlade osobe koje nisu zaposlene niti uključene u obrazovanje ili stručno osposobljavanje, što će rezultirati povećanjem stope zapošljavanja mladih žena i muškaraca. Podrškom Bosni i Hercegovini u prevazilaženju izazova zapošljavanja mladih i promovisanju ljudskog kapitala i vještina, ova pomoć će doprinijeti integraciji pitanja mladih u procese održivog razvoja.

Što se tiče sektora kreativnih i kulturnih djelatnosti, EU pomoć ima za cilj unapređenje kapaciteta kulturnih i kreativnih sektora radi jačanja kulturne raznolikosti i međukulturnog dijaloga u Bosni i Hercegovini, što će se postići kroz stvaranje i korišćenje kulturnih objekata. Ovi objekti bi služili kao kulturni centri za mlade kreativne ljude, omogućavajući međusobnu interakciju mladih i na taj način doprinosili procesu pomirenja. Pored toga, kroz rekonstrukciju i izgradnju kulturnih objekata, gradovi Sarajevo, Banja Luka i Mostar dobiće veće institucionalne i profesionalne resurse, alate i kapacitete za zaštitu i promociju savremenih umjetnosti i kulturne raznolikosti, jačajući svoj međunarodni ugled u umjetničkoj i kulturnoj sferi i doprinoseći društveno-ekonomskom razvoju zemlje. Ovo će takođe pozitivno promovisati gradove, Bosnu i Hercegovinu i region Balkana.

Konačno, u srednjoročnom i dugoročnom periodu, EU će nastaviti da pruža podršku, bolje definisanu u tri preostale programske godine IPA III 2025-2027, u sljedećim prioritetnim oblastima: pravosuđe, borba protiv korupcije, migracije, nestala lica, izgradnja povjerenja i pomirenje i civilno društvo i mediji; dobro upravljanje, administrativni kapacitet za usklađivanje sa *acquis*-om EU i uvođenje jedinstvenog evropskog broja za hitne slučajeve 112; klimatske promjene i zaštita prirode; kritične lance vrijednosti, kvalitet osnovnih usluga u zdravstvenom sektoru i održivu poljoprivredu sa procijenjenim ukupnim budžetom od 140 miliona evra.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Kako bi se unaprijedila efikasnost i djelotvorost u pružanju pomoći, kroz koordinaciju rada razvojnih partnera, Evropska komisija i zemlje članice EU obezbjeđuju koordinaciju programa pomoći za koje su nadležni. Ova se koordinacija proširila i na Međunarodne finansijske institucije i na druge razvojne partnere izvan EU, uključujući međunarodne organizacije (UN i njene agencije, OEBS, Savjet Evrope, itd.). Fokus sastanaka prvenstveno je usmjeren na stratešku orijentaciju i nacionalnu i regionalnu dimenziju IPA planiranja i programiranja. Pored toga, u kontekstu IPA odbora, redovno se održava koordinacija između Evropske komisije i država članica EU.

Bliska koordinacija se takođe održava sa organizacijama UN-a, Svjetskom bankom, EBRD-om, EIB-om, KfW-om i GIZ-om, posebno u oblastima transporta, energije i infrastrukture životne sredine u sklopu kojih EU finansira projektovanje, studije, radove i tehničku pomoć, kako bi se ispunili uslovi za dobijanje finansijskih sredstava od Međunarodnih finansijskih institucija. Štaviše, EU i Međunarodne finansijske institucije saraduju i u okviru Investicionog okvira za Zapadni Balkan (WBIF).

Pored toga, EU Delegacija održava redovnu saradnju sa drugim razvojnim partnerima, kroz bilateralne sastanke i/ili sektorske radne grupe u oblastima kao što su reforma pravosuđa i maloljetničko pravosuđe, borba protiv korupcije, reforma javne uprave, upravljanje javnim finansijama, poljoprivreda i ruralni razvoj, razvoj privatnog sektora, energetska efikasnost, životna sredina, rodna ravnopravnost, ljudska prava, socijalna zaštita, zapošljavanje i obrazovanje, deminiranje, civilno društvo, te u brojnim drugim oblastima. Prethodno opisani mehanizmi koordinacije osiguravaju da pomoć koju pruža EU i drugi razvojni partneri, djeluje u sinergiji, te da se u najvećoj mogućoj mjeri, međusobno nadopunjuju.

Delegacija EU takođe pruža podršku lokalnim institucijama, kao što su Direkcija za evropske integracije BiH i Ministarstvo finansija i trezora BiH u njihovim nastojanjima na koordinaciji rada razvojnih partnera.

Kontakt informacije:

Delegacija Evropske unije u Bosni i Hercegovini

Adresa: Skenderija 3a

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 254 700

Faks: +387 33 666 037

E-mail: delegation-bih@eeas.europa.eu

Web-adresa: <http://www.europa.ba/>

Evropska investiciona banka (EIB)

Politički pristup

Evropska investiciona banka (EIB Global) do sada je uložila skoro 3,5 milijardi evra u ključnu infrastrukturu i usluge u Bosni i Hercegovini. Njeno finansiranje ima za cilj podsticanje većeg prosperiteta i povezanosti u Bosni i Hercegovini. Ulaganja su usmjerena na podršku ključnim sektorima, poput energetike, transporta i zdravstvene zaštite, kao i na usklađivanje s Global Gateway strategijom EU za unapređenje kvaliteta života.

Klima i energija: EIB predano pruža podršku u tranziciji BiH na obnovljive izvore energije putem finansiranja zelenih projekata, kao što je izgradnja prvih vjetroelektrana u zemlji. EIB takođe pruža opsežnu podršku za zaštitu životne sredine ulaganjem u infrastrukturu za vodosnabdijevanje i otpadne vode, kao i u mjere zaštite od poplava.

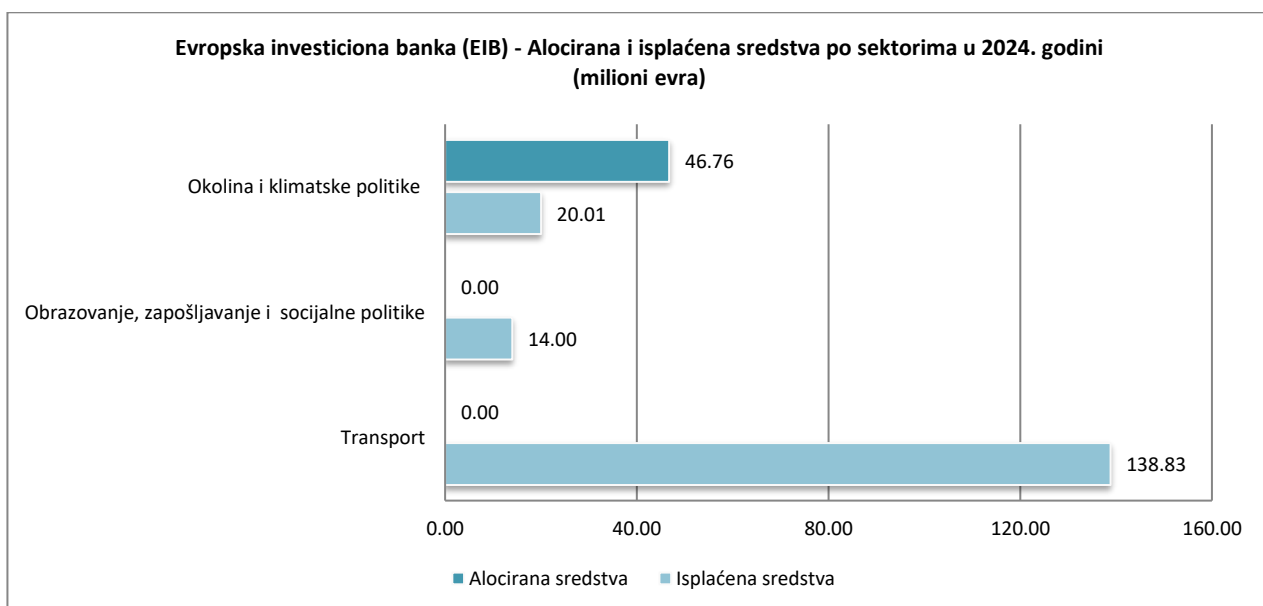
Razvoj privatnog sektora: EIB je podržao rast i zapošljavanje u privatnom sektoru povećanjem pristupa za povoljno finansiranje za mala preduzeća i preduzeća srednje kapitalizacije, čineći ih konkurentnijima. Naši zajmovi za podsticaje takođe su ohrabрили veću raznolikost, pravednost i uključenost u malim preduzećima i preduzećima srednje tržišne kapitalizacije, pomažući u stvaranju prilika za žene, mlade i segmente stanovništva koji se suočavaju s preprekama pri zapošljavanju.

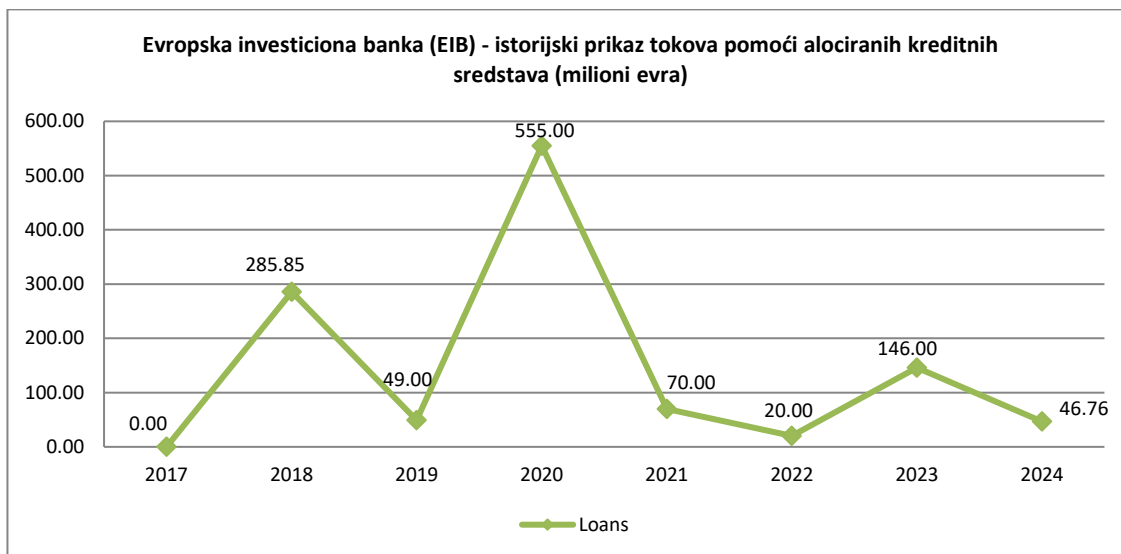
Transport: EIB je finansirao modernizaciju i poboljšanje glavnih cesta u Bosni i Hercegovini, omogućavajući bezbjednije i brže putovanje na posao za stanovništvo zemlje. EIB je takođe pomogao u obnovi dijelova željezničke mreže Bosne i Hercegovine i modernizaciji javnog prevoza u Sarajevu, čineći ga praktičnijim, a istovremeno smanjujući zagađenje uzrokovano saobraćajem. Ova ulaganja su pomogla zemlji da poveća povezanost i podstakne trgovinu, kao i da poboljša prekogranični transport i razvoj infrastrukture.

Zdravstvo: EIB je pomogao da se ojača zdravstveni sistem Bosne i Hercegovine finansiranjem modernizacije zdravstvenih ustanova i podrškom u izgradnji nove bolnice.

Glavne aktivnosti u 2024. godini

Evropska investiciona banka (EIB) **alocirala je € 46,76 mil i isplatila € 172,84 mil u 2024. godini u formi kredita** u sljedeće sektore: Okolina i klimatske politike, Transport, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike.

Srednjoročni i dugoročni pristup

EIB se obavezuje da ostane vodeći partner za finansiranje Bosne i Hercegovine, nastavljajući podršku razvoju njene ključne infrastrukture i glavnih ekonomskih sektora.

Klima i energija: Kao klimatska banka EU, EIB planira da poveća finansijsku i tehničku podršku za energetska bezbjednost i zelenu tranziciju u BiH ulaganjem u obnovljive izvore energije, oslobađanjem energetske efikasnosti i obezbjeđivanjem prateće infrastrukture. EIB takođe planira dodatna ulaganja u projekte vodosnabdijevanja i sanitarne infrastrukture, tretman otpadnih voda, upravljanje čvrstim otpadom i zaštitu od poplava, s posebnim fokusom na prilagođavanje klimatskim promjenama.

Razvoj privatnog sektora: EIB će nastaviti da pruža podršku malim i srednjim preduzećima u BiH, najčešće putem lokalnih komercijalnih banaka, kroz finansijsku i tehničku podršku. EIB će posebno podržavati projekte održivog razvoja i inovacije, učestvovati u kreditiranju sa društvenim uticajem, te pomagati finansijskim institucijama u razvoju čvrstih okvira za upravljanje klimatskim rizicima.

Transport i mobilnost: EIB ostaje posvećen podršci investicijama u preostale dionice autoputa duž Koridora Vc, koji je dio proširenja Mediteranskog koridora TEN-T prema Zapadnom Balkanu. Prioritet EIB-a je i obnova postojeće putne infrastrukture kako bi bila bezbjednija i otpornija na klimatske promjene. EIB će takođe nastojati da pruži podršku razvoju bezbjednijih i klimatski prihvatljivih vidova transporta u BiH, kao što je, na primjer, modernizacija željeznica i održivog gradskog saobraćaja.

Društvena infrastruktura: EIB planira podršku Bosne i Hercegovine u razvoju ključne društvene infrastrukture, posebno u sektoru zdravstva i obrazovanja, kao i u pružanju pristupačnih stambenih rješenja za ugrožene grupe.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

EIB je dio inicijative Saveza za vode (Water Alliance) sa grupom donatora i finansijskih institucija u BiH kako bi podržali zemlju u njenim reformskim naporima u oblasti vodosnabdijevanja i kanalizacije. EIB takođe prisustvuje sastancima za koordinaciju donatora u organizaciji Ministarstva spoljne trgovine i ekonomskih odnosa BiH, koji imaju za cilj usmjeravanje doprinosa međunarodnih institucija u tranziciju zelene energije

u BiH. Na nivou investicija, EIB saraduje sa drugim finansijerima, domaćim i međunarodnim organizacijama u podršci koju pružaju BiH u realizaciji projekata u skladu s relevantnim politikama EU.

Kontakt informacije:

Evropska investiciona banka

Adresa: 98-100, boulevard Konrad Adenauer,
L-2950 Luxembourg
Telefon: (+352) 43 79 1
Faks: (+352) 43 77 04
Web adresa: www.eib.org

Kancelarija u Sarajevu:

Predstavništvo EIB-a u Bosni i Hercegovini
n/p Delegacija Evropske unije u Bosni i Hercegovini
Skenderija 3a, 71000 Sarajevo
Tel: +387 33 254 792
E-pošta: Sarajevo@eib.org

Ujedinjene nacije (UN)

Politički pristup

Politički pristup Ujedinjenih nacija u Bosni i Hercegovini i dalje se vodi Okvirom saradnje Ujedinjenih nacija za održivi razvoj (UNSDCF) 2021-2025 za Bosnu i Hercegovinu (BiH) koji je odobrio Savjet ministara BiH u decembru 2020. godine i Predsjedništvo BiH u martu 2021. godine. U skladu sa njegovim ciljevima, UNSDCF ima za cilj da uskladi kolektivni angažman Ujedinjenih nacija sa prioritetima Agende 2030 u Bosni i Hercegovini, kako je definisano Okvirom ciljeva održivog razvoja (SDGs) u Bosni i Hercegovini koji su vlasti u Bosni i Hercegovini usvojile u aprilu 2021. godine, kao i sa programom EU integracija, a kako je definisano u Mišljenju EK o zahtjevu za članstvo Bosne i Hercegovine. Fokus saradnje usmjeren je na održivi ekonomski rast, kvalitet obrazovanja u skladu s vještinama 21. vijeka, pristupačne i kvalitetne zdravstvene i socijalne sisteme zaštite, inkluzivno upravljanje i vladavinu prava, te socijalnu koheziju. Imajući na umu međusektorski princip, Ujedinjene nacije primjenjuju pristup i sveobuhvatne normativne okvire kako bi osigurale da politički dijalog sa vlastima u Bosni i Hercegovini bude usklađen prema međunarodnim obavezama Bosne i Hercegovine. U pogledu realizovanja UNSDCF okvira, Ujedinjene nacije primjenjuju inkluzivan i usklađen pristup i na taj način obezbjeđuju da su sva relevantna tijela sa različitih nivoa vlasti konsultovana i angažovana u skladu s njihovim nadležnostima na kohezivan način.

Vlasti u BiH i sistem Ujedinjenih nacija međusobno su odgovorni za postizanje planiranih rezultata UNSDCF okvira. Na osnovu svojih komparativnih prednosti, agencije UN sistema daju savjete o politici, u skladu s međunarodnim normama, standardima i najboljom praksom, te pomažu u razvoju novih kapaciteta na svim nivoima vlasti u BiH za provođenje i praćenje strategija, politika i planova u BiH. S obzirom da je sveobuhvatan fokus stavljen na ugrožene grupe u svim prioritetima i naporima UNDCF okvira kako bi se obezbjedilo da te grupe ne budu zenemarene, ovdje se primjenjuje šira saradnja i partnerstvo uključujući grupe civilnog društva, NVO organizacije, grupe u zajednici, institucije za ljudska prava, međunarodne finansijske institucije, akademsku zajednicu, medije, privatni sektor i međunarodne partnere. Očekuje se kako će to uticati na veće kapacitete i resurse, uključujući finansiranje, za postizanje rezultata UNSDCF okvira i SDG ciljeva u BiH. Cjelokupno finansiranje i strategije finansiranja promovišu dijeljenje troškova i jača partnerstva sa vlastima u Bosni i Hercegovini, privatnim sektorom, uključujući pojedinačne donatore i korporativne partnere. Identifikuju se novi izvori finansiranja, uključujući opcije za kombinovano finansiranje i uticanje na političko okruženje, kako bi se omogućio veći protok sredstava za prioritete zemalja koji se odnose na SDG ciljeve.

Održivi, otporni i inkluzivni rast

UN u Bosni i Hercegovini je tokom 2024. godine unaprijedio širok spektar socioekonomskih, ekoloških i upravljačkih inicijativa, fokusirajući se na inkluzivno zapošljavanje, socijalnu zaštitu, otpornost na klimatske promjene i održivi razvoj. Aktivnosti su proširile pristup tržištu rada kroz obuke, programe zapošljavanja i preduzetništvo u novim regijama, uz promociju rodno osjetljivih planova zapošljavanja i politika prijateljskih prema porodici na radnom mjestu. Ostvaren je značajan napredak u razvoju usluga brige, spremnosti za katastrofe i sistema socijalne zaštite, uključujući prvu lokalno finansiranu shemu hitne novčane pomoći. UN je takođe pružio podršku naporima ka zelenoj tranziciji, pristupu obnovljivim izvorima energije, održivoj poljoprivredi, upravljanju otpadom i smanjenju rizika od katastrofa. Više od 71.000 ljudi dobilo je pristup čistoj energiji, dok su stotine preduzeća usvojile održive poslovne modele, stvarajući i očuvajući radna mjesta. Partnerstva su doprinijela razvoju strategija za kulturu i turizam, kao i okvira za biodiverzitet i

upravljanje zemljištem, te inovacijama u poljoprivredi, uključujući i nove sorte trešanja. Pored toga, usklađenost s EU standardima dodatno je ojačana kroz usvajanje strategija ruralnog i poljoprivrednog razvoja, dok su kulturni, kreativni i ekološki sektori imali koristi od novih metodologija, finansijske podrške i alata zasnovanih na podacima, koji podstiču otpornost, održivost i inkluzivni rast.

Kvalitetni, dostupni i inkluzivni sistemi zdravstva, obrazovanja i socijalne zaštite

Dijalog EU–UN, zajedno s nacionalnim partnerima, unaprijedio je Viziju razvoja ljudskog kapitala Bosne i Hercegovine do 2040. godine, jačanjem sistema obrazovanja, zdravstva, socijalne zaštite i rodne ravnopravnosti. Ključni napredak ostvaren je kroz izradu desetogodišnjih planova za sektor obrazovanja širom zemlje, uspostavljanje koordinacije digitalne transformacije, širenje mogućnosti u STEM oblastima, zelenim vještinama i preduzetništvu, te pokretanje novog programa iz oblasti nauke o podacima i vještačke inteligencije na Univerzitetu u Sarajevu. UN je pružio podršku upisu raseljene djece u školu, stručnom osposobljavanju izbjeglica i tražilaca azila, te obezbijedio prevoz i usluge zaštite za hiljade djece pogođene migracijama i raseljavanjem. Usluge socijalne zaštite proširene su u nedovoljno obuhvaćenim opštinama, dok su zdravstvene intervencije uključivale psihosocijalnu podršku, zaštitu materinstva, jačanje usluga mentalnog zdravlja, kao i prevenciju i odgovor na seksualno i rodno zasnovano nasilje (SGBV). Vlastima je pružena podrška u izgradnji inkluzivnih sistema zdravstva i socijalne zaštite, uključujući reforme dječijih naknada i naknada za osobe s invaliditetom, proces deinstucionalizacije i razvoj usluga podrške porodici. Kapaciteti javnog zdravstva dodatno su ojačani kroz kampanje imunizacije koje su obuhvatile više od 200.000 osoba, uvođenje HPV vakcine, obuke za kriznu komunikaciju, te napredak ka ISO sertifikaciji laboratorija. Inicijative za rodnu ravnopravnost dobile su na zamahu kroz aktivno uključivanje zajednice i partnerske programe, koji doprinose dugoročnim promjenama ponašanja u prevenciji rodno zasnovanog nasilja (GBV) i razvoju otpornijeg i inkluzivnijeg ljudskog kapitala.

Upravljanje u službi građana i vladavina prava

Tokom 2024. godine, uprkos političkim izazovima u vezi s lokalnim izborima, Ujedinjene nacije su unaprijedile napredak Bosne i Hercegovine u sprovođenju SDG ciljeva, dobrog upravljanja i zaštite ljudskih prava. Pružena je podrška četvrtom Univerzalnom periodičnom pregledu BiH, promovisano je rodno odgovorno planiranje i olakšano usvajanje okvira za finansiranje SDG-a. Strategije na lokalnom i entitetskom nivou usklađene su sa SDG ciljevima, što je donijelo korist desetinama hiljada građana, dok su građansko učešće u upravljanju i povjerenje u lokalne institucije porasli. UN je poboljšao snabdijevanje vodom za 79% stanovništva u partnerskim opštinama, ojačao pravosudne i bezbjednosne institucije i unaprijedio sajber bezbjednost kroz nove univerzitetske programe i timove za reagovanje. Rodna ravnopravnost je unaprijeđena zahvaljujući tome što je Visoki sudski i tužilački savjet BiH dobio prvo evropsko priznanje „Pečat rodne ravnopravnosti“, uz povećano političko učešće žena i snažnije odgovore na rodno zasnovano nasilje putem informaciono-komunikacionih tehnologija. Digitalizacija je doprinijela unapređenju upravljanja, društvenih usluga i poslovnih modela, uključujući automatizovanu isplatu subvencija za 16.000 majki. U oblasti upravljanja migracijama, UN je pružio podršku za više od 34.000 osoba kroz obezbjeđenje smještaja, hrane, WASH usluga i pravne pomoći, istovremeno pomažući vlastima u prelasku na sistem azila pod vođstvom države. Zakonodavne reforme su ojačale kontrolu granica, napore u borbi protiv trgovine ljudima i usklađivanje bezbjednosnog okvira sa standardima EU. UN je takođe pružio podršku zaštiti kulturnog nasljeđa, smanjenju rizika od katastrofa i klimatskoj otpornosti, potvrđujući svoju ulogu u održivom razvoju, ljudskim pravima i rodnoj ravnopravnosti u BiH.

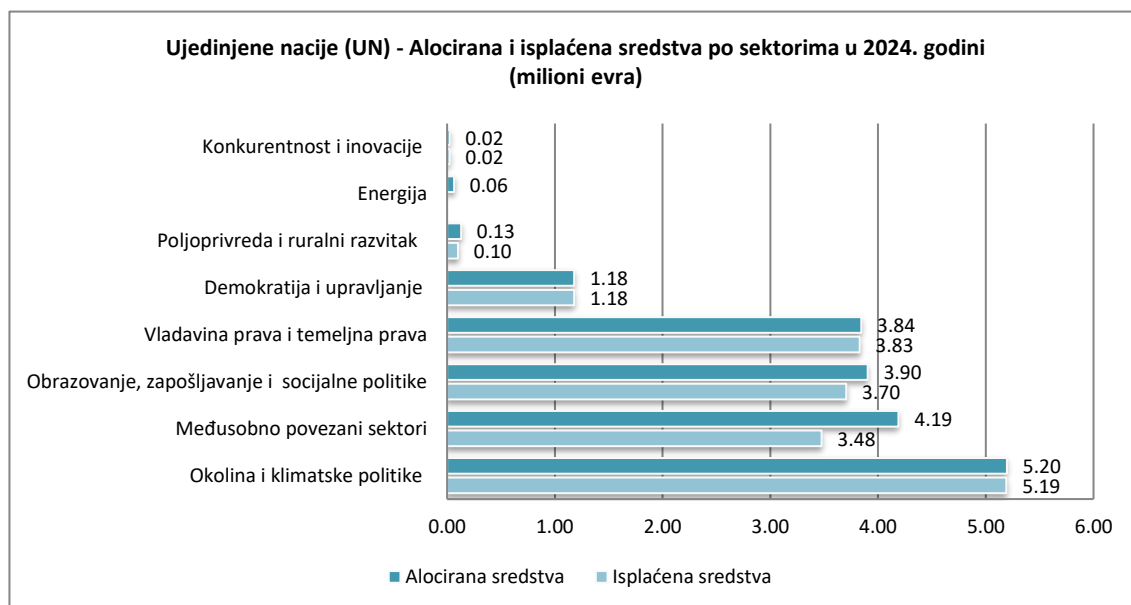
Uključivanje građana i zajednica u cilju društvene kohezije

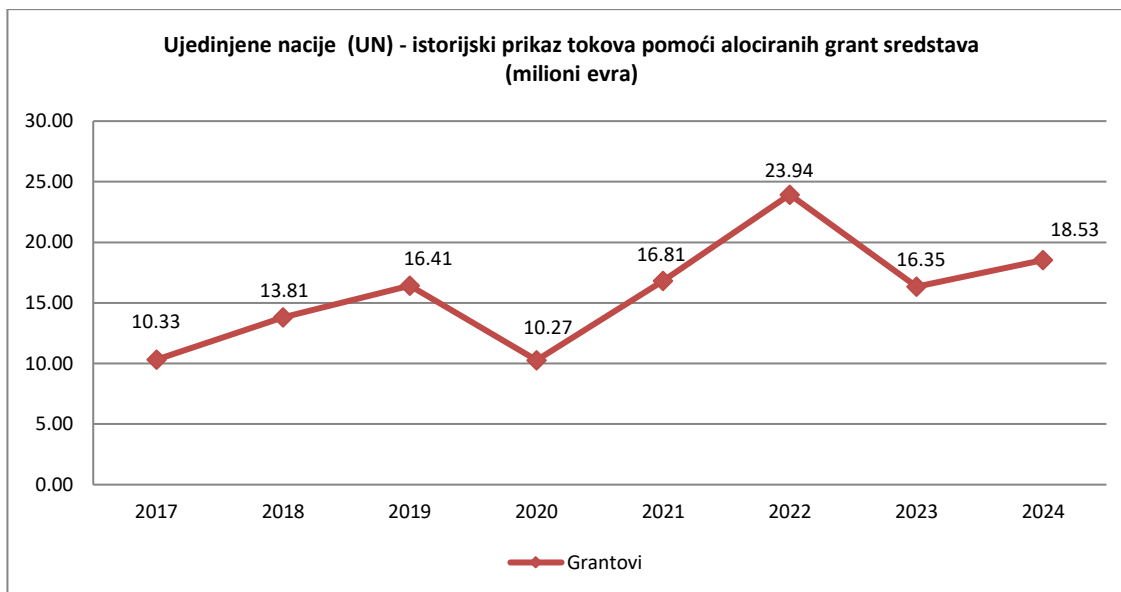
Tokom 2024. godine, UN je jačao društvenu koheziju i inkluzivnost u Bosni i Hercegovini kroz 76 intervencija sprovedenih sa organizacijama civilnog društva, omladinskim grupama i grupama žena, lokalnim vlastima i medijima, podstičući dijalog, povjerenje i održivi mir. Ove aktivnosti su dovele do realizacije 65 infrastrukturnih projekata manjeg obima koji su obuhvatili više od 208.000 ljudi, pružile podršku procesima pomirenja i uključile 330 mladih u interkulturalni dijalog. Ujedinjene nacije su pomogle 41 lokalnoj samoupravi da definišu nove uloge zajednice, olakšale međuopštinsku saradnju uz angažman UN volontera i unaprijedile društvenu koheziju za 2.000 osoba kroz događaje i umrežavanje. Partnerstva sa medijima unaprijedila su etičko novinarstvo, slobodu izražavanja i otpornost na štetne onlajn sadržaje. Napredak u okviru Agende „Žene, mir i bezbjednost“ uključivao je nacionalnu analizu bezbjednosnih pitanja žena, nova partnerstva za promociju dijaloga kroz umjetnost i film, kao i Barometar rodne ravnopravnosti kao osnovu za buduće djelovanje. Aktivnosti u oblasti društvene kohezije dodatno su promovisale suživot lokalnog i raseljenog stanovništva, osnažile djecu kao promotere inkluzije, pružile podršku institucijama u oblastima koje primaju migrante i podstakle integraciju kroz pripremnu nastavu, stručnu obuku i zajedničke inicijative u kojima je učestvovalo 1.200 migranata i lokalnih građana.

Glavne aktivnosti u 2024. godini

Prema podacima unesenim u bazu podataka o pregledu aktivnosti donatora, Ujedinjene nacije su u 2024. godini **alocirale 18.53 miliona evra i isplatile 17.50 miliona evra u vidu granta** za sljedeće sektore: Okolina i klimatske politike, Međusobno povezani sektori, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Vladavina prava i osnovna prava, Demokratija i upravljanje, Poljoprivreda i ruralni razvoj, Energija, Konkurentnost i inovacije.

U tom pogledu, važno je napomenuti da su Ujedinjene nacije u Bosni i Hercegovini u 2024. godini implementirale ukupno **74,44 miliona evra**.

Srednjoročni i dugoročni pristup

U srednjoročnom periodu, UN u Bosni i Hercegovini će finalizovati Okvir saradnje Ujedinjenih nacija za održivi razvoj za period 2026–2030, osiguravajući usklađenost sa usvojenim okvirom SDG ciljeva u Bosni i Hercegovini, kao i sa procesom pristupanja EU. Očekuje se da će Okvir za saradnju UN-a 2026–2030 biti formalno odobren do kraja 2025. godine i definisati strateško partnerstvo, uključujući prioritetne oblasti i strategije implementacije između UN organizacija i vlasti u Bosni i Hercegovini, te usmjeravati sve aktivnosti UN-a u BiH tokom narednog petogodišnjeg perioda. Široko uključivanje vladinih i nevladinih partnera biće centralno za osiguranje vlasništva zemlje i planiranja zasnovanog na dokazima.

U 2025. godini, rad UN-a biće fokusiran na pet prioritetnih oblasti: ubrzanje implementacije SDG ciljeva kroz reforme i zajedničke programe; jačanje otpornosti i klimatskih aktivnosti, uključujući spremnost za katastrofe i zelenu tranziciju; ulaganje u socijalnu zaštitu, obrazovanje i razvoj radne snage; unapređenje upravljanja, vladavine prava i ljudskih prava; i jačanje izgradnje mira i napora za pomirenje. Kako bi to postigao, UN će unaprijediti koordinaciju, efikasnost i donošenje odluka zasnovano na podacima, razvijati inovativne modele finansiranja i partnerstva, te ojačati upravljanje rizicima kako bi ostao fleksibilan i spreman na prilagođavanje. Takođe, UN će težiti jačanju svoje uloge posrednika u koordinaciji kako bi angažovao ekspertizu i kapacitete različitih razvojnih partnera u Bosni i Hercegovini, u skladu sa ključnim razvojnim prioritetima i u podršci vlastima u zemlji.

Aktivnosti na koordinaciji razvojnih partnera

U pogledu sektorskih mehanizama koordinacije, UN je učestvovao u sljedećim sastancima koordinacije:

- Savez za vode
- Lokalna uprava i lokalni razvoj
- Zdravstvo
- Međunarodna radna grupa za rodnu ravnopravnost
- Mješovita radna grupa za migracije
- Radna grupa u sektoru za zaštitu
- Koordinacioni mehanizam „Pravda za djecu“

- Energija
- Obrazovanje
- Smanjenje rizika od katastrofa
- Upravni odbor (OHR)
- UN/Koordinacioni mehanizam razvojnih partnera

Kontakt informacije:

Ujedinjene nacije (UN)

Adresa: Zmaja od Bosne b.b.

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 293 400

Faks: +387 33 552 330

E-mail: rco.ba@un.org

Web-adresa: <https://bosniaherzegovina.un.org/en>

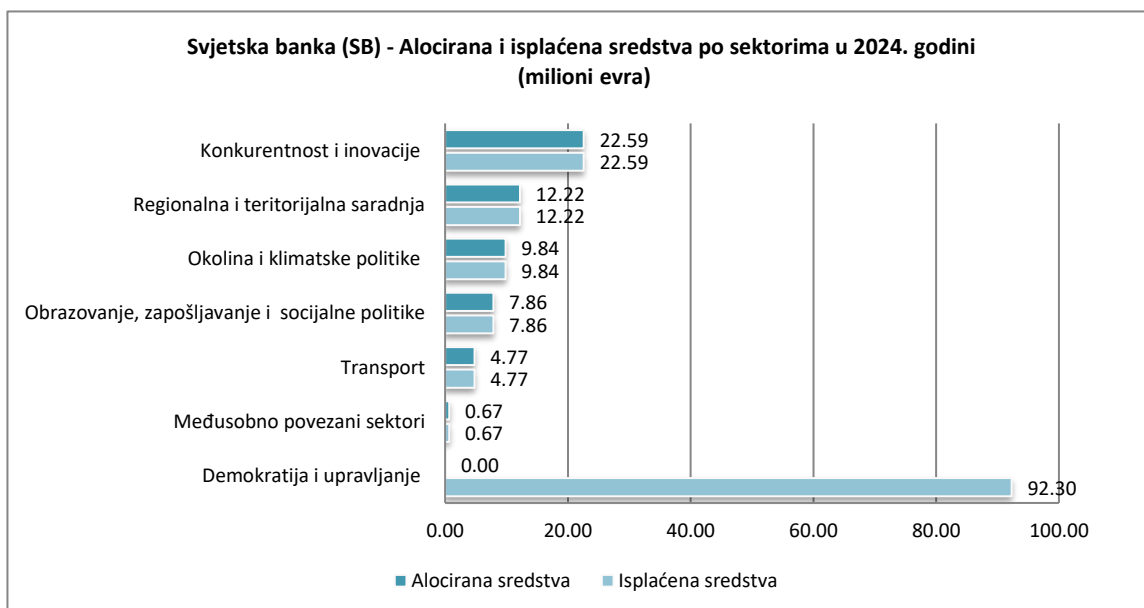
Svjetska banka

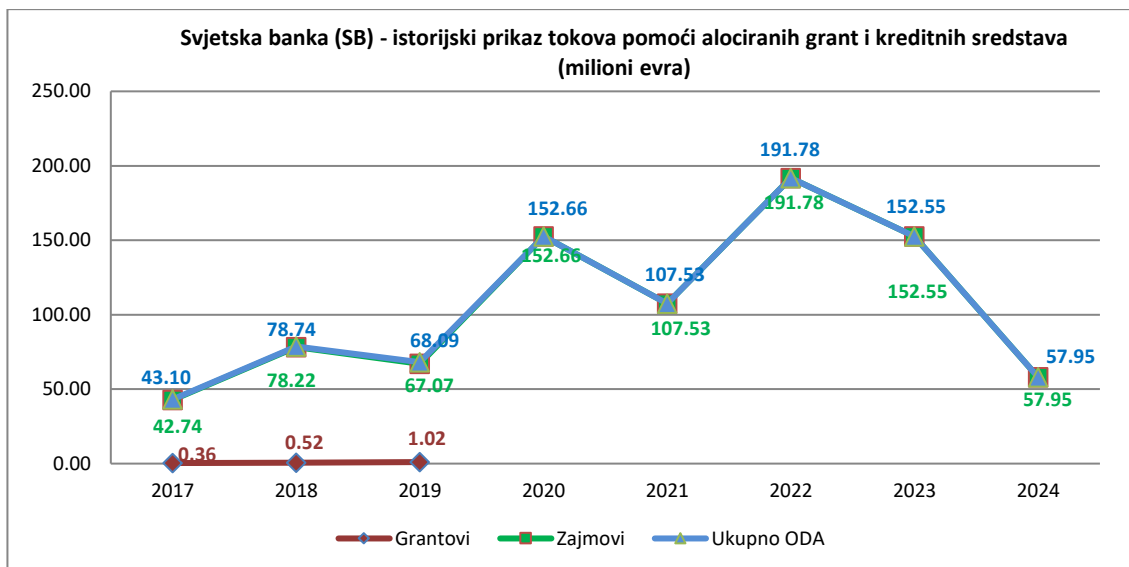
Politički pristup

Okvir partnerstva Grupe Svjetske banke sa zemljom za period 2023-2027. za Bosnu i Hercegovinu (CPF) predstavljen je Izvršnom odboru direktora Svjetske banke u julu 2022. godine. CPF program zasnovan je na Sistematskoj dijagnostici zemlje (SCD), te rastućem uticaju COVID-a 19, pri čemu su utvrđena tri ishoda višeg nivoa (HLO) prema kojima će voditi angažman Grupe Svjetske banke čak i nakon ovog CPF ciklusa. Aktivnosti Grupe Svjetske banke doprinijeće inkluzivnom razvoju u okviru prvog ishoda (HLO1), fokusiranjem na povećani rast zasnovan na izvozu koji predvodi privatni sektor i povećane izgleda za zapošljavanje relevantne za inkluzivno tržište, s posebnim naglaskom na žensku populaciju i marginalizovane grupe. CPF u sklopu drugog ishoda višeg nivoa (HLO2) će da podržava poboljšane rezultate javnih usluga koje grade otporan ljudski kapital, te fizičku i institucionalnu infrastrukturu. Aktivnosti će se fokusirati na rješavanje nedostataka u pružanju usluga putem poboljšanog kvaliteta i efikasnosti zdravstvenih usluga i usluga u sektoru voda, te poboljšani učinak odabranih državnih preduzeća i javnih institucija u svrhu boljeg pružanje usluga. Konačno, kako bi se smanjili rizici od uticaja klimatskih promjena i zaštitio prirodni kapital BiH, CPF će promovisati bolje rezultate u domenu zaštite životne sredine i otpornosti na klimu u okviru trećeg ishoda višeg nivoa (HLO 3) putem ulaganja u poboljšani kvalitet vazduha i unaprijeđeno korištenje prirodnih resursa. Sva tri ishoda i prateći ciljevi CPF-a se uzajamno podržavaju.

Glavne aktivnosti u 2024. godini

Svjetska banka (SB) je **alocirala 57,95 miliona evra i isplatila 150,25 miliona evra u 2024. godini** u sljedeće sektore: Konkurentnost i inovacije, Regionalna i teritorijalna saradnja, Okolina i klimatske politike, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Transport, Međusobno povezani sektori, Demokratija i upravljanje. Dodatna podrška je pružena za unapređenje reforme zdravstvenog sektora kroz sveobuhvatan program, koji uključuje dodatni zajam za razvojne politike s ciljem jačanja finansijske održivosti, upravljanja i kvaliteta usluga. U partnerstvu s vlastima Bosne i Hercegovine, pripremljena su dva velika projekta usmjerena na olakšavanje tranzicije ka nižim emisijama ugljenika, čistoj energetskej ekonomiji i na poboljšanje bezbjednosti saobraćaja i povezanosti.

Srednjoročni i dugoročni pristup

U 2025. godini, glavne aktivnosti Banke biće usmjerene na pružanju efektivn podrške implementaciji tekućih operacija i pružanju pomoći subjektima za implementaciju u postizanju njihovih razvojnih ciljeva. Ključne oblasti uključuju reformu zdravstvenog sektora, razvoj tržišta rada, bezbjednost saobraćaja, modernizaciju sektora voda, konkurentnost poljoprivrede, poboljšanje kvaliteta vazduha, i masovnu procjenu nekretnina. Banka će takođe sarađivati sa relevantnim partnerima na unapređenju 'pravedne tranzicije' u energetskom sektoru, prelaskom sa zavisnosti od uglja na pristupačan, pouzdan i čist energetski sistem, kao i na unapređenju reformi upravljanja čvrstim otpadom. Savjetodavna podrška će se fokusirati na modernizaciju državnih preduzeća, osnaživanje i diverzifikaciju finansijskog sektora, reformu zapošljavanja u javnom sektoru i tržištu rada, te kontinuirano unapređenje zdravstvenog sektora.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Banka aktivno učestvuje na kvartalnim sastancima foruma za koordinaciju razvojnih partnera i na više sektorskih sastanaka sa glavnim razvojnim partnerima, uključujući EU, EBRD, EIB, KfW, USAID, MMF, UN i UNDP. Partnerstva sa Sida-om, Britanskom ambasadam i OEBS-om dodatno jačaju uticaj programa kroz koordinisano djelovanje. Zajedno s EU i drugim partnerima, Banka unapređuje agendu „pravedne tranzicije“, dok saradnja s MMF-om podržava fiskalne i finansijske sektorske reforme. U oblasti usluga u sektoru voda, Banka sarađuje sa EU, ambasadama Švajcarske i Švedske, kao i UNDP-om kako bi uskladili strategije i resurse radi veće efikasnosti.

Kontakt informacije:

Svjetska banka

Adresa: Fra Anđela Zvizdovića 1, B-17

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 251 500

Faks: +387 33 226 945

E-mail: mail_to_bosnia@worldbank.org

Web adresa: www.worldbank.ba

Međunarodna finansijska korporacija u Bosni i Hercegovini

Politički pristup

Angažman IFC-a u Bosni i Hercegovini zasniva se na njegovoj strategiji za Zapadni Balkan, koja je usmjerena na ubrzanje rasta predvođenog privatnim sektorom, unapređenje konkurentnosti i jačanje otpornosti na klimatske promjene. Pristup je fokusiran na:

- stvaranje tržišta kroz reformske politike i početne (upstream) analize;
- mobilizaciju privatnog kapitala za infrastrukturu, turizam i proizvodnju;
- podršku finansijske inkluzije i klimatskog finansiranja;
- korištenje One WBG pristupa za integrisana rješenja u saradnji sa Svjetskom bankom i MIGA-om.

IFC se fokusira na finansijske usluge, infrastrukturu i angažmane na nižim nivoima vlasti. To uključuje finansiranje i podršku mikrofinansijskim institucijama, bankama i regulatorima, uključujući i savjetodavnu podršku Centralnoj banci. Paralelno s tim, IFC nastavlja da finansira kompanije iz privatnog sektora, uključujući maloprodaju i rješavanje imovine u finansijskim poteškoćama. Obaveze IFC-a u 2025. godini iznosile su 92 miliona američkih dolara.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Uloga IFC-a u BiH očekivano će se značajno proširiti tokom srednjoročnog i dugoročnog perioda, sa fokusom na podsticanje rasta zasnovanog na privatnom sektoru. Korporacija će prioritet dati klimatskom i zelenom finansiranju, pružajući podršku obnovljivim izvorima energije, energetske efikasnosti i agroindustriji, kako bi se osiguralo usklađivanje sa ciljevima dekarbonizacije i zahtjevima pristupanja EU. Strukturne reforme, uključujući restrukturisanje javnih preduzeća i razvoj javno-privatnih partnerstava u oblasti transporta i vodne infrastrukture, ostaće u središtu savjetodavne i investicione agende IFC-a. Pored toga, IFC namjerava da ojača finansijsku inkluziju kroz digitalnu transformaciju i aranžmane za podjelu rizika sa lokalnim bankama, uz istovremeno promovisanje programa usmjerenih na rodnu ravnopravnost za MSP-ove u vlasništvu žena.

U narednim godinama IFC će nastojati da finansira inicijative koje unapređuju konkurentnost i održivost u ključnim sektorima. Ovo uključuje infrastrukturne projekte poput aerodroma, željeznica i digitalne povezanosti, razvoj zelenih zgrada i industrijskih parkova, kao i ulaganja u održivi turizam. Proizvodnja i agroindustrija koristiće od savjetodavnih usluga u oblasti ESG-a i rješenja kombinovanog finansiranja, dok će regionalna integracija biti podržana projektima prekograničnog karaktera u regionu Zapadnog Balkana. Kombinujući reformske aktivnosti u ranoj fazi sa inovativnim finansijskim instrumentima, IFC će pozicionirati BiH tako da privuče privatni kapital, ubrza zelenu tranziciju i unaprijedi otpornost u ekonomskom okruženju koje se brzo mijenja.

Kontakt informacije:

Međunarodna finansijska korporacija

Adresa: Zmaja od Bosne bb, Raiffeisen building (B building):

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 251 555

Faks: +387 33 217 762

E-mail: adedic@ifc.org

Web-adresa: <http://www.ifc.org>